BUDAPEST, XXXVIII. ÉVFOLYAM. 228. SZÁM. CSÜTÖRTÖK, 1904. AUGUSZTUS 18.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon száma 783.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre.....40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre...20 kor. | Egy havra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 havra Németországba 12 korona. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svajcz, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 15 korona.
Egy szám ára 12 fillér.

EGYETÉRTÉS

KOSSUTH FERENCZ
főmunkatárs.

EÖTVÖS KÁROLY
szépirodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL.
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon száma 706
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Párisban főtgynökségünk: John F. Jones & Cie. 31, Bis. Rue Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Teleki József 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a/M: Németországi kizárólagos vezérképviselőségünk Daube G. L. és Társa, valamint összes tőkéjai.
Bécsben: Danneberg J. I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Ma: számunk több közleménye:
Vezérczikk: Olasz hang.
A „koalicziót.“
Sommás elintézés. (A főrendiház ülése.)
Aggodalmak.
Az ostromot folytatják. (A háboru hirei.)
A tüzoltók kongresszusa.
Szerethet-e a nő többször?
Nincs kegyelem.
Kitört a malomsztrájk.
Gyöngyös leégett. (Tüzek mindenfelé.)
A budapesti futtatások.
Egy év gazdasági képe.
Tárczа: Tüzoltás negyven év előtt. Irta: Déri Gyula.

Olasz hang.

Az alábbi czikket egy magyarbarát olasz politikus küldötte be hozzánk, a ki hazájában nagyte kintélyü ember és a politikai életben elfoglalt pozicziója révén is hivatva van arra, hogy hazája nevében véleményt nyilvánitson. Egy Milánóban élő honfitársunkat kérte meg arra, hogy gondolatait nekünk tolmácsolja. Ha mindenben — sőt sok mindenben — nem is értünk egyet a tekintélyes olasz államférfiunak a felfogásával, érdemesnek tartjuk arra, hogy közreadjuk, mert mostanában csakugyan élesedő ellentétek mutatkoznak köztünk és Olaszország közt, nemcsak a nemzetközi szerződés megkötése körül, hanem Ausztria specziális helyi érdekei révén is. Amellett ez a czikk érdekesen jellemzi a komoly olasz politikai világ hangulatát is.

Igy szól az olasz politikus:

Ha Itália, vagy bármely más parlamenti kormánynyal biró ország külpolitikájáról van szó, mindig számon kell tartani a közvélemény áramait, melyek alkalomadtán a kormánypolitika irányának meghatározására döntő befolyással lehetnek.

Ma Olaszország és Ausztria-Magyarország hivatalos viszonyát, ha nem is szivélyesnek, de legalább barátságosnak lehet mondani. A kereskedelmi szerződések kérdésében, tehát kétségtelenül fontos anyagi dologban szemben állnak ugyan egymással, de ez a kontraverzia — ez a közhangulat itt — nem elintézhetetlen. És mégis néhány hónap óta ugy a sajtóban, mint a parlamentekben egész komolyan vitatják a két állam között kitörhető *háboru* lehetőségét. Különösen mióta az osztrák és a magyar delegáczió megszavazta a nagy hadügyi kiadásokat. Az olasz kormány még eddig nem nyujtotta be a kamarában az uj hadügyi hitel iránti javaslatát, de — nem mintha érdemül vallanám, hogy be fogja nyujtani, csupán tényt konstatálok — a késedelem csupán belső politikai okoktól függ, nem akarván a kormány ezáltal a katonaellenes pártoknak a küszöbön levő választásokhoz az izgalmakra alapot nyujtani. De mihelyt befejeződtek a választások — mondják nagy büszkén — gondoskodni fognak ezekről a kiadásokról, sőt ha a pártok megalkudnának, még előbb is.

A milanoi disszidens szoczialisták kisérletet tettek, hogy meggátolják a helyzet elmérgesitését: elhatározták, hogy Svájczban egybehivják kongresszusra ugy az olasz szoczialisták, mint a különböző osztrák és magyar nemzetiségek delegátusait, hogy agitácziót szervezzenek azok ellen, akik a két állam között a viszályt szitják. Ennek a kezdeményezésnek azonban nincs valami komoly jellege, ám mindenesetre jellemző a helyzet sulyos voltára.

Ha Róma az olasz hivatalos politikai világ székhelye, ugy Milano központja a népszerü politikának. A demokratáknak, a radikálisoknak, a köztársaságiaknak, a szoczialistáknak, az irredentistáknak itt vannak a legtekintélyesebb csoportjai, noha a mérsékeltek és a klerikálisok is elég befolyásosak. De nem a hiveik száma, mint inkább bő segélyforrásaik révén.

Milánóban vannak — tessék elhinni — a legvadabb irredentisták, de a legelkeseredettebb ellenfeleik is. Ám ha eltérők is a vélemények a pártok között, ez eltérés csupán arra vonatkozik, hogy czélszerübb-e az erőszakos, vagy a békés megoldása ugyanannak a közös érdeknek, vagyis az irredenta tartományok Olaszországhoz való csatoltatásának. Olaszország jogait illetőleg nincsen nézeteltérés. Egyedül csak arról van szó, hogy miképp lehetne egy mindenkire egyaránt kárhozatos háborut elkerülni, mely háboru különösen a proletariatusnak lenne kárára, a mely a jelen reformmozgalom megrekesztését és a katonai elem megerősödését látná benne. De nincs kétség aziránt sem, hogy mindezek az opportunus megfontolások szétfoszlanának egy közbejövő sulyosabb természetü bonyodalomra. Egy osztrák részről jövő ujabb sértés például, vagy a birodalomban lakó olaszok jogainak csorbitása, vagy egy osztrák-magyar hadjárat a Balkán-félszigeten Szaloniki vagy Albánia felé, mozgalomba hozná az olasz lakosság egész tömegét, mely közremüködik minden osztrák-ellenes tüntetésben és *a két állam közt a szakadás immmens, sőt lehet mondani elkerülhetetlen lenne.*

Ausztriában már hozzászoktak ahhoz, hogy az olasz követeléskre egyszerüen nemmel feleljenek és bizony kétséges, vajjon ez a rendszer előnyére vált-e maguknak az osztrákoknak. Valószinübb, hogy az olaszok ellenszenvét csak növelte és senki sem állithatná, hogy Déltirolban, Görzben, Triesztben és Isztriában valami különösen kedvelnék a kormányt; ha nem is karják éppen a birodalomtól való elszakadást, ugy bizonyos, hogy ennek megakadályozására még a leglojálisabbak sem követnének el semmit.

Ez az örökös viszály olaszok és az osztrák kormány között nagyban hozzájárul a mozgalom élesztésére Itáliában. Elegendő az egyetemi kérdés fölemlitése. Triesztben még rosszabb a helyzet. A rendőrség bánásmódja a lakossággal szemben az utóbbit egyenesen a nyilt forrongásba kergeti. Ha az olyan olasz városban, mint Trieszt, mely büszke az eredetére, rovott előéletü és közönséges büntettek miatt elitélt egyének fizetést huznak, hogy járják be az utczákat és inzultálják és provokálják az olasz lakosságot, becsméreljék Olaszországot és mindazt, amit a szivükbe zártak, ha az igazságszolgáltatás is a rendőrség pártjára áll és a legfontosabb pereket az olaszok ellen Innsbruckban tárgyalják, a hol gyülölik őket, vagy Gráczban, a hol meg nem értik a nyelvöket, ha megtorlás nélkül szlávositják el a személy- és helységneveket, törvényszékeket, hivatalokat és iskolákat, ha végre mindezt csak azért teszik, hogy elkeseritsék, elnyomják és lázadásra szoritsák az olaszokat, ugy nem csoda, ha mindjobban gyülölik az osztrák kormányt és Olaszországban a nép Ausztria ellen izgat és a *háborut követeli.*

De Ausztria külpolitikája egyuttal Magyarországé is. És kérdéses, hogy használna-e a magyaroknak egy esetleg elkerülhetetlen törés Olaszországgal, és hogy előnyükre válnék egy olyan szomszéd, mely a monarkia minden zavarának csak örül, mivel eszközül véli a irredenta tartományok bekebelezésére. Mi érdekében van Magyarországnak az olyan politika támogatása, melynek Ausztria már annyiszor kárát vallotta? Hogy a klerikálisok támogatják, az érthető, mivel ma Ausztria az egyetlen hatalom, mely a Vatikán szolgálatára kész és a klerikálizmus az, mely gyülölteti Olaszországot és amely sugalmazza az osztrák politikát. Nincs tehát módjában, hogy megérthesse magát Olaszországgal és véget vessen egy ép oly sulyos, mint veszedelmes állapotnak?

Az *Italia Irredenta* kérdése Olaszországra nézve dupla fontossággal bir; a nép az erkölcsi oldalt veszi tekintetbe, vagyis a vérrokonság kötelékét, a közös aspirácziókat, az együtt vivott harczokat, a testvéri köteléket. De behatóbban figyelve azt észleljük, hogy sokkal fontosabb indokok (nem ujak, de sokszor elfeledtek éppen azok szemében, akik a népszerü mozgalmakat rövidesen elitélik) megerősitik az erkölcsi okokat. Olaszország Ausztria felé nincs megvédve, nincsenek védelmezhető határai. Trentino, mind az ék hatol be Lombardia és Veneto közé, minden nyitva áll egy esetleges betörésre. A keleti határ Görz felé még rosszabb: teljesen nyilt sikságon vonul át és Olaszországnak nincs ott semmi védpontja sem, ugy hogy háboru esetén az egyedüli menedék az Adige lenne! Ez a veszedelmes állapot azokat is gondolkodóba ejti, akik nem tartoznak az irredenta párthoz és hozzájárul ahhoz, hogy ők is közremüködnek valami változás létrehozásában.

A rendszeres visszautasitás, melyben osztrák részről minden jogos követelés részesül, nem engedi remélni, hogy ilyen kérdés barátságos uton legyen megoldható. Ha Bécsben komolyan elmélkednének a birodalom valódi érdekei fölött, a megszokott csipkelődések és elnyomatások helyett, melyek erőszakkal összeütközésre ingerlik a népeket és amelyek már megannyi kárt okoztak Ausztriának, ugy rájönnének, hogy az olasz aspirácziók arányos mértékben kielégithetők és nemcsak minden kára nélkül, de ellenkezőleg nagy előnyére Ausztriának. Déltirol — Trentino — teljesen olasz, nincsen semmi kereskedelmi értéke sem, szegény ország (mivel el van szakitva az anyaországtól, melylyel egyedül folytathatna cserét) és teljesen izolált a birodalom többi tartományaitól, kivéve Tirolt, melylyel szüntelen viszályban él. Azonkivül nincsen semmi védelmi értéke osztrák szempontból. Senki sem mondhatná, hogy a monarkia védelmén csorba esnék, ha hiányozna neki Trentino, melynek csak támadás esetén van értéke Olaszországgal szemben és éppen emiatt oly nagyon kivánatos Ausztriának. Sokszor esett már szó egy esetleges átengedéséről, amit a józan ész sugall, de a katonai párt mindig ellenezte csupán Olaszország iránti gyülöletéből. Bizonyos, hogy a Trentino kérdését csak az anyaországhoz való csatolásával lehet megoldani. Ezt pedig ma a legrokonszenvesebb és tiszteletreméltóbb módon lehetne megcselekedni, mint valódi barátság müvét, természetesen megfelelő kompenzáczió ellenében. Ha *késlekednek, nem lehet többé egyáltalán megoldani és megmaradna a veszedelmes helyzet.* Bécsben azt mondják, hogy nem akarnak engedni az olasz nyomásnak. Ez a válasz igen kényelmes, de nem komoly és nem is igaz, mivel már voltak hosszu, békés időszakok és Bécsben mindig csak folytatták a már megszokott rendszert.

A másik fontos kérdés a keleti határt illeti. Erről szó volt már az 1866-iki békekötés alkalmával is és az olasz kormány erősen ragaszkodott ahhoz, hogy a határt az Isonzo képezze, az egyetlen vonal az Alpeseken tul, mely határjelleggel és történelmi hagyománnyal bir.

A mit tehát Olaszországnak meg kellene adni, hogy jó barátságban maradjunk és hogy komoly veszedelmek elhárittassanak, ez: a határ kiigazitása Trentino és Isonzo felé, a birodalmi olasz nemzetiség jogainak megóvása.

És az ellenértékek? Nem könnyü dolog erről nyilvánosan beszélni. Elég annyit mondani, hogy ezek kétfélék lennének:

1. Egyetértés Olaszországgal a balkán kérdésben.

2. Olaszországgal való minden viszály megszünése és ennek folytán szabad akczióképesség a többi nemzetiségekkel szemben.

Bő terület nyilik itt a komoly megegyezésre, melynél Ausztria-Magyarország dus kárpótlást kapna azért az áldozatért, melyet a határkiigazitás által hozna. Azonkivül az a nagy előnye lenne, hogy megszünnék a jelen állapot. Már többször hangsulyozták, hogy háboru esetén Olaszország katonai segitsége kevés értékkel birna Ausztriára nézve. Ellenben nem lehet kétségbevonni, hogy más hatalom ellen való háboru esetén Olaszországot mint ellenséget látni szemközt, megmérhetlen kár volna. Vagy azt hiszik talán, hogy a béke örökké fog tartani Európában és hogy semmi belső, vagy külső fordulat nem teheti kemény próbára a most fennálló nemzetközi szövetségek szilárdságát?

Mindezt Bécsben nem akarják megérteni. De nem kellene-e Budapesten fontolóra venni, hogy a közös politika jó irányban van-e vezetve? Nincs-e jogában Magyarországnak a szavát fölemelni? Helyes-e, hogy azért, mert Bécsben a reakczionárus klerikális katonai befolyások parancsolnak, Magyarország kitéve találja magát sulyos veszélyeknek? Vagy nem kellene-e talán ez egészségtelen politika sugallmazóit messze, bizonyos német körökben keresni, a kik siettetni akarják a birodalom fölbomlását, elkerülve az őszinte egyetértést Itáliával, melynek döntő értéke lenne, tekintve utóbbinak nyilvánvaló érdekét, hogy megakadályoztassék ugy Németország, mint Oroszország a monarchia szétaposásában.

*

Ezeken elmélkednek mostanában éppen azok az olasz politikai körök, a melyek érdeklődnek a nemzetközi viszonyok iránt és amelyek leginkább hozzájárultak a franczia-olasz közeledéshez. Azt hiszszük, hogy mindezek az ideák komoly megbirálást és talán helyszini tanulmányt is érdemelnek valamely kompetens személyiség részéről, a ki a komoly elemeket közelebb tudná hozni egymáshoz.

A „koaliczió.“

Legutóbbi vezérczikkünk egyik munkatársunk egyéni vélekedése volt, amelyet mi a magunk részéről nem osztunk. Az ellenzékek koalicziója programmjuk rovására — igaz — elitélendő, az *Egyetértés* is mindig állást foglalt ellene, de viszont egy bizonyos politikai czél elérésére nem az a czélravezető mód, hogy az ellenzékek különböző árnyalatai más-más utat válaszszanak maguknak.

Az ellenzéknek az a czélja, hogy a maga elveit diadalra juttassa. Ha ebben segitőtársakra akad, azokat nemcsak visszautasitania nem lehet, hanem azokat vállalni köteles. Természetesen jóhiszemü segitőkről van szó. Egy üdvös törvényjavaslat keresztülvitelében, amely megfelel a függetlenségi párt programmjának — mint voltak az egyházpolitikai javaslatok — szivesen kell venni és szivesen vette is a függetlenségi párt azoknak a támogatását, akik a szabadelvüség utján járnak. Viszont olyan törvényeket, mint a milyen volt a közigazgatási reform és az a 89-iki véderőjavaslat, közös erővel meg kell buktatni. Ezt meg is csinálták mindenkor az ellenzékek és ezen az álláspontonmeg is kell maradni. Teljességgel fönn kell tartaniok saját programmjukat és az együttes harcz nem szabad, hogy a jövőre nézve bármely irányban lekösse a pártokat.

Nyilvánvalóan nem vállalható ez a kifejezés: koaliczió, mert ez különösen a függetlenségi pártra nézve veszedelmeket jelenthet azok részéről, akik a mi programmunk egy részét vállalják csak s a közönségben bizonyos zavaros fogalmakat támaszthatnak abban az irányban, hogy a függetlenségi-párt a maga elveiből, a maga programmjából valamit föladni akarna. Ettől most különösképpen tartózkodni kell, a megváltozott politikai pártállásokra való tekintettel. Már taktikai okoknál fogva is a szigoru orthodoxia terére kell lépnie a függetlenségi pártnak. De ebből korántsem következik, hogy akár a függetlenségi-párt, akár más ellenzék akcziót ne akarna és abba készséggel bele ne menne olyan terhekkel, vagy olyan javaslatokkal szemben, mint aminők az őszszel a parlament elé fognak kerülni.

És azt senki sem kivánhatja, hogy szembenállanak egymással azok, akik a nemzetellenes tervek ellen állást foglalnak. Hogy törvényerőre ne emelkedhessék az, ami az országra nézve sérelmes, — ez a czél és aki ezt előmozditja, annyit mindenesetre megérdemel tőlünk, hogy ezért el ne itéljük.

Nekünk azokat, kik — ha csak egy darabig is — együtt járnak velünk, nem lehet megtámadnunk, mert folyton arra kell tekintenünk, ki jön velünk szembe és ez ellen az ellenség ellen kell irgalmatlanul kifejteni teljes erőnket. Csak ha igy járunk el, fog követni bennünket az egész ország, amelynek nevében oly sokszor győzött már a függetlenségi-párt.

Ez a mi álláspontunk, az ugynevezett „koaliczió“ kérdésében.

Sommás elintézés.

— A *főrendiház ülése.* —

Csak néhány napja, hogy a törvényhozás egyik kereke megállott; áll ma is, mig a másik kerék, a társa, hirtelen nekilendült. Mindenki ösmeri már ennek az erőlködése; ha egyszer megindult, el sem pihen addig, a mig az eléje fogott gép az utolsó szemig le nem őrölt mindent.

Épen ezért igen meg se döbbentek az emberek, a mikor végignézték azt a hosszu étlapot, amelyet ma délelőtt a főrendiház asztalára letettek.

— Elfogyasztódik itt minden . . . á lánglaise! — mondogatták. No, hát ez nem történt meg. Némelyik fogást nem nyelték le szó nélkül, hanem előbb alaposan leöntötték különféle mártásokkal, sőt kurucz Prónay Dezső báró valódi magyar paprikával is szolgált . . . Ritka vendég ez a füszerszám a főrendiházban, képzelhető tehát, hogy megnyultak tőle a kegyelmes ábrázatok.

Mindjárt a czivillista fölemelése ellen kelt ki erősen báró Prónay. Szegény országtól, koldus néptől, hogy lehet épen most több pénzt kérni a czivillistára! Nem emberséges müvelet ez! . . . De legalább óvnák, őriznék a szent korona fényét! Azonban nem teszik; sőt, ellenkezőleg, az osztrák császári korona mögé bujtatják, s ahol csak lehetséges, lekicsinylik a magyar királyt, hogy annál nagyobbnak lássék az osztrák császár.

A hazafias tüzzel előadott kifogásokra Tisza István az ő megszokott formuláival válaszolt. Minden jól van ugy, a hogy van — bizzanak csak rá mindent.

A főrendiházat ugyan nem kell erre sokat ösztökélni; rábiz ez mindent olyan miniszterelnökre, a kit Bécsből rángathatnak drótonMeg is szavaztak Tiszának mindent; sőt, a mikor a szavazás igen lassu tempóban haladt előre, gróf Dessewffy Aurél azt inditványozta, hogy egy törvény fölött egyszerre szavazzanak egyszer; minek bibelődjenek vele paragrafusonként . . . Az inditvány szörnyen tetszett s alkalmazták is, noha nem betü szerint.

A katonai alapitványoknál megint csak Prónay emelt szót, s mutatta ki, hogy ezzel ugyan tapodtat sem megy előre a magyarság ügye. Mit törődik ezzel a főrendiház? Még csak válaszra sem méltatták Prónayt, ugy fogadták el a javaslatot.

Nagy vita kerekedett a költségvetés tárgyalásánál. Gróf Széchényi Imre volt az első szónok; dicsérte a kormányt, hogy „rendet csinált“ az országban és biztatta, hogy csak haladjon tovább is ezen az uton. A gróf ur azután a földmiveléssel foglalkozott. Szakszerüen taglalta ezt a kérdést s ugyancsak bőven ellátta tanácsokkal a földmivelésügyi minisztert. (Aki azonban családi gyásza miatt nem volt a főrendiházban; az ülés elején öt, meg a távollévő miniszereket ki is mentette Tisza.)

A közös vámterület sok kárt okoz Magyarországnak — fejtegette továbbá gróf Széchényi — de azért nem kell neki az önálló vámterület. A méltóságos főrendek ilyen logikát is akczeptálnak. Báró Ambrózy István még gróf Széchényinél is feketesárgább. Neki minden, ami közös: jó, drága és föntartandó; ami pedig az ország önállóságára vezetne: — rossz, elvetendő, üres jelszó.

A hiperlojalizmus ilyen özöne után jól esett hallani báró Prónay Dezsőt. Az egyetlen függetlenségi főrend hévvel beszélt arról, mi parancsolja ennek a sokat vert országnak, hogy végre független és önálló legyen. Ha azt akarjuk, hogy megéljünk, nem szabad szem elől téveszteni a nagy czélt. Soha sem szabad elfeledni, hogy Magyarország a magyaroké. Ezt az elvet érvényesiteni kell minden vonalon. Birtokos, iparos, katona: csak magyar lehet ezen a földön. A ki pedig nem magyar, azzá kell lennie, mert különben talapalattnyit sem birhat ebből a földből.

A kormány politikáját birálta ezután Prónay és kimutatta, hogy az a politika az ország javára sem szolgálhat.

Antal Gábor református püspök meg van elégedve a kormány müködésével. de azért

vannak panaszai. Így például nem érti, miért nem magyar a magyarországi teológiák nyelve? A másik panasza szintén felekezeti rendű. Az czernyolczszáznegyvennyolcz huszadiki törvényczikk végrehajtását követeli, ha nem is betű szerint, de legalább ugy, hogy a protestáns felekezetek régi kivánságai végrevalahára megvalósuljanak. Mindenki elismeri ezeknek a kivánságoknak a jogosultságát, miért nem tesz a kormány valamit?... Az egyházi javak szekularizációról is beszélt Antal Gábor; még most nem időszerű ez a kérdés...

Szmrecsányi Pál, a nagyváradi katolikus püspök, perczig sem hagyta szó nélkül Antal beszédét. A katolikus teológiák tannyelve — mondotta — katolikus belügy; ezt ne bolygassák. (Pedig van ehhez az országnak egy kis köze, nemcsak a püspököknek.) Majd a katolikus alapok dolgában emelt „óvást" a váradi püspök.

Még egy szónok akadt: gróf Dessewffy Aurél. Ez is rajong a hatvanhetediki kiegyezésért, de azért a „nemzeti aspirácziók" szavakat ki meri ejteni a száján. A tiszti reformról szólva azt mondja, hogy az nem dualisztikus, hanem föderalisztikus.

A miniszterelnök persze tiltakozott ez ellen; valamint minden ellen tiltakozott, ami nem volt inyére. Pártpolitikai intézményekre — mondotta — egy lyukas krajczárt sem ad. Ugyan, ki hiszi azt el Tisza Istvánnak? Vagy ki hiszi el a többi állításait? Azt például, hogy Magyarország csak a közösség alapján éhet meg, hogy nekünk az önálló vámterület halálunk lenne; hogy boldogságunk, reményünk, mindenünk: Ausztria... Ki hiszi mindezt el a miniszterelnöknek?

Az 1848. XX. törvényczikkről is nyilatkozott Tisza. Szó sincs róla, hogy megvalósitaná, mert hát ez szekularizáczió lenne; ettől pedig jobban fél, mint az ördög a tömjéntől. De... igér, ismét igér a protestánsoknak. Csak várjanak, várjanak; a mig öt látják, addig meg nem vakulnak...

Ezek voltak Tisza beszédének magvai. A förendek, természetesen, roppant meg voltak vele elégedve, s miután Berzeviczy Albert a katolikus alapokra vonatkozólag nyilatkozott, a költségvetést ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadták.

Elfogadták ezután mindent... mindent, ami csak az étlapon volt.

Esteledett, mire a végére jutottak, de befejezték. A mis egy engedelmes képviselőház háromfertály esztendeig eltanakodott, a förendek egy nap alatt végeztek vele.

*

Részletes tudositásunk ez:

A förendiház ülése aug. 17.

Elnök: Gróf *Csáky* Albin.

Jegyzők: Gróf *Esterházy* János és gróf *Vigyázó* Ferencz.

Gróf **Csáky** Albin elnök megnyitja az ülést s előterjeszti az irományokat. Czorda Bédog. gróf Zay Albert, Czászka György kalocsai érsek elhunyt förendeket meleg szavakkal parentálta el. A förendek a legmélyebb részvétüket fejezték ki az elhunytak fölött.

Gróf **Tisza** István jelenti, hogy a miniszterek közül a pénzügyi-, földmivelésügyi-, honvédelmi-, kereskedelmi miniszterek részint egészségi, részint családi okokból az ülésen nem jelenhettek meg. A nevezett miniszereket államtitkárjaik helyettesitik. Kéri ezt tudomásul venni.

Gróf **Széchenyi** Imre jegyző felolvassa a kvótának egy évre való megállapitására vonatkozó királyi kéziratot.

Az **elnök**: Jelentést tesz az időközben szentesitést nyert törvényjavaslatokról.

Bemutatja a képviselőház elnökének átiratát a képviselőházban elfogadott törvényjavaslatokra és tudomásul vett miniszteri jelentésekre vonatkozólag.

Gróf **Vigyázó** Sándor jegyző felolvassa az igazoló bizottság jelentését a förendek jegyzékének kiigazitásáról.

Továbbá a gazdasági bizottság jelentését az 1904. évi második negyedre vonatkozó számadások megvizsgálásáról és az 1905. évi költségelőirányzatról. A jelentéseket tudomásul veszik.

Következik a czivillista felemelésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása.

A czivillista fölemelése.

Báró **Prónay** Dezső: Méltóságos förendek! Az udvartartási költségek megállapitásáról szóló törvényjavaslatot általánosságban sem fogadom el. Kétségtelen, hogy az udvartartási költségek nem birálhatók meg egyszerüen pénzügyi szempontból, hanem e törvényjavaslatnak fontos közjogi oldala és vonatkozása is van hazánk alkotmányos életében. Ennek ujabb fejleményei szerint az udvartartás költségeit Magyarország külön állapitja meg és külön állapittatnak meg azok Ausztriában. Midőn ez az intézkedés törvénybe foglaltatott, kétségen kivül ezzel azt akarták kifejezni, hogy a magyar koronát a felségjogok megilletik a maguk teljességében és hogy ennélfogva mindaz, a mi arra szolgál, hogy a magyar korona korlátlan felségjogai külsőleg is kifejezést nyerjenek, a magyar országgyűlés által saját hatáskörében, minden más tényezőtől függetlenül, szóval a magyar törvényhozásnak fentartva, állapitandó meg.

Sajátságos fejlődés az nálunk, méltóságos förendek, hogy a magyar korona, amely 900 éves multtal dicsekedhetik, sokkal ujabb keletü czim mögé kerül. Tudjuk, hogy éppen az imént mult száz esztendeje annak, hogy Ferencz magyar király az osztrák császári czimet felvette. Tudjuk azt is, hogy a császári czimmel a mult időben bizonyos világuralmi törekvéseket azonositottak, avagy legalább összekapcsoltak. Ennek a sajátszerü felfogásnak, amely a császári czimről uralkodott hazánkban, sajnos, káros következményeit kellett tapasztalnunk, mert ebből is és ebben is kerestek támpontot arra, hogy Magyarországot ugy állitsák oda, mint egy más nagyobb egésznek alkotó részét, hogy tehát a magyar korona szuverénitása nem teljes, hanem más fölötte álló szuverén hatalom alatt áll. Magyar közfog szerint világos, hogy e felfogás téves, de támpontot talált és talál még ma is ez a felfogás és külső jelzését találja abban, hogy ugy nemzetközi vonatkozásokban, valamint házánkban is minden ünnepélyes alkalommal ő felségének a magyar királyi czimét az osztrák császári czim után helyezik, ami én szerintem visszás és semmivel sem indokolható.

Meglehet, hogy a multban, midőn a császári czimmel világuralmi törekvéseket hoztak kapcsolatba, midőn különösen a római birodalmi császár táplált ilyen világuralmi törekvéseket, avagy a római birodalom császárjának a czimével hoztak kapcsolatban ilyen világuralmi törekvéseket, avagy a nemzetközi viszonyokban valamely kiváló állást, erre vezetendő vissza az a törekvés is, hogy az osztrák császári czim a magyar királyi czim elé és habár helytelenül, de látszólag, külsőleg mégis mintegy föléje helyeztessék. Hogy pedig a császári czim a királyi czim felett még nemzetközi vonatkozásaiban sem bir semmi fölénnyel, azt világosan igazolja az a példa, hogy Nagy-Britannia királya él szintén császári czimmel, India császárjának czimével, de sem Angliában, sem a nemzetközi viszonyokban az indiai császár czimét nem helyezi a Nagy-Britannia királyának czime elé vagy fölé.

Tudom, hogy nálunk szokássá vált ő felségét a magyar királyt ünnepélyes alkalmakkor mindig ugy czimezni, hogy a császári czim a magyar királyi czimet megelőzze, azonban, méltóságos förendek, mivel ebből az önmagában véve talán közönyös gyakorlatból a multban nem egyszer vontak le veszedelmes következtetéseket, szükségesnek találtam erre ráutalni. És ha az udvartartási költségekről azt óhajtják, hogy mi viseljük azokat ugyanoly arányban, mint Ausztria, vagyis felerészben, akkor már ezen egy oknál fogva is, de még emellett különösen a közjogi okoknál fogva is visszás dolog volna, ha mi ezt a multban talán menthető, de indokolatlan gyakorlatot a jövőre is fentartanók. A helyes gyakorlat az volna, hogy ugy az országban magában, mint a nemzetközi vonatkozásban is a magyar királyi czimet semmi más czim el ne homályositsa, annak fölébe ne helyeztessék, hogy a magyar király a külföldet szemben a nemzetközi viszonylatokban is mindig a magyar korona szuverénitását méltón kifejező fényben jelenjék meg.

Méltóságos förendek! Nem akarom én ennek hosszas és bő fejtegetésével fárasztani a méltóságos förendeket, mert hiszen ugy is jól tudom, hogy ennek most a közel jövőben semmi jelentősége sem lesz, hanem egy alkalommal fölvetni ezt a kérdést nagyon szükségesnek találtam és éppen az udvartartási költségeknek fölemelése szerintem igen alkalmas volt ennek a kérdésnek a fölvetésére.

Az udvartartási költségek fölemeléséről szóló törvényjavaslatnak előterjesztését különben pénzügyi okoknál fogva sem tartom most időszerűnek, ennélfogva részint közjogi, részint pénzügyi okoknál fogva a törvényjavaslatot általánosságban sem fogadom el.

Elnök: Kiván-e még valaki általánosságban a törvényjavaslathoz hozzászólni? Miután szólásra senki sem jelentkezett, a vitát bezárom.

Tisza István gróf: Tagadja, hogy az osztrák császári czim használata a magyar királyság és a magyar állam szuverénitására befolyással volna. Ez téves felfogás s az nem is adhat támpontot a magyar állam függetlenségének tagadására. Ő felsége czimét különben 1868-ban királyi kézirat állapitotta meg, melyet sérelmesnek akkor nem találtak.

A többség a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

Következik az állami anyakönyvekről szóló törvény módositására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása.

A törvényjavaslatot általánosságban megszavazzák.

Csak gyorsan.

Dessewffy Aurél gróf: Inditványozza, hogy tekintettel a napirendre kitüzött tárgyak nagy számára, azokat a javaslatokat, amelyekhez általánosságban senki sem szól hozzá, részleteiben ne olvassák fel időmegtakaritás szempontjából.

Az elnök: Jogosultnak tartja az inditványt, de igy nem tartja keresztülvihetőnek, hanem azt javasolja, hogy a részletes tárgyalásnál csak a szakaszok számait olvassák.

Az elnöki javaslatot elfogadják.

Ezután a javaslatot részleteiben is megszavazzák.

Következik a szabadalmazott osztrák-magyar államvasut-társaságtól fölvett 10.000.000 K előleg törlesztetlen részének visszafizetéséről;

a Győrsziget és Révfalupataház községek közigazgatási és országgyülési képviselőválasztókerületi átkebelezéséről s a győrszigeti választókerület székhelyének és nevének megváltoztatásáról szóló törvényjavaslatok tárgyalása.

A javaslatokat megszavazzák.

Az alapitványi helyek.

Következik a katonai alapitványi helyekről szóló törvény módositására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása.

Gróf **Vigyázó** Sándor felolvassa az erre vonatkozó bizottsági jelentést.

Báró **Prónay** Dezső: A javaslatot nem fogadja el. Azt hiszi, hogy senki sem vonhatja kétségbe a magyar nemzetnek azt a jogát, hogy ifjai valamely pályán anynyelvükön képezhessék ki magukat. Ez a joga azonban ifjainknak a katonai pályán nincs meg. A katonai intézetekben csak a látszat kedvéért tanitanak magyarul néhány tantárgyat. Ez az állapot a nemzet jogát sérti s ezért a javaslatot nem fogadja el.

A többség a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadja.

Következik

a mérsékelt áru marhasóról szóló 1897. évi I. törvényczikk módositásáról; és

a mezőgazdasági hasznos madarak védelme végett Párisban 1902. évi március hó 19-én kötött nemzetközi egyezmény, valamint az ennek függelékét képező két jegyzék beczikkelyezéséről;

az 1885. évi VI. törvényczikk 13. § a 2. pontja rendelkezésének Budapest székes főváros törlesztéses kölcsön kötvényeire kiterjesztéséről;

a budapesti Nemzeti Szinháznál az 1901. évben foganatositott átalakitások és javitások költségeiről;

az »Ő felsége, a király védnöksége alatt álló Szegénysorsu Tüdőbetegek Szanatoriumegyesülete Budapesten« czimü egyesület által felveendő nyereménykölcsön engedélyezéséről;

szóló törvényjavaslatok tárgyalása.

A javaslatokat észrevétel nélkül megszavazták.

Következik az 1904. évi államköltségvetés általános tárgyalása.

Bizalom a kormány iránt.

Gróf **Széchenyi** Imre: Bizalommal van a kormány iránt, mely az obstrukczióval megküzdött s a vasuti sztrájkot nagyobb megrázódtatások nélkül megszüntette. A most aktuális kérdések megoldásánál, az aszály csapásainak egyensulyozásánál a takarmánykiviteli tilalmat szerencsés gondolatnak tartja, de kevésbé volna szerencsés az, ha a vámokat felfüggesztenék. Ezzel az intézkedéssel amit megnyernénk a vámon, elveszitenők a révén. Jövőre azonban szolgáljon tanulságul a mostani állapot s a földmivelésügyi kormánynak a belterjes gazdálkodás fejlesztése legyen fő teendője. A jövendő politikája az kell, hogy legyen, hogy az ország a függetlenség felé haladjon. Ez csak ugy érhető el, ha az anyagi függetlenség előmozditására minden eszközt megragadunk, mert azután önként következik a politikai függetlenség, mely véget vet az örökös közjogi vitáknak. Az iparfejlesztés szükségességét hangoztatja s ennek kulturális jelentőségét fejtegeti. Az ipar fontosságát elismeri s annak érdekében áldozatokat is hoz. Egy áldozatot azon ban nem hajlandó meghozni s ez a magyarság feláldozása.

Ha felállitjuk az önálló vámterületet, Ausztriából a gyárosok egész tömege fog hazánkba menekülni s letelepedni a nemzetiségek lakta felföldön s a kulturának egy-egy fokusát fogja megalapitani. A felvidéki nemzetiségek a magyar állam eszmének hivei, de az önálló vámterület megvalósitása esetén a hazájukhoz közeli vidékeken, tehát a felföldön letelepedő osztrák, cseh és morva iparosok inváziója veszélyeztetni fogja a magyarság szupremácziáját ezen a vidéken. Ezt a veszedelmet meg kell előzni. A költségvetést elfogadja.

Báró **Ambrózy** Béla: A miniszterelnöknek a képviselőházban a közös vámterületről mondott beszédével egyetért s a vámközösséget fentartandónak mondja ugy az ország, mint az uralkodóház érdekében. A gazdasági élet terén hangoztatott üres jelszavakat elitéli s komoly gazdasági tevékenységtől várja a viszonyok változását. A kormány iránt bizalommal viseltetik s a költségvetést elfogadja.

Báró Prónay beszéde.

Báró **Prónay** Dezső: Méltóságos förendek! Midőn a költségvetés általános tárgyalásánál felszólalok, engedjek meg, hogy néhány észrevételt tegyek gróf Széchenyi Imre förendi tag urnak igen érdekes előadására. Gróf Széchenyi Imre mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozván, annak kapcsán igen érdekesen fejtegette és bizonyitotta az iparnak fölényét a mezőgazdagsági termelés fölött.

Az önálló vámterület.

Ez volt — mondhatnám — beszédének első része. Ezt örömmel hallgattam. Vártam, hogy most majd következik ennek logikai konzekvenciája, tudniillik az önálló vámterület. Gróf Széchényi Imre nem zárkózott el teljesen ennek a lehetősége elől, de rámutatott bizonyos nagy veszélyekre, melyek az önálló vámterület felállitása esetén bekövetkezhetnek. Azt hiszem, kétségtelen, hogy az a lényeges változás, amely a ma fenálló közgazdasági állapottal szemben bekövetkeznék az önálló vámterület felállitása esetén, oly nagy volna, hogy az okvetlenül bizonyos megrázkódtatással jár. Az is kétségtelen, hogy az önálló vámterület és önálló vámpolitika még nem jelent egyszersmind jó vámpolitikát, mert képzelhető, hogy Magyarországon az önálló vámterületet felállitják, de azért mégis rossz vámpolitikát követnek és akkor az önálló vámterület következményei károsak lesznek. Nem azért, mert az ország közgazdaságilag önálló, hanem azért, mert miként a társadalomban az önálló ember vagyonilag tönkremehet, ugy közgazdaságilag önálló ország is elszegényedhetik. A különbség az önálló vámterület és a közös vámterület között szerintem csak az, hogy önálló vámterület mellett folytathatunk önálló közgazdasági politikát, a mely megfelel az ország társadalmi, közgazdasági, nemzetiségi viszonyainak és követelményeinek, de közös vámterület mellett ilyen politikát egész terjedelmében sohasem folytathatunk, mert mindig társunkra kell tekintenünk. Tudja jól gróf Széchenyi Imre ő méltósága a latin közmondást, amely szerint társsal birni annyi, mint urral birni. Habere socios est habere dominum. Kölcsönös ez a korlátozás, csakhogy Ausztria gazdaságilag fejlettebb lévén, mint mi, közgazdasági fejlettségét nagyobb mértékben tépes a közös vámterület mellett felhasználni velünk szemben, mint a hogyan közgazdasági fejlettségét velünk szemben különálló vámterület mellett felhasználhatná.

Az a veszély, amelyre gróf Széchenyi Imre reámutatott, hogy t. i. az önálló vámterület felállitása bizonyos tekintetben a magyarság fölényét fenyegetné, — megengedem, az ország némely részében fenforoghat, de már beszédének végső mondata talán ugy, amint azt felállitotta, mégsem fogadható el, hogy t. i. a magyar ipar a magyarságra ártalmas.

Gróf **Széchenyi** Imre: Az önálló vámterület által gyorsan és előkészület nélkül előállitott magyar iparra nézve mondhattam ezt.

Báró **Prónay** Dezső: Kérem, ezt a magyarázatot most méltóztatott hozzáfűzni, de az előbb igy méltóztatott berekeszteni a beszédet (olvassa): »A magyar ipar a magyarságra ártalmas volna« Egyébként elfogadom ő méltósága rektifikáczióját, hisz ezzel tartozunk egymásnak. Foglalkozom azonban bővebben és behatóan azokkal az esetleges veszélyekkel, amelyekre ő méltósága rámutatott. Veszedelemnek tartom azonban én is azt, ha Magyarországon idegenek közgazdasági tulsulyra tesznek szert, így állitom fel a tételt egész általánosságban, legyen már most ez közgazdasági és ezzel együtt társadalmi tulsuly, nyilvánuljon az bármily téren, veszedelemnek tartom, ha idegenek, akik nem magyar honpolgárok, Magyarországon földbirtokot szereznek, veszedelemnek tartom a magyarságra nézve, — azért gazdálkodhatnak nagyon jól — ha Magyarországon keletkeznek nagy gyártelepek idegenek kezén és anélkül a remény nélkül, hogy az illetők nemcsak névleg lesznek honpolgárok, de idővel valóban is magyarokká válnak.

A helyes politikát, szerintem, két szóba lehet összefoglalni: Magyarország a magyaroké. Magyarország a magyaroké közjogi tekintetben. Magyarország a magyaroké közgazdasági tekintetben, Magyarország a magyaroké társadalmi tekintetben. Erre fel lehet épiteni az egész politikát. Hozzáteszem, hogy magyar alatt minden magyar honost értek, a ki szivében, lelkében magyar, bármilyen legyen is anyanyelve, bármilyen is a vallása.

Ezt az állapotot elő kellene mozditani és ezt a politikát. Ennek az egyik feltétele volna igenis az, hogy az idegenek számára a földbirtok megszerzését feltételekhez kellene kötni. Talán oly sulyos feltételekhez, mely a kizárással majdnem azonos. Nagyobbszabásu gyártelepek létesitését is feltételekhez kellene kötni és ezáltal elejét lehetne venni ennek a veszedelemnek. De vigyük végig ezt a politikát, ne tegyünk alapitványt arra, hogy ezer magyar ifju félig-meddig kiközösitessék az országból és csinálj ...nak belőlük, megengedem, igen tisztességes embereket, jó katonákat, de nem magyar katonákat.

Magyarország a magyaroké. A mit a magyar udvartartásra adunk, abból állittassék fel tehát magyar udvartartás, stb. Végig vihetném a költségvetés minden tételére alkalmazva ezt a mondást, de a méltóságos förendeket nem fárasztom, nem untatom vele.

De oly nagy sulyt fektettem volna én arra, hogy az idegenek Magyarországon való birtokszerzési képessége föltételekhez kötessék és megszorittassék, hogy ha volna valami, a mitől szerintem függővé lehetett volna tenni a mult esztendőben megakadt parlamenti tárgyalásoknak rendes mederbe való visszatérítését, szerintem nem az általános szavazati jog, vagy a választói jog kiterjesztése lett volna, de annak a pártnak, a mely — mert a két szó egyet jelent, függetlenség, vagy pedig magyarország a magyaroké, — mondom annak a pártnak, ha már nem érhetett el konczessziót a hadügyi szervezet terén, ezt a konczessziót kellett volna legalább elérnie. Mert hiába védelmezzük látszólag Magyarországot hadi erővel, ha békességben a gazdagság fegyverével kirántjuk alólunk a talajt.

A magyar ipar.

Hanem méltóságos förendek, gróf Széchenyi Imre igen érdekes fejtegetésben — elismerem, igen érdekes volt, — nem számol a történelmi tanulsággal. Ő méltósága nem zárkózik el attól, hogy Magyarországnak iparra szüksége van. Hiszen azért juttat, gondolom, az iparnak bizonyos fölényt a mezőgazdasággal szemben. Utalt oly országra, a melynek már számottevő ipara van és ezt a közgazdasági állapotot nem ugy érte el, hogy bizonyos ideig védvámpolitikát, de mindenesetre minden körülmények közt önálló vámpolitikát üzött. Ha ő méltósága rámutat arra az országra, melynek ma számottevő ipara van, a melynek közgazdasága egészséges és betudja bizonyitani, hogy az az ország más országgal közgazdasági közösségben érte el ezt az állapotot, akkor elesik minden érv az önálló vámterület mellett.

De a mig erre nem mutatnak reá, addig kénytelenek azok, a kik Magyarországot a mai közgazdasági állapotból egy más közgazdasági állapotba akarják átvezetni, az önálló vámterületet követelni, nem azért, mintha az ideális szempontból jobb volna, hanem mivel a megváltozott viszonyoknál fogva azt a stádiumot el kell érnünk éppen ugy, mint a hogy az embernek meg kell öregednie, ha sokáig akar élni. Ha tehát nem lehet rámutatni országra, a mely fejlettebb közgazdasági stádiumába áttérhetett volna anélkül, hogy önálló vámpolitikát követett volna, nekünk ehhez az egyedül rendelkezésre álló eszközhöz kell akarva nem akarva, alkalomadtán, jól megfontolva a körülményeket, óvatosan, ezt mindig megmondom, nem elhamarkodva, a megfelelő előkészületek után hozzáfogni. A megfelelő előkészület szerintem az, hogy az állam pénzügyi helyzete legyen nemcsak kielégitő, hanem legyen jó, az ország pénzügyei legyenek teljesen rendezve és ne sujtson bennünket mostoha esztendő.

Az utóbbi természetesen nem látható előre, hanem éppen ezért legyen oly jó az államháztartás rendezettsége, hogy még mostoha esztendőnek is aggodalom nélkül elébe nézhessünk. Már pedig egész tisztelettel kell megjegyeznem, hogy én igen félek, hogy pénzügyi tekintetben mi nem fogjuk megtartani a takarékosságnak azt a mértékét, a melyre szükségünk volna. Vannak jelek, amelyek arra mutatnak, hogy a költekezési hajlam igen nagy. A helyes pénzügyi kezelést nem egyedül a szoros értelemben vett pénzügyi tárcza keretében kell előkészíteni és érvényesiteni, az általános politikának kell olyannak lenni, hogy annak alapján takarékoskodni lehessen. Ha uj intézményeket állitunk fel nyakra főre, ha messze visszük azt, amit szeretnek a haladás politikájának nevezni, de ami lényegében nem egyéb, mint az államhatalom körének folytonos tulterjesztése, akkor megalkotjuk az intézményeket, melyek a bennük rejlő erőnél fogva akarva nem akarva, folyton uj költségeket zuditanak nyakunkba. A takarékosságtól, sajnos kezdünk elérni, méltóságos förendek. Remélem, hogy ez az eltérés nem fog sokáig tartani, mert át fogjuk látni, hogy annak veszélyesek a következményei, de egy aggodalomtól nem zárkózhatom el, és ez az, hogy ismét az a rideg pártpolitikai uralom jön felszinre, amely azután saját czéljainak kedveért alkot intézményeket, a melyek csak eszközök a rideg pártpolitikai uralom biztositására és ezek kerülnek pénzbe, ezek zavarják meg az államháztartást. Ha pedig egyszer a lejtőre léptünk, zuhanunk tovább, a mozgás törvényénél fogva.

Nem fogadom el ezuttal a költségvetést, ámbár tudom, hogy ennek gyakorlati jelentősége nincsen, de nem fogadom el azért, mert szokássá vált, hogy a költségvetésnek általánosságban való elfogadásában a kormány iránti bizalom kifejezését is látják.

Gróf **Széchenyi** Imre félreértett szavait igazitja helyre.

Egy református püspök.

Antal Gábor: Az alkotmány biztositékai között egy sincs olyan fontos, mint a költségvetás tárgyalása. Éppen ezért a legnagyobb figyelmet kell forditani annak komoly tárgyalására. Fontos dolog az, hogy a költségvetés kellő időben letárgyaltassék és meg ne akasztassék erőszakos eszközökkel. A költségvetést elfogadja s elismerését fejezi ki a kormánynak azért is, hogy a lehetőleg rövid idő alatt tárgyalás céljából előterjesztette az országgyülés elé. Ha abból a szempontból birálja a költségvetést, vajjon tett-e lépést a kormány a magyar nemzeti állam kiépitésére, annak keretében szintén megszavazza azt. Igen fontos kérdésnek tartja az ipari fejlődést, mely csak sürü népesség mellett érhető el. Éppen azért a nőtlenségi adó behozatalát óhajtaná. A költségvetésben Horvátország részére felvett költség emelkedését a kormányt nem hibáztatja, mert ez jogosult. Arra kell törekedni, hogy a Horvátországban észlelt elégedetlenség megszünjék. Szóvá teszi a Horvátországban egyik felekezetből a másikba való áttérés nehézségeit s kéri a horvát miniszternek és bánt ezt megkönnyitő intézkedések hozatalára.

A népoktatási törvény reviziójára vonatkozó javaslatot birálja s ettől, ha ez törvénynyé válik és végrehajtatik, magyar nemzeti szempontból sokat vár. Meglepődve kérdik a külföldiek, hogy miért nem magyar a magyarországi theológiák tannyelve? Ausztriában, mely nem nemzeti állam, a bukovinai orthodox egyházak papnövendékei németül tanulnak. Miért ne lehetne hát a mi theologiáinkon és tanitóképzőinken a magyar nyelven való tanulást kötelezővé tenni?

Az 1848. XX. törvényczikk végrehajtását követeli s ezzel egyidejüleg szükségesnek látja az egyházi javak szekularizációját. Ha az egyházi javak a tanulmányi alapnak megfelelően kezeltetnek, ebből a katholikus egyháznak is nagyobb haszna lenne egyházi szempontból is. Mindamellett kijelenti, hogy a protestáns felekezetek nem követelik az egyházi javak szekularizációját. Ők csak egyenjoguságot kivánnak, azt sem minden téren s az 1848: XX. törvényczikkben lefektetett jogok egynémelyikének megvalósitásáról is lemondanak. A protestáns egyházak nagyon keveset kértek s ma sem kapnak semmit. Ismerteti a protestáns lelkészek helyzetét s sürgeti ennek javitását.

Az 1877: XX. törvényczikknek az árvapénztárak pénzeinek kiközösitéséről szóló szakasza megváltoztatását kéri a belügyminisztertől.

A költségvetést elfogadja.

Az **elnök**: Az ülést egy félórára felfüggeszti.

Szünet után.

Az **elnök**: Az ülést ujból megnyitja.

Egy katholikus püspök.

Szmrecsányi Pál: Csak röviden szólal fel s foglalkozik Antal Gábornak a katholikus egyházak vagyonáról és theologiáinak tannyelvéről mondott szavairól. Ez utóbbi kérdés a katholikus egyházak belügyeihez tartozik s meg lehet győződve Antal Gábor arról, hogy ha ezer évig jó kezekbe volt letéve, ugy a katholikus egyház ezután is meg fogja találni a módot arra, hogy belügyeit az egyházra és a nemzetre nézve legjobban intézze el.

A költségvetést elfogadja, de kijelenti ugy a maga, mint püspöktársai nevében, hogy a vallás- és közoktatásügyi tárcza keretében bevételek czimén felvett alapitványok, melyek a budapesti egyetemen adatnak ki, nem az állam, de a katholikus egyház tulajdonát képezik. Ezért tiltakozik az ellen, hogy ezen alapitványok jogi természetére ebből az állapotból következtetéseket vonjanak le.

Gróf **Dessewffy** Aurél: A 67-es alap hivének vallja magát és éppen ezért szükségesnek tartja, hogy gazdasági érdekeinek a 67-iki törvényekben lefektetett alapelvek szerint megvédessenek. A 67-iki kiegyezésnek főelve az, hogy mind a két fél boldoguljon. A tiszti reform nem dualisztikus, hanem föderalisztikus. A nemzeti aspirácziók hangoztatását megakadályozni csak bizonyos időre lehet. A nemzeti aspirácziokat ne utasitsa vissza tehát a miniszterelnök sem.

A miniszterelnök válaszai.

Gróf **Tisza** István: Két kérdésben nyilatkozik. Az 1848 XX. t.-cz. vonatkozólag azt mondja, hogy ez a törvényczikk az egyházi vagyon és autonomia konfiskálását hordozná magában: a szekularizáczióról. Ez azonban a magyar nemzet tradicziójával ellentétben állott és ez a gondolat ellünt a gyakorlati politika láthatáráról. És nincs ma politikus, aki ezt a törvényjavaslatot ebben az értelemben akarná életbeléptetni. Nem lehet egyébről szó, mint hogy az állam segitse az egyházakat szükségleteikben. O a tanitói fizetés kiegészitését, a kongruát, a felekezeti iskolák támogatását, az 1848. XX. tczikkben gyökerezve látja. Segitségre pedig főleg azoknak az egyházaknak van szüksége, a melyek nehéz viszonyok között vannak és még állami adót sem tudnak fizetni. Kijelenti, hogy arra nézve, hogy az 1905. évi költségvetés fog-e már ezekről az egyházakról gondoskodni, arra még nem felelhet, de az akczió valószinüleg csak a jövő év derekán indulhat meg. A kormány a reformot sürgősnek tartja és lehetőleg gyorsan fogja véghez vinni. A lelkészi fizetések kiegészitésénél millókra menő kiadásokról van szó. A kérdés megoldását fontosnak tartja és megoldására akkor kerül a sor, mikor az állam ezt a milliókra menő kiadást megbirja. A kormány tudatában van annak, hogy az ország pénzügyeivel takarékosan kell eljárnia. Védekezik Prónay vádjával szemben és kijelenti, hogy a kormány küzd és fog harczolni elvei mellett minden parlamenti eszközökkel. A kormány a pártküzdelmek terén soha sem ment át a határon egyetlen hajszálnál sem, Prónay tehát nem hivatkozhatik a kormánynak ilyen tényeire. Pártpolitikai intézményekre egy lyukas krajczárt sem dott a kormány. Ez a rémlátás a pártpolitikai uralomról a mesék világába való és máskor, ha ilyen sulyos vádakkal illetik, akkor indulnjanak adatok alapján.

Dessewffy beszédével foglalkozva azt mondja, hogy a tisztképzés reformja a korona inicziativája alapján történik, mert beláttak, hogy itt nagy horderejü intézkedéseket lehet tenni, a nemzetet meg lehet nyugtatni a 67. törvények megrázása nélkül. Ez a reform a magyar nemzeti államnak kiépitésénél nagyon fontos. Ha dualisztikus és paritásos lesz a hadsereg, ha magyar tisztek vezetése alá kerül a nem magyar legénység, ha tisztjeink a magyar középosztály zömeből kerülnek ki, akkor meglesz a kapocs a társadalom és a hadsereg között is. Védekezik az ellen, mintha a tiszti nevelés reformja föderalisztikus lenne és nem dualisztikus. Mindaz, ami a magyar nyelv érdekében történt, az nem hasonitható össze azokkal az intézkedésekkel, amelyek más nyelv tanulására vonatkoznak a hadseregben. A dualizmusnak ez az egyedüli kidomboritása 1867 óta. Az osztrák-magyar monarchia ma is világtörténelmi hivatást teljesit és a magyar nemzetben megvan az erő, hogy hivatását ennek keretében keresztülvigye és szinpadi parlamenti viharok nem fogják ezt a hivatását megakadályozni. A viharok felett áll a nemzet ereje és elhatározása. A kiegyezésben hisz és a kiegyezés, hite szerint, minden vihar között fenn tud maradni. A legnagyobb hibának tartaná, ha a gazdasági kiegyezésbe politikai szinezetet vegyitenénk. A mai viszonyok között helyesnek tartja a közös vámterületet és végzetes hibának tartaná a gazdasági különválást, mert ma a legfontosabb fogyasztási czikkeinket képesek vagyunk elhelyezni a közös vámterület mellett. Ma élvezhetjük a közös vámterület gyümölcseit és ezért nem kell azt lerombolnunk.

A magyar mezőgazdaságot nagy rázódtatásoktól félti, ha az önálló vámterületet hozzuk be. A közös vámterület kivánja mezőgazdaságunk, de kivánja iparunk is, mert erős mezőgazdaságra támaszkodva jobban tud majd fejlődni. A szőnyegen forgó nagy kérdések megoldásánál jól szervezett, cselekvőképes parlament áll Ausztriával szemben, ez meg tudja majd a nemzet érdekeit védelmezni.

A katolikus alapok.

Berzeviczy Albert kijelenti, hogy a budapesti egyetemet állami intézetnek tartja, azt azonban elismeri, hogy katolikus alapok is vannak a kezelése alatt. De ezekből katolikus jellegü intézeteket is tart fenn. Ez azonban nem prejudikál az alapok jogi természetének.

Ezek után következett a szavazás s a förendiház a javaslatot általánosságban s azután részleteiben is elfogadta.

Következett ezután a képviselőházban már elfogadott több-kisebb törvényjavaslatnak és miniszteri jelentésnek tárgyalása. Valamennyit elfogadták.

Az ülés negyedhat órakor végződött.

Budapest, augusztus 17.

Az uj véderőtörvény. Megirtuk, hogy a két kormány legközelebb tanácskozni fog az uj véderőtörvény dolgában. Mint hirlik, ez a tanácskozás a jövő hónapban lesz. Az uj törvény rendkivül nagy terheket ró az országra; a közös hadügyminiszter pedig semmi szin alatt sem akar követeléseiből engedni. Hogy mit fog tenni a magyar kormány?... Sajnos, azt is igen jól tudjuk.

Aggodalmak. A förendiház mai ülésén a költségvetési vita során gróf *Széchenyi* Imre olyan érveléssel védelmezte a közös vámterületet, amelyet nem lehet szó nélkül hagyni. Aggodalmai vannak ugyanis — mondta — hogy ha az önálló vámterületet megesinálnók, az osztrák gyárosok tömegesen árasztanák el Magyarországot hivatalnokaikkal, elömunkásaikkal és munkásaikkal. Szóval: gróf Széchenyi osztrák inváziótól tart s ezért nem óhajtja az önálló magyar vámterületet. Bármennyire tisztelhük különben gróf Széchenyi Imre személyes véleményét, nem oszthatuk nemcsak pártállásunk és következetesen fenntartott álláspontunknál fogva, hanem mert legalább is furcsának találjuk, hogy gazdasági teljes önállóságunkat idegenek be nem özönlésétől tegyük függővé. Az olyan idegenek beözönlését, akik csak azért jönnek hozzánk, hogy itt agitáljanak, elégedetlenséget szitsanak és a társadalmi rendet megbontsák, mi is a leghatározottabban perhorreszkáljuk. Ellenben semmi veszedelmet sem látunk abban, ha idegen iparosok pénzt hoznak és gyárakat alapitanak magyar területen. Az ilyen invázió csak használára válnék Magyarországnak, mert megteremtené nálunk is az ipart s munkát és keresetet adna sok embernek, aki most kereset hiján kivándorolni kénytelen. Még abban sem látunk olyan veszedelmet, hogy a miatt az önálló vámterületről le kellene mondani, hogy az idegen gyárosok kezdetben bizonyos átmeneti ideig német vagy más nemzetségbeli elömunkásokat alkalmaznának, mert alkalmat nyujtanának ezzel a magyar munkásoknak arra, hogy bizonyos ipari szakmákban kellően kimüveljék magukat. Arról természetesen törvényhozási uton gondoskodni kellene, hogy a külföldi gyárosok magyarországi gyaraikban fokozatosan több és több magyar munkást alkalmazzanak. Igen figyelemre méltó volt báró Prónay Dezső felszólalása, aki gróf Széchenyi Imrével polemizálva, hazafias lelkesedéssel szállt sikra az önálló vámterületért. Prónay is azt mondta ugyan, hogy Magyarország legyen a magyaroké, de hozzátette, hogy magyarnak tart mindenkit, aki magyar honos, szivében-lelkében magyar, bármily vallást követ. Prónay csak azt kivánja, hogy a birtokszerzés nehezittessék meg Magyar földön az idegeneknek. Hát hisz erről sok szó esett már s bizony az olyan birtokvásárlásoknak, a melyek csak azért történnek, hogy az idegen uj tulajdonosok bizonyos nagy területeket agitáczionális vagy egyéb „messzebbmenő czélok" számára foglaljanak le a magyart teljesen kizárva onnan, semmi esetre sem helyeselhető. De ha azért vásárolnak idegenek nálunk birtokot, hogy azon gyártelepeket rendezzenek be s iparágakat honositsanak meg, abban nem csak veszélyt nem látunk, hanem ellenkezőleg a már kifejtett okoknál fogva az országra előnyösnek tartjuk.

Anyagi függetlenség vezethet csak teljes állami önállóságra s ebben való törekvésünkben efajta aggodalmak kár volna, ha riasztanának bennünket.

Körber, Széll, Széchényi. Széll Kálmán volt miniszterelnök mindig igen nagy barátságot tartott Körber Ernő osztrák miniszterelnökkel. Ez a csudabarátság ma sem szünt meg s néha titkos értekezletben nyer kifejezést. Ilyen kis konferencia volt közöttük e hó tizenötödikén is Reichenauban, amelyre Széchényi Gyula, a király volt személye körüli miniszterét is meghivták. Sokan politikai vonatkozást látnak ebben és azt hiszik, hogy a rátóti államferfiu valamilyen politikai csinyen töri a fejét. No, hát ez nem igen hihető! Annyira kompromittált politikus, mint Széll Kálmán, nem gondolhat egyhamar politikai szereplésre.

A herczegprimás és a néppárt. Zmeskál Zoltán kilépett a néppártból. Ennek a kilépésnek az előzményei ösmeretesek. Zmeskál azt mondotta a képviselőházban, hogy nem ösmeri el a herczegprimást a magyarországi katolikusok fejének. A néppárt ennek a kijelentésnek a visszavonását követelte tőle, a mire Zmeskál nem volt hajlandó — de levonta a konzekvenciákat. E hó tizennegyedikén levelet intézett gróf Zichy Aladárhoz, mint az országgyülési néppárt elnökéhez, a melyben tudatja vele, hogy a néppárt kötelékéből kilép, bár a párt czéljaiért ezentul is teljes erővel fog küzdeni.

Schönerer és a király. Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy az osztrák nagynémetek vezére, Schönerer, azzal fenyegetőzött, hogy lemond égeri diszpolgárságáról, ha a király a várost meglátogatja. A város tanácsa mégis meghivta a királyt marienbadi utazása alkalmával Égerbe, amire a király azt a választ küldte, hogy az idő rövidsége miatt nem mehet Égerbe, de hajlandó Éger város küldöttségét Karlsbadban fogadni. A király ma fogadta az égeri küldöttséget. A király szivélyes megszólitással tüntette ki az égeri polgármestert és ezeket mondotta:

— Az önök megjelenésében hazafias és a dinasztia iránti hűséges érzelmeiknek jelét látom. Nagyon sajnálom, hogy nem mehettem el Égerbe, de időm nagyon ki van mérve Most a hegyek közé kell mennem, mert az üdülést nem nélkülözhetem.

. . . E szerint Schönerer megtarthatja a diszpolgárságot.

A pécskai mandátum. Megirtuk tegnap, hogy a pécskai szabadelvű párt *Herczeg* Ferencz irót kérte fel a képviselőjelöltség elvállalására. Az erre vonatkozó táviratot azonban eddig még nem lehetett kézbesiteni, mert Herczeg Ferencz az Adrián vitorlázik. Más részről azt jelentik, hogy az aradi román klub elhatározta, hogy a Vásárhelyi László elhalálozása révén megüresedett pécskai mandátumért harczba lép. A klub a pécskai oláh választókat holnaputánra, péntekre gyülésre hivta össze s ezen fognak a jelölt személyéről megállapodni. Azt is elhatározták, hogy az oláhok a többi politikai pártokkal semmiféle paktumra nem lépnek.

A mult évi zárószámadás. Az állami számvevőszéknél most folynak a zárószámadási munkálatok. A részletes zárszámadások egy része már elkészült, nagyobb része azonban még munkában van és a lezáró munkákra ez idén alig kerülhet előbb a sor augusztus hó végénél. Az állami számvevőszéknél most csak a legsürgősebb és halasztást nem tűrő folyó ügyeket intézik el, egyébként minden idejüket és erejüket a zárszámadási munkálatokra forditják. Az 1903 évi zárszámadások eredményei elé érdeklődéssel tekintenek politikai és pénzügyi körökben nemcsak az évek óta tartó kedvezőtlen gazdasági helyzetre való tekintettel, hanem a mult évben uralkodott rendkivüli parlamenti viszonyok miatt is. Ugyanebben a zárszámadásban nyer kifejezést az 1902. évi V. t. cz. alapján végrehajtott konverzió is.

Az ostromot folytatják.

— A *haboru eseményei.* —

A hareztérről aránylag gyér jelentések érkeztek a mai napon. A japán czenzura éppen olyan szigoruan müködik, mint az orosz s az eseményekről, bármilyen fontosak is azok, nem igen bocsátanak át hiradást. Azokból a jelentésekből, amelyek ma érkeztek, az tünik ki, hogy az ostromot folytatják és pedig a képzelhető legnagyobb energiával. Már arról is szólnak az angol hadituditásokat, hogy Port-Artur már a japánok kezében van, de ezzel szemben ugyanaz a távirat nyomban azt nyilatkoztatja ki, hogy öt nap óta hivatalos értesitést nem adtak ki Port-Artur ostromáról. Akárhogyan áll a dolog: a vasgyürü Port-Artur körül egyre szükebbre szorul össze. Mi fog történni még ez ostrom alatt, amely már annyi vért és emberéletet követelt, beláthatlan. Oroszországban nyiltan beszélik, hogy *Stössel* tábornok a legnagyobb szélsőségekre van elkészülve. Élve át nem adja a várat. Erre fogadalmat tett. Ha azt fogja látni, hogy minden elveszett, akkor a földalatti aknákat mind egyszerre felrobbantja és a vár alá temeti magát, helyőrségét és az ellenséget is modern Sámson gyanánt.

Az azonban nyilván éppen olyan fantasztikus dolog, mint amilyen agyrémek sokszor támadtak már az orosz agyvelőkben a háboru folyamán. A végső ellentállásra mindenképpen el lehetnek készülve a japánok, de ez az ostrom folytatásától nem fogja visszariasztani őket.

A mai hareztéri hirekről az alábbi táviratokban számolunk be:

A szétvert orosz hajóhad.

London, aug. 17.

Japánban nagy az örröm *Kamimura* győzelme miatt s az örömöt csak az a körülmény csökkenti, hogy több orosz hajónak *sikerült megszökni* s ezekről nem tudjak, hogy hol vannak. Aggodalmat okoz a *Novik* czirkáló elmaradása is, a mely már annyiszor, annyi ügyességgel és szerencsével szállott szembe az orosz hajóval. Kamimura jelentésében azt mondja, hogy hajóinak tüzelését a lassu járásu Rurikra koncentrálta. A többi két orosz czirkáló vakmerően védeni igyekezett a Rurik-ot s mindunalan hozzá igyekeztek, ha a harcz folyamán kissé messze kerültek tőle. Végre azonban a két hajó kénytelen volt a *Rurikot sorsára hagyni és elmenekültek.* Kamimura négy japán czirkálót küldött üldözésükre, mig a *Naniva* és a *Takahihó* a Rurikkal voltak elfoglalva. 10 óra 19 perczkor négy japán czirkáló visszafordult, hogy a Rurikot fölkeressék s akkor hallották, hogy *már elsüllyedt.* Kamimura tengernagy elrendelte, hogy az összes czirkálók az elsüllyedt hajó legénységének mentésére siessenek és mondjanak le az orosz czirkálók üldözéséről.

London, aug. 17.

A *Novik* czirkálót, a mely pénteken éjjel elhagyta a csintaui kikötőt, a „Daily Mail" egy távirata szerint utoljára a *Klusiu* és *Tanega* japán szigetek közt látták utban Vladivosztok felé.

London, aug. 17.

Kamimura tengernagy a Csuzimától északra történt tengeri ütközetről ideérkezett részletes jelentése kevés oly adatot tartalmaz, a mely eddig ne lett volna ismeretes. Kamimura zászlóshajója a csatában az Iezima czirkáló volt, mig Nisa ellentengernagy az Ivate hajón volt. A japán hajóhad T. alaku formácziában harczolt. Az Oroszok mozdulatait nagyon megnehezitette a lassu járatu Rurik. A többi két czirkáló már ismételten megkisérelte a menekülést, de a Rurik miatt ujra, meg ujra vissza kellett maradniok, hogy az ellenséges tüzelést a Rurikról elvonják. A hajó sülyedésekor a matrózok mentőöveket vettek föl és mindenféle tárgyakba kapaszkodtak, mig a japán hajókról lebocsájtott mentőcsónakok közeledtek. A japánok annyi fuldokló matrózt vettek csónakjaikra, hogy a csónakokat már az elsüllyedés veszedelme fenyegette. A japánok ily módon áltottak nemes boszut a Hikusi legénysége ellen az oroszok részéről elkövetett kegyetlenségekért. A japán hajónak egész legénységét az oroszok a vizben hagyták elpusztulni. A japánok már azért is örülnek a Rurik pusztulásának, mert tiz esztendővel ezelőtt ez a hajó volt s kombinált orosz, franczia és német hajóhad tengernagyi zászlóshajója, a mely a pecsili öbölben demonstrácziójával a japánokat megfosztotta a japán-kinai háboru gyümölcsétől, különösen pedig Port-Arturtól. A japánok a Rurik legénységéből hatszáz embert mentettek meg, de még eddig nem tudják, hogy hány tiszt van a megmentettek között. A Rurik parancsnoka, ugy látszik, elpusztult a hajóban.

Port-Artur körül.

London, aug. 17.

Port-Artur ostromáról nem érkezett jelentősebb hir. Csifuból azt jelentik, hogy a japánok tegnapelőtt már az oroszok utolsó védelmi vonalát is áttörték. Az orosz hajóknak a kikötőből tegnap reggel történt váratlan kivonulását általában ugy magyarázzák, hogy a japánok folytonos bombázását nem tudják tovább elviselni. Egy másik csifui jelentés szerint az orosz hajók, miután a szemhatáron japán hajókat pillantottak meg, attól tartva, hogy esetleg messzire kiesalhatják őket, visszatértek a kikötőbe.

London, aug. 17.

Port-Artur helyzete *válságos.* A Farkashegyen felállitott ütegek a városban nagy rombolást idéztek elő. *Stössel* tábornok háza is teljesen romokban van és most a tábornok kénytelen volt lakást cserélni. *Az élelmi hiány igen nagy.* Eleség alig van már. A városban a katonai czélokra használt lovakon kivül már az összes lovakat levágták.

London, aug. 17.

A Times közli, hogy a Port-Arturt ostromló japáni sereg az első, a második és a tizenegyedik hadosztályokból, a megfelelő tartalékcsapatokból és a vártüzérségi osztályból áll. A *Chigoda* czirkálóhajó julius 26-án tenger alatti aknán sulyosan megsérült, ugy hogy az Elliot-szigetekhez kellett vontatni s ott most javitás alatt van.

Berlin, aug. 17.

Pétervári katonai körökben — mint a „Lokalanzeiger"-nek jelentik — az a hir van elterjedve, hogy *Port Arturt már bevették.* Ezzel kapcsolatban konstatálják, hogy a port-arturi vár helyzetéről *öt nap óta egyetlen hivatalos jelentés sem érkezett.*

A szárazföldi harcztér.

London, aug. 17.

Liaojang körül eddig figyelemreméltó változás nem történt. Az oroszok még mindig *Ansancsanban* vannak, a melyet *Oku* tábornoknak délről operáló hadserege eddig bántatlanul hagyott. Az utóbbi napokban *erős esőzés volt*, a mely mind a két hadviselő fél mozdulatait megnehezíti. *Oku* tábornok előőrsei Ansancsantól délkeletre *tizenkét mérföldnyire vannak.* Az utóbbi napokban állitólag ismét nagyobb japán csapatok szállottak partra Niucsvangnál, a honnan a mióta a japánok a várost megszállották, a szigoru czenzura következtében egyetlen távirat sem érkezett.

London, aug. 17.

Ansancsangból táviratozzák, hogy hat nap óta óta mindenfelé nyugalom van, a csapatok kipihentek fáradalmaikat. A japániak nem nyomultak előre, hanem összevonják csapataikat, hadállásaikat megerősitik hátulról és készülnek a Liaojang ellen való általános elönyomulásra. Elhatározó, nagy ütközet készül, ha a japániaknak sike ül az orosz jobbszárnyat megkerülniök. Inkauban erős csapatok vannak koncentrálva. Ujabb csapatok nyomulnak előre nemcsak a Liao folyó menén, hanem a jobb parttól északra is a semleges zónába eső területen.

London, aug. 17

A Standard-nak táviratozzák Tiencsinből, hogy az orosz csapatok visszavonulnak Mukdenbe, felhalmozott készleteiket pedig Tienlingbe küldik. Itt azt hiresztelik, hogy az oroszok a vasutállomási épületeket és raktárakat *Liaojangban lerombolták.* A japániak nagy csapatokat vontak össze Liaojangtól keletre.

A „Recsitelni" ügye.

London, aug. 17.

Leszar pekingi orosz követ még mult pénteken a kinai külügyi hivatalnak jegyzéket adott át, amelyben a *Recsitelni elkobzását irja le.* Vasárnap a követ a Recsitelni azonnal való visszaadását és *Sah* admirális degradálását követelte. A *Times* szerint pekingi kormánykörökben azt remélik, hogy a japánok *önként visszafogják* adni a Recsitel-nit, hogy a kinaiakat a kellemetlenségtől megóvják. Franczia ország és Németország Oroszország lépéseit eddig semmi módon sem támogatták.

Boris nagyherczeg visszahivása.

London, aug. 17.

Boris nagyherczeget, akinek, mint ismeretes, összeütközése volt *Kuropatkin* tábornokkal, *véglegesen visszahivták* a keletázsiai harcztérről.

Legujabb.

London, aug. 17.

Ajacczióból a Lloydhoz érkezett jelentés szerint a Scotian angol szénszállitógőzös jelenti, hogy 12-én a gibraltári szorostól nyugatra az Ural orosz czirkáló feltartóztatta. De engedelmet kapott, hogy utját folytassa. Az Ural parancsnoka közölte vele, hogy több mint 200 gőzöst kutat, a melyek hadi csempészárut szállitanak továbbvitel végett spanyol és olasz kikötőkbe.

Nagaszaki, aug. 17.

A Prinz Heinrich gőzösön a Vörös-tengeren az oroszok által lefoglalt postazsákok ideérkeztek. A német, franczia és angol konzul jelenlétében felnyitották és megvizsgálták azokat. Számos ajánlott és közönséges levél hiányzik. A konzulok erélyes tiltakozásra készülnek.

Tokio, aug. 17.

Togo tengernagy kiegészitő jelentése szerint a japánok vesztesége a 10-iki tengeri ütközetben 225 ember volt.

Pétervár, aug. 17.

Az orosz távirati ügynökség jelenti Mukdenből mai kelettel, hogy 92 polgár családával együtt ideérkezett Port-Arturból. A japánok kijelentették, hogy ez az utolsó csoport, amelynek megengedték, hogy az ostromlott várost elhagyja. További menekülőket vivő hajókat el fognak sülyeszteni. Egy ilyen hajót megfosztanának árboczaitól és vitorláitól és ebben az állapotban nyilt tengeren sorsára hagynák (?) A helyőrség magatartása csodalatraméltó. A város polgárai belépnek a csapatok soraiba.

Páris, aug. 17.

Az argentiniai követség teljesen alaptalannak jelenti ki azt a hirt, hogy Argentinia a keletázsiai háboru kitörése óta hadihajókat adott volna el a hadviselő felek egyikének, vagy ilyeneket eladni szándékoznék.

Pétervár, aug. 17.

Kuropatkin tábornok táviratozza a czárnak 16-áról:

A helyzet változatlan. Mindenütt esőzések vannak. Mint a beérkező jelentések mutatták

---

Az Egyetértés tárczája

Tüzoltás negyven év előtt.

— Az *Egyetértés* eredeti tárczája. —

Irta: *Déri Gyula.*

A verestoronyban egy teljes órája kongott már a Vén Rakóczy. II. György fejedelem kétszáz esztendővel ezelőtt, hatalma is dicsősége fényes napjaiban a töröktől elfoglalt ágyuk érczéből öntette s ajándékozta a nemes városnak az óriás harangot. Szava azóta minden áldott nap messze kihallatszik a távoli pusztákra, templomba hiván az élőket, örök nyugalomra kisérvén a holtakat.

Most rémesen zugott és kongott. Közben nagy fü-tfelhők törtek az égre a város felől. A nagyerdei fürdőház oszlopos verandájáról jól látszott ez, érzett az égésszag is s a társaságnak, mely ott muzsikáltatta magát, fülébe rezgett a harangszó. Pernye is szállott a fehér abroszra, mert szél fujt; néha a boros poharakba is csapódott egy-egy szalmaszál elhamvadt üszke. Azt Linzer Tóni, a kádas-utczai gazdag kefés gavallér fia, ujjhegygyel fricskázta ki, azután felemelte a poharát.

— Oltsuk a tüzet mi is fiuk! — kiáltotta vigyorogva s aztán koczczintottak.

Nyolczan vagy tizen ülhettek az asztalnál. Egészséges, nyulánk, szép fiatal fiuk valamennyien.

Igen vidám nap lett volna ez a mai, csak az a félrevert harangzugás ne zavarta volna meg. A Zsuzsika kávémérésében találkoztak még tegnap este, gyenge fekete kávé mellett. Ejféltájban bevetődött Sárai Janesi a czigányherczeg, Mászlóval, a kártyás czivissel, s ez mindjárt azon kezdte:

— No csak hogy megkaptalak te kefés, ma van a neved napja, — ma én is kefekötő akarok lenni!

Ebből kezdődött a mulatság. Zsuzsika, ki még akkor javakorbeli kávésasszony volt, s a kávémérése jó hirnevére sokat adott, a diószegi Zichy gróf pinczéjének a borait mérte, a messze földön hires érmelléki bakatort, amiből elég egy üveggel, s az ember hangosan énekel töle egymagában is. Hát még mikor Sárai Janesi muzsikál hozzá!

Sárai egész másnap délig huzta, akkor egyszerre megkondult a harang a veres toronyban.

1865. junius 13-án történt ez. Antal napján. Sokáig emlékezetes nap marad ez a városban.

A czigány elhallgatott, a fiuk összenéztek. Nagyon sokat jelentett az, 4—5 heti szárazság után, szeles időben, ha igy kondult meg a Vén Rakóczy.

— Abrincs! — kiáltott az elkomorodott társaságra Linzer Tóni. Mit tátjátok a szátokat! A tieték nem ég; azé ég, akinek van, azé is majd elaszik!

De csak nem akart elaludni. Már az ebédet is végigették, a harang csak kongott. Néha elhallgatott egy kicsinységre, azután öttiz percz mulva ujra megszólalt, olyankor mindig uj és uj füsttornyok látszottak emelkedni az ég felé. A fürdőházhoz vezető fasor nyilásán áttetsző égbolt egeszen sárga, szinte kisérteties volt a lángtenger világitotta felhőktől.

Egy óra tájban a fasorban egy siető alak tünt fel. Szaporán taposta a homokot, s a mint közeledett, fölismerték. Valamelyik jóhiszemü fiu már előbb is rámondta, hogy — Beke Józsi jön ott, ugyan megkésett az ebédről.

Beke Józsiért, ki az apja kocsigyárában a kárpitos-mühelyben dolgozott, még délelőtt beüzent Linzer Tóni. A fiu azonban csak délben mert egérutat venni, ugy számitván, hogy két órára ismét hazakerül. Most a tüztől jött egyenesen és rémhireket hozott.

Hogy a nagy-uj-utczában gyuladt ki egy hentes háza, a Bundi Gáboré, zsirolvasztás közben. A láng kicsapott a kéményen s egy szempillantás alatt égett az egész ház; azután, még észre sem vették jól, kigyuladt az alsó és a felső szomszéd. Az emberek összeszaladtak, ám viz alig volt, a gémes kutakban, egynehány házra vizes ponyvákat teregettek, de a nagy hőség lekergette a háznépet a tetőről, nem volt aki öntözgesse s egy negyed óra mulva husz ház adott lángban. Akkor fordult egyet a szél, derékban szelte az utczát, beégtek az udvarok s a tüz átcsapott a *kis-uj*-utczába, a hol egyszerre nyolcz ház kezdett égni. Félegy órakor már a *német*-utczában volt a tüz és ötven háznál több vált hamuvá; az egész városban rettentő nagy az ijedelem és azt mondják, hogy ez is olyan tüz lesz, mint az 1812-iki, mikor a kis templomtól fogva az uj sorig leégett a város negyedrésze, egész utczák tüntek el és a megszenesedett holttesteket össze se tudták számitani. Most is tele vannak az utczák kezüket tördelő és hamukat tépő asszonyokkal, a kik a gyermekeiket keresik: némelyek örülten futnak fel és alá és meg kell fogni őket, hogy a tüzbe ne rohanjanak, mások leroskadva imádkoznak; látni öreg ősz embereket, a kik térdelve összetett kezüket emelik az égre és zsoltárokat énekelnek. Csak egyetlen házból, ami összeomlott, nyolcz halottat huztak ki; a kollegiumi diákok egymásután másznak be az égő házakba és hordják ki a gyermekeket, de kitesznek magukért a mesterlegények is. Virág Sándort, a bognár műhely első legényét kétszer kellett kihuzni a rászakadt lángoló lángkévék alól, amelyek éppen akkor csusztak le a tetőről, a küszöb elé, mikor az égő házból ki akart jönni.

— Ezt már megnézzük, megnézzük! — felelt Linzer Tóni, tele poharat nyomva a lihegő fiu kezébe.

Beke Józsi, ki eltikkadva érkezett, egy hajtásra kiütte, s aztán sarkon fordult.

— Menjünk hát, mindnyájunkra nagy szükség lehet ma még odabenn!

— Jó, jó! — felelt Linzer, kinek a bor régen a fejébe szállt, — de előbb küsszuk a borunkat.

— Elég lesz már Tóni! — nógatta Beke Józsi, — ezek az urak is eleget ittak már.

— Eleget az ivott öcsém, aki meghótt; aki eleven, az sohase ivott eleget, tanuld meg!

Ivott és leült s a két szomszédját lenyomta a székükre. Akadt olyan s, aki magától leült, egyedül Gyöngyösi Pista maradt állva s igy szólt:

— De hiszen én nélkülem még nem oltottak el tüzet a városban; ha senki sem jön, én magával megyek Beke barátom!

Mire Linzer Tóni elkáromkodta magát.

— Megyünk mindnyájan, de kocsin. Legalább hamarabb beérünk. Fogjanak be a fukkeresek!

Harom kocsival voltak, a negyedik a czigányokat hozta volt. Most gyorsan felkészülődtek és boros üvegekkel a kezükben kurjongatva hajtottak be az égő városba. Sáraiéknak muzsikálni is kellett volna, de hiába parancsolta Linzer Tóni s hiába orditozta rekedtté magát, a czigányok vonója nem mozdult.

A Péter-fia utcza derekáig se ért még a duhaj menet, a korhely fiukban egymásután felébredt a tisztességérzet és leugraltak a kocsikról. Az első keresztutczánál megugrottak a czigányok is; Linzer Tóni egyszer hátratekintett s egyedül találta magát.

A nagy templomon tul egyszerre kiszélesedik a fő-utcza, s egész hosszában végiglatni rajta, szinte a város alsó végéig. Óriási emberáradattól volt az most sötét, a lángban álló jobboldali mellékutczából menekültek tömegétől. Siralmas látvány volt ez mindenképen, szivébe nyilallott a mámoros legénynek is. Félmeztelen alakok, asszonyok és gyermekek egész tábora a földön, félig összetört apró halmokba dobált bútorokon ülve sirva, jajveszékelve, imádkozva és káromkodva. Sok a sebeit kötözte, mások a fájdalomtól vonagló arczczal fetrengtek a földön; gyermek a szülőjét, szülő a gyermekét hivta lármás sihederek ujabb és ujabb rémhireket kiabálva szaladgáltak. Az összes harangok kongtak, s a nap koronkint elsötétült, az ég a város felett olajszinben égett, a füstfelhőket néha a tüz fénye pirosra festette. S az egész város rémesen zugott és csattogott. Mintha a házak mindmegannyi óriás orgona kürtté változtak volna s valami infernális erő valamennyit megszólaltatná. Valami bugó, zokogó, fájdalmas és félelmes mélyszavu hangzavar reszketett a légben, mintha lelanczolt titánok siratták volna elvesztett szabadságukat a föld méhében s kitörni készülnének. A végitélet napja volt ez; fekete, forró, a füst és a tüz uralmának kezdete a világon.

Kétszáz házról beszélt a hir, hogy eddig annyi égett le, de már égett a negyedik utczának is mindkét házsora. S az ötödikben, a kádas-utczában, — abban volt a Linzerék háza.

Mikor Linzer Tóni a házuk elé ért, annak az udvara már tömve volt emberekkel. Az utczát is olyan sürün elállották, hogy a kocsi lépésben is alig haladhatott. Nyilvánvaló volt ebből is, hogy a veszedelem közel jár hozzájuk, de különben is odalátszottak a hátulsó szomszéd égő házáról fölcsapódó lángok. A tüz láttára Tóni kiugrott a kocsiból és az embereket felretaszigálva tört magának utat a kapuig. Sokan ösmerték és készséggel félreálltak előle. Apjának, a Németországból ideszakadt Linzer Rajmondnak jó hire volt az egész utczában, a kedvéért megbecsülték a fiát is, és részvéttel néztek rá, mint akinek Isten kezében mindene, s aki a szempillantás alatt koldussá válhat világéletére.

A Linzer-udvar végén egy feiszer állt, annak a tetejére záporeső gyanánt hullott a tüzes szikra. A diákok elébe akartak kerülni a tüznek, áttörték a palánkot s toronyirányában udvarokon, kerteken át jutottak egyik utczából a másikba. Vizipuskajukat maguk vontatták; ahol huzni nem lehetett, a válukra emelték, ugy vitték árkon, dombon, összedőlt füstölgő romokon át, elöl mindenütt a kis botosokkal, kik utat nyitottak nekik.

Közel háromszáz esztendős multja volt az ő egyletüknek és meg van irva az annáleseikben, hogy 1705-ben, ama rettenetes október 19-e után, mikor II. Rakóczi Ferencz fejedelem parancsára az egész város lakosságának, kicsinyének, nagyjának ki kellett költöznie, számszerint 25.000-ig való léleknek, hogy Herbeville, a Váradot felmentő császári vezér ne találjon egy falat eleséget, és seregével éhen pusztuljon, akkor is a diákok mentették meg a várost a fölperzseléstől.

ják, a tungozok mind nagyobb tevékenységet feltenek ki. A japánok Föngvancsöng és Liansanhuang közt keskenyvágányu vasutat rendeztek be.

A tüzoltók kongresszusa.

— A *riadó.* —

Délczeg tüzoltók, vidékiek és külföldiek tarkitják ma reggel óta Budapest utczai képét. Szives vendéglátással fogadták itt őket s láthatóan jól érzik magukat. A mai nap még a kongresszus előkészületeivel és ismerkedéssel telt el, mig este a vendégek a budapesti tüzoltóság riadóban és kivonulásában gyönyörködtek.

A budapesti nemzetközi tüzoltó kongresszus összes résztvevői ma megérkeztek a fővárosba. Valamennyi pályandvartól sürü csoportokban vonultak be a tüzoltók festői egyenruhákban. Nem egy tüzoltóparancsnok és tiszt magával hozta családját is. A külföldi egyenruhás tüzoltóknak igen sok hámulójuk akadt. A vendégek mind a váczi utczai uj városháza felé igyekeztek, ahol a kongresszus irodája és ülésterme van. A városház ormára hatalmas nemzeti szinü lobogót tüztek ki, mig a disztermet nemzeti drapériával és az összes résztvevő nemzetek apró zászlóival ékesitették.

A kongresszusi irodában gróf Széchényi Viktor az országos szövetség elnöke és a központi választmány tagjai fogadták a vendégeket, kiknek átadták szállásjegyeiket, igazolványaikat, a bankettekre szóló meghivókat és a különböző kongresszusi nyomtatványokat. A vendégek elszállásolása példás rendben folyt le, ugy a fogadókban, mint a főváros által felajánlott iskolákban.

A vendégek még a délelőtt folyamán hozzáláttak a főváros nevezetességeinek megtekintéséhez s különösen sokan keresték föl a Nemzeti Muzeumot és a királyi várpalotát, a melyet a kora délutáni órákban testületileg látogattak meg. Este ismerkedés volt a városligeti pavillonban, a Kovács-féle vendéglőben.

A kongresszus rendező-bizottsága a holnapi napi programmját a következőleg állitotta össze:

Délelőtt fél 9 órakor katonai diszszemle a vérmezőn. A kongresszusi tagok diszruhában jelennek meg a számukra kijelölt és elkülönitett helyen.

Délelőtt 11 órakor a kongresszus megnyitása a váczi-utczai uj városházán. Megjelenés diszruhában vagy szalon-kabátban. József főherczeg fővédnök és gróf Tisza István miniszterelnök és belügyminiszter képviseletében Széll Ignácz belügyi államtitkár jelenik meg. Gróf Széchenyi Viktor a magyar országos tüzoltószövetség elnöke üdvözli Széll Ignácz államtitkárt, aki megbizói nevében megnyitja a kongresszust. Halmos János polgármester képviseletében Almády Géza fővárosi tanácsnok tart üdvözlő beszédet. Gróf Széchényi Viktor elnök a szövetség nevében magyar, német, francia és angol nyelven üdvözli a vendégeket, mire De Marie Ágost vezértitkár az ülést megnyitja franciául, Westphalen hamburgi tüzoltó főparancsnok németül, Sachs, a londoni tüzoltóság feje angolul és gróf Széchényi magyarul. Ezután a nemzetek és kormányok küldöttei szólalnak fel. Végül következnek a felolvasások.

Délután 4 órakor a káposztásmegyeri uj vizművek megtekintése. Indulás a károlykörúti villamos állomásról külön villamos kocsikon.

Este fél 9 órakor lakoma a városligetben, a fővárosi pavillonban levő Kovács-féle vendéglőben. Megjelenés diszruhában vagy frakkban. Lakomajegyek 10 koronáért a kongresszusi irodában válthatók.

A riadó.

Felette érdekes látványosságban volt része ma este a főváros lakosságának s első sorban a külföldi és vidéki tüzoltóknak. Hogy bemutassák a budapesti tüzoltóságot a cselekvés izgató perczeiben, »tüzhöz« parancsolták ki az egész pest oldal tüzoltóságát, mely ugyanazzal a gyorsasággal és felszereléssel száguldott a költött veszedelem szinhelyére, mintha igazi tüzhöz vonulna ki.

A disz-tüz felvonulásának hire ment a közönség körében s esti kilencz óra után rengeteg tömeg lepte el a nagy-körutnak a kerepesi-ut és Andrássy-ut közti részét. Érdeklődés tárgyai voltak a vidéki és külföldi tüzoltók, a kik a közönség sorai közt sétálgatva várták, mit tudnak produkálni a budapesti kartársaik.

Megállapodás szerint tiz óra után néhány perczczel az Andrássy-uti Oktogon kávéházból a főpinczér telefonon jelentette a központi tüzőrségnek, hogy az Andrássy-ut és Nagy-körut sarkán lángokban áll egy három emeletes épület. A költött vészhir a drót szárnyain elrepült a pesti oldal összes tüzőrségéhez s mindenütt riadót fuvattak. Blaschner segédtiszt vezetése mellett kivonult a központi, az V., VI., VII., VIII. és IX. kerületi tüzőrség teljes felszereléssel, két gőzfecskendővel és két tolólétrával.

S alig két perez mulva megharsant már a Nagy-körúton a tűzhöz száguldó tüzoltók vészes trombitaszava, az ut közepén hemzsegő tömeg ijedten rohant szét, hogy helyet engedjen a szélvész gyorsaságával rohanó tüzoltó kocsiknak. Remek, izgató látvány volt, a mint egymásután robogott elő a fekete éjszakában tizenkét tüzoltó kocsi, harsány trombitaszóval, komor fakiyák táncoló fényétől kisérve. A közönség s az idegen tüzoltók szinte megdöbbenve élvezték a kisérleties sebességet, a melylyel az őrségek kocsijai sürü egymásutánban az Oktogon-tér felé rohantak.

Persze, itt várta őket — nem a tüz, hanem a egtöbb ember: harsány éljenzéssel üdvözölték a VI. kerületi tüzőrséget, mely egy és fél perez alatt érkezett az Oktogon-térre. Másodiknak jött a központi tüzőrség három percz alatt, harmadiknak a VIII. kerületi három és negyed, negyediknek az V. kerületi három és fél percz alatt.

A tüzoltó-kocsik ezután visszafordultak s hazahajtattak, amivel aztán vége volt a disztüz-kivonulásnak. A kongresszus vendégei nem győzték dicsérni a látványosság megragadó voltát, tüzoltóink gyorsaságát s a kitünő felszerelést. Ezeknek utána a közönség is, a tüzoltók is szerteoszoltak.

MOZGÓ KÉPEK.

Szerethet-e a nő többször is?

Azt mondják, hogy a nő csak egyszer szerethet életében. Ezt a poéták hirészteltik. Az örök szerelem pompás anyagot szolgáltat a verselésre, de a valóságban csak nagy ritkán találkozunk vele. Ma már hasztalan keresnénk az egész földtekén olyan hosszu lejáratu szerelmeseket, a kiket Jakab és Rachel, Abelard és Heloise, Petrarca és Laura, Paolo Malatesta és Francesca da Rimini mellett lehetne emlegetni. Ugy látszik, hogy a szerelem hősei és vértanui eme sorozata már régen megakadt; meglehet, hogy üdvös lenne megjegyezni, hogy e legendás egyéniségek kalandjai a történelmi kritika boncz kése alatt némi kiábrándulást okoznának.

Azok a nagy szenvedélyek, melyek az egész élet végeig tartanak, a költészet birodalmába tartoznak és feltéve, hogy valaha léteztek, oly távoli korszakba nyulnak vissza, hogy alig ujulhatnának meg a huszadik század prózai levegőjében.

Az angol Lady's Realm czimü folyóirat e tárgyban körkérdést intézett munkatársnőihez é — csodálatos! — egyhangulag azt felelték: »Igenis, többször is szerethet a nő.«

Lady Arabella Romilly nem fél bevallani, hogy az e kérdésben elterjedt előitéletek egyedül félreértésből származnak. Különösen szerelem dolgában kell a hamisitástól óvakodni. Egy bölcsésznek se sikerült még határozott definicióját adni a lélek és az érzékek eme összeolvadásának, mely minden elemzés alól kisiklik és maguk a főérdekeltek is majd mindig csalódásban vannak amaz érzelmek természetét illetőleg, amelyeknek uralma alatt képzelnek lenni. Ezek szerelemnek gondolnak valami futólagos szeszélyt; amazok még nagyobb tévedésben vannak, midőn a legizzóbb emberi szenvedélyek egyikét azonositják azzal a tisztességes, jóravaló és őszinte vonzalommal, mely a végtelenségig tarthat a nélkül, hogy elkoptatná a szivet és megbolygatná az elme egyensulyát.

Azok a nők, a kik azt állitják, hogy egész életüknek csak egyetlen szerelme volt, azok soha egyetlen egyszer se szerettek! Kiáltja a *Lady's Realm* eme munkatársa.

Ezek egyszerüen tévedtek egy nyugodt, okos, ártalmatlan vonzalom természetét illetőleg. Ohajtom, hogy utolsó órájukig meglegyenek kimélve a kisértéstől. Különben van okom hinni, hogy ez a kivánságom minden nagyobb nehézség nélkül teljesülni fog, főltéve, hogy ezek a nők, a kik olyan hüszkék a minden megpróbáltatással daczoló állhatatosságukra, a természettől olyan vérmérsékletet örököltek, mely a viharoktól megóvja. Védő angyaluk, minden nagyobb veszély nélkül, meglazithatják az őrködést s gyakori szabadságra mehetnek.

Tegyék félre a futólagos szeszélyeket és a hosszu lejáratu vonzalmakat; a szerelem e két hamisitványának, a második különben ajánlatosabb mint az első, — csak homályos és távoli hasonlatossága van a leghevesebb, a legellenállhatlanabb emberi szenvedélyhez, az egyetlen földi hatalomhoz, melynek rendeletei ellen nem lehet tiltakozni.

A valódi szerelmet különben, kevés kivétellel, könnyü fölismerni. Eredetét majd mindig olyan okoknak köszönheti, melyeknek semmi közük sines a józan ész legelemibb követelményeihez és szabályaihoz. Az első pillanatban ugylátszik, mintha az emberi természet legsiralmasabb fogyatékossága lenne épen, hogy tehetetlenek vagyunk a legkisebb ellenőrzést is gyakorolni egy olyan szenvedély születésére és terjedésére, mely hivatva van életünkre a legerősebb befolyást gyakorolni. Minél esztelenebb valamely szenvedély annál mélyebb, annál őszintébb.

Ez a kis iskoláslleány, aki még sokkal fiatalabb semhogy lelkét hozzászoktatta volna azokhoz a kisded számításokhoz, melyek a jövő anyagi gondjait elmésen összeegyeztetik a szív követelményeivel, — miért szeretett őrülten e legénybe, aki se nem szép, se nem gazdag, se nem szellemes? Általánosságban semmise nehezebb, mint eme fellobbanások okát kitalálni. Egyszer elég volt egy tánczforduló, hogy meghódoljon a szív, amely csak az alkalmat várta, hogy bevétessék. Világos volt, hogy két olyan lény, akik a rithmus, a mozdulat, az ütem olyan tökéletes harmóniájával tánczolnak együtt, egymásnak vannak teremtve és hogy csak a halál fogja őket elválasztani.

Majd a szemnek mélysége feketeségének vagy ritka kék szinének köszönheti egy fiatal ember a fényes hóditásait; néha müvészileg bogozott nyakkendő, vagy a szerencsésen választott gomblyuk; virág gyakorol ellenállhatatlan vonzóerőt; de ezek a diadalok semmivé törpülnek ama pusztitások mellett, melyeket a fiatal leányok szivében a kölcsönösség elvének tulságosan egyenes és nyilt alkalmazása szokott okozni. Egy »kezdő«-nek annyira hizelegnek a hódolatok, hogy eszébe se jut kutatni, őszinték-e vagy rosszhiszemüek. Becsvágyát helyezi abba, egy olyan fiatal embert szeretni, aki elég értelmes és jóizlésü, hogy az ő szépségét bámulja.

Hány élet lenne örökre tönkre téve, ha ezeknek a többnyire haszontalan ürügyek folytán kipattant első szerelmeknek, egy egész életen át keltene tartaniok!

Boldog az a fiatal leány, kiáltja a *Ladys Realon* egyik munkatársnője, akit egy bálban vagy egy falusi kiránduláson született idyll nem kisér az oltárig. Előbb-utóbb visszanyeri szivének uralmát és egy ujabb kisérletet fog megkockáztatni, a siker biztosabb kilátásával.

Ez az első szenvedély, mely annál élénkebb, annál forróbb, minél kevésbbé cred észszerü okokból, olykor lassan oszlik el, de nem tud az idő erejével és az emberi természet törvényeivel daczolni.

Mme Rita visszaél az álnév immunitásával és olyan merész állitásokat koczkáztat meg, melyek kirínak az előkelő lap hangjából és az ő módja szerint konczolgatja, hogyan végződnek azok a szerelmek, melyek örök életüeknek látszottak.

Az állhatatosság és a hüség — mondja a *Lady's Realm* álnevü munkatársnője — vérmérséklet kérdése. Ezek az erények a születés adományai, a melyeket nem lehet se megvásárolni, se megtanulni. Épen olyan végzetesek arra, aki gyakorolja, mint arra, aki sugallja. Miért ne valljuk be, hogy ellenkeznek az emberi sziv szervezetével, mely a vonzalmak oly nagy összegére van berendezve, hogy nem engedheti magát teljesen át, egyetlen egynek.

Mme Rita azt tanácsolja a nőknek, hogy ha az első szerelmükben nem találták meg a keresett boldogságot, iparkodjanak egy másodikban, vagy egy harmadikban megvalósitani szivük ábrándjait.

Simább alakban Mme Montagn Forbes majdnem ugyanilyen nyugtalanitó következésekhez jut:

Amaz ürügy alatt, hogy nő egyszer már szeretett, szabad-e megtiltani, hogy egy második regénye is legyen? Képzelete nem sugalja-e neki, hogy a kihült szenvedélye csak prológusa volt élete nagy drámájának?

Testünk örökösen átidomul, — irja Lady Tronbridge, — és a tudósok azt mondják, hogy hét év mulva mai testi hüvelyünkből egy parány se marad. Igy vagyunk a lelki mivoltunkkal is: Husz éves korunkban nem ugy itélünk az élet folyásáról, mint tizenhat éves korunkban; harmincz évvel nem ugy, mint huszszal.

A *Lady's Realm* szeretetreméltó és érzelgő munkatársnői, egyszóval, egyhangulag azt erősitik, hogy minden uj szerelem, az előbbivel szemben haladást jelent. Ezeket az okoskodásokat követve, arra a következésre jutnánk, hogy nem az ifjuság, hanem a teljes érettség szitja a nőben a szenzedély leglobogóbb lángjait. Mi nem akarjuk a nőkre nézve felette vigasztaló eme tantétellel ellentéthe helyezkedni, de a férfiakra mindenesetre tanácsosabb, ha a La Rochefoucauld szavait tartják szem előtt: »A legbolondabbak a vén bolondok.«

UJDONSÁGOK.

Nincs kegyelem!

— A *czár végrendelete.* —

A jelenet, amely tegnapelőtt a pétervári szenatusban feglődött ki, leirhatlanul ünnepélyes volt. Gróf Muraviev igazságügyminiszter és főprokurátor felolvasta a czár manifesztumát, melynek fényeges tartalmát már ösmertettük. Az egész gyülekezetre azt a hatást tette a manifesztum, hogy az nem más, mint a czár végrendelete, a melyben arra az esetre, ha meghal, intézkedik, ki legyen az államfő, ki legyen a trónörökös gyámja, ha a czár előbb talalna meghalni, mielőtt a trónörökös nagykoruságát eléri. Szóval: előrelátó apai gondoskodás. Erre elérkezettnek látta az időt. Mert a sors akarata kifürkészhetlen. A forradalmárok sem alusznak és nem igen ijednek meg attól, hogy az erőszakos Oroszországban még nagyobb és félelmesebb erőszakosságot kövessenek el. Még mindig nem változott a helyzet azóta, hogy egy muszka hisztorikus azt mondta: „Ideje volna, ha végre — valahára a czárok is természetes halállal halnának meg.“

A manifesztumból sok mindenfélét magyaráznak ki, ami talán nincs is benne. Legnevezetesebb az, hogy a czár szinte szándékosan helyezte vissza a czárnét, a kit nem a regensségre szemelt ki, csak a czárevics gyámságát bizza rá arra az esetre, ha a gondviselés kifürkészhetlen akarata folytán a czár idő előtt találna megválni az élettől. Az orosz trónöröklési rend ugyanis csak annyiban van szabályozva, hogy a trónra a czár elsőszülött fia jut apjának halála után, föltéve, hogy nagykoru. Egyébként az uralkodó czárt illeti meg a jog, hogy régensségről és egyenes jogutód hiányában trónörökösről gondoskodjék még életében, legjobb belátása szerint. Halála esetére a most uralkodó czár államfőnek deszignálhatta volna a czárnét is. De ezt nem tette és ebben látnak visszahelyezést. Lehet azonban, hogy ez a czárné intencióinak éppen ugy megfelel, mint a czár akaratának. Bizonyosat tudni erről nem lehet. Oroszországban egyáltalán semmit sem tudnak bizonyosan.

*

Nem is uj dolog az ilyen természetü czári manifesztum. Már 1881. márczius 26-ikán *III. Sándor* czár hasonló kiáltványt tétetett közzé, miután tizenhárom nappal előbb, tehát márczius 13-ikán édesapját II. Sándort nihilista összeesküvők meggyilkolták. Az a manifesztum hasonlóképpen nem volt más, mint a czár végrendelete, amelyben halála esetére intézkedik. Gondoskodik arról, hogy ki legyen a régens, ki a trónörökös gyámja és akkor sem a czárnét deszignálta régensnek, csak gyámnak. Akkor is azt vélték, hogy a czárnét vissza akarja helyezni az uralkodó és nem akarja asszonykézre juttatni a kormányzást, mivelhogy az nehéz és nem minden veszedelem nélkül való foglalkozás. Ebből világosan és kétségbevonhatlanul kitünik, hogy Oroszországban sok minden ismétlődik: a status-akcziók éppen ugy mint más akcziók, amelyek felülről keletkeznek, vagy amelyek alulról a mélységekből törnek ki, az orkánhoz hasonló erővel.

*

A mi azonban nem ismétlődik, az a kegyelem. A czár a manifesztumnak nevezett végrendelkezésében gondoskodott apailag trónjáról, a trónöröklésről, régensségről és gyámságról, ellenben a népről, a nép vágyainak teljesitéséről egyetlen szóval sem tesz említést.

Pedig mennyi reményt fűztek a trónörökös megszületéséhez! Szibéria ólombányáiban sinlődő ezer meg ezer politikai fogoly, a börtönök nyomoruitjai, az üldözöttek és elnyomottak százezrei reménységgel várták az időt, a mikor a lehér czár a maga nagy örömet megosztja — legalább részben — népével is. A reménységben már annyira mentek, hogy alkotmányt fog Oroszország a czártól kapni. De legalább is azt várták, hogy általános amnesztiát fog adni a czár és politikai bünösöknek, akik meggyőződésük folytán kerültek keserü rabságba, meg fog kegyelmezni.

Az alkotmányosságtól még nagyon távol van Oroszország. Azt talán márholnapra nem is kaphatja meg mindaddig, amig a korhadó feudalis rendszer a belső rothadás folytán — zajjal vagy zaj nélkül — össze nem omlik. De az amnesztia már nem ütközné olyan nagy nehézségekbe. Ez a czár kegyelmező kedvétől függ. De hiradások érkeznek Oroszországból, amelyek arra engednek következtetni, hogy a czár aligha fog kegyelmet gyakorolni. Eddig semmi olyas nem történt, ami a reményt jogosulttá tehetné. Az elégedetlenség már is megnyilvánul az egész vonalon. Eddigelé csak arról volt szó, hogy a testi fenyitéket fogja talán eltörölni a czár és intézkedéseket fog tenni, hogy a parasztság sorsa enyhittessék. De ezeket az igéreteket sem hivatalos formában tették, ugy, hogy az egész dolog inkább csak kombináczió.

Mindezt pedig a forradalmárok erélye

Rákóczi ugyan még a Széchenyi gyülésen meghagyta Debreczen követeinek, és Károlyi Sándort is utasitotta, hogy „égesse fel a várost; jobb senkié ne legyen, mint az ellenségé“, ám mégis sem a polgárok, sem a magyar vezér katonái nem vetettek üszköt az ősi városra. Herbeville katonái gyujtották azt fel boszuságukban, miután előbb sok kárt tettek és rémesen pusztitottak október 21-étől egész 28-áig.

Ezen az utolsó napon aztán négy helyen dugtak esovát a nádfödeles házak ereszébe, mintegy bucsuvételül, sorsának engedvén át a lakatlan várost. Utközben vissza-visszanéztek: nagy-e a lángja, füstje már a tüznek? De nem sokáig gyönyörködtek a rémes látványban, a tüz egyszerre csak elaludt a városnak mind a négy szögletén. A kollegiumi tüzoltó diákok müvelték ezt, kik közül tizenhét a város alatti nagyerdőn várta volt meg a németek elvonulását, s nyomukban épen idejében vonultak be az elhagyott városba.

Mikor látták a veszedelem nagyságát, rögtön a vedreikért, botjaikért, horgaikért szaladtak a kollégium padlására és Isten segitségével egy óra alatt eloltották mind a négy tüzet. A napok multával visszatérő polgároknak sértetlenül adták aztán át házaikat, a tanácsbeli uraknak a megmentett várost.

Meg is becsülte őket a polgárság mindenha és a tanács meghagyta kiváltságaikat. A tüzoltó-egyletnek meg voltak a maga előjogai, miket tiszteletben tartott a főkapitány is. E jogok közt nem a legutolsó volt, hogy a tüz szinhelyén a diákságnak kizárólag a *nagybotos* parancsolt, a tulajdon elnökük és senki más. Volt már olyan polgármester, ki a rendőrség alá akarta őket rendelni, de a diákok kijelentették, hogy készebbek feloszlatni az egyletet és soha többé ki nem vonulnak semmiféle tüzhöz. Mire a polgármester meggondolta, hogy sem a mesterlegényeknek, sem a kéményseprőknek nincs vizipuskájuk, fegyelmezve, egyletbe szervezkedve sincsenek: a diákokat tehát jobb lesz el nem keseriteni. És igy az ősi tüzoltó egyletnek továbbra is a nagybotos parancsolt.

Hatalmas nagy szálfa volt ez a nagy bot, a végén nagy bunkóval, nyolczszögletes buzogányfejjel, melynek darabjait vaspántok szoritották össze. Nagy erő kellett a nagy bottal való bánni tudáshoz, azt választották elnökké, aki birt vele. Most Tóby Gyula volt a nagybotos. A parancsoláshoz jól értett és ahol megjelent, rend lett a nyomában mindenfelé. A szájtató nézőket vizhordásra hajtotta, vedreket, edényeket harácsolt, a kutakból vizet huzatott s gondoskodott, hogy pihent erők váltsák fel a fecskendő rángatásában kifáradtakat.

Ám az elemek ellen hasztalan volt minden; az utczak egymásután borultak lángba, s immár a negyedik utcza is fenyegetve volt. Ekkor adta ki a parancsot, hogy le kell bontani mindent, ami a tüzet táplálhatja, s a diákok ütései alatt javában döngött és pusztult a felszer, mikor Linzer Tóni alakja a kapuban megjelent.

Leirhatatlan az az érzés, mi az elbizakodott, nyegle embert elfogta, mikor látta, hogy a házuk udvarát a diákok tartják megszállva, s ott rontanak, törnek, zuznak, amint kényükkedvük tartja.

Harsány hangon rivallt rájuk:

— Abbahagyják tüstént azt a bontást, mert majd megmutatom, ki az ur a háznál!

A tüzoltó diákra nézve nagyobb sértés nem volt, mintha ilyenkor beleszóltak a dolgába, amit ő nemes lelkesedéssel és önfeláldozással a közjóért végzett. Elismerést nem kért, de megkövetelte, hogy hálátlansággal se fizessenek neki.

Linzer Tónival se sokat tárgyaltak, nem is kérdték kicsoda? micsoda? csak nekiment négy-öt diák, felnyalábolták és kitették az utczára. És mert ellenállott és rugkapált, érte néhány oldalbaütés is.

Linzer vérbeborult szemmel tápászkodott fel és orditva szaladt a nép közé, mely az imént annyi részvétet mutatott iránta, mely látta a jelenetet és méltatlankodott rajta.

— Jó emberek, édes barátaim, láttátok, mit müvelt velem az az egy-két sehonnani? Hát türitek azt, hogy tősgyökeres polgáremberrel, aki itt született köztetek, egy levegőt szitt veletek, amióta a világon van, jóban rosszban osztályos atyátok fia, egy olyan embert, mint én, aki soha a légynek sem ártottam, igy megesufoljanak jött-ment sehonnaiak, akiket a város meg az eklézsia pénzén hizlalnak a kollégiumban?

Igy szónokolt nekik, s mint egy néptribun hatásosan mutogatta sebeit. Letépett ruháját és némi vért a zsebkendőjén, ami az orrából eredt. Ennek meg is lett a hatása. Szájas mesterlegények, kik ősidőktől fogva született ellenségei a diákoknak, nyomban pártját fogták a közülök való és közibük tartozó Linzer Tóninak és hangosan kiabálni kezdtek:

— Itt vér is folyt, ezt nem hagyhatjuk annyiban emberek! Itt egy polgárember házát akarják lebontani, mikor nincs rá semmi szükség, — ezt ne engedjük meg barátaim!

— Utánam, akinek van kurázsija! — kiáltott Linzerék egyik legénye, s egy harmincz-negyven fönyi csoport berontott az udvarra. Ott a legény hamarosan kinyitotta nekik a raktár ajtaját, a hol különböző vastagságu, kerekre faragott seprü-rudak álltak nagy nyalábokban dróttal összekötözve, azokat kihordták a kapu alá, s néhány pillanat alatt felfegyverezték velök magukat és a népet. Aztán vad üvöltéssel rohantak végig a hosszu udvaron, melynek végében a bontás munkája folyt, s a diákok mikorára észrevették magukat, már körül voltak véve szenvedélyesen orditozó ellenséges tömegtől, mely fenyegetőleg emelte rájuk fegyvereit.

Kiknek rud nem jutott, a félszer tetejére kapaszkodtak fel, s lerántottak onnan néhány diákot, a lábuknál fogva huzgálván őket lefelé.

Az oltás, a védekezés munkája abbanmaradt nyomban. A meglepett diákság léczdarabokra kapott, melyeket imént bontottak a tetőről, a kis botosok előre törtek, élükre állt Tóby a nagybottal és messze hangzó hangon kiáltotta:

— Aki egy diákot megüt, az halálfia! Én mondom azt, a ki a magam kezével öt embernek az életét mentettem meg a mai napon. Hát ti hányat mentettetek meg?

A támadók élén Linzer Tóni állt, a ki körül az apja legényei sorakoztak. A legények nem sokat kérdezték, miből keletkezett a baj, kinek van igaza, csak azt látták, hogy a mesterük fia van bajban és tüntettek mellette. Rá is rontottak volna Tóbyra nyomban, de a hatalmas erejü fiu a szörnyü furkót vésztjóslóan tartotta ütésre készen és senki öt megközelíteni nem merte. Ám az utczáról beözönlöttek mindinkább előbbre szoritották a támadókat, ezek hosszu horgokat, hernyózó rudakat s más egyéb veszedelmesebb szerszámokat keritettek, s a tér a két ellenséges csapat közt mindinkább szükebbre szorult. A tágas udvar másik szögletében már verekedtek is.

Ebben a válságos pillanatban velötrázó sikoltás hangzott fel az udvaron. Az utczai lakás ajtaján két alak rohant ki, Linzer Rajmund és a felesége; az asszony a haját tépte és a háztetőre mutatott. Arra fordult mindenki, a verekedők elereszették egymást, s azután felhangzott a vészkiáltás:

— Ég a ház!

Amitől a diákok meg akarták menteni a Linzer-házat, ime bekövetkezett: a félszer kigyuladt. Attól a pillanattól fogva, hogy Linzer Tóni a csőcseléket az udvarba vezette, senki sem gondolt többé az oltásra, senki sem törődött a sürün hulló tüzes pernyével s lobogó üszökkel, melyeket a szél hordott magával, csak mikor a lángok felobbantak, tértek észre az ellenségek és estek neki közös akarattal az oltásnak.

Ám késő volt most már! A félszerről a tüz átcsapott a hátulsó épületben levő műhelyekre; Linzernét ugy kellett visszatartani, hogy a tüzbe ne rohanjon.

— Koldusok lettünk, koldusok lettünk! Isten büntetése ez rajtunk! kiabálta szivetrázó jajgatások közt. Az öreg Linzer Rajmund hiába mondta neki:

Hiszen biztositva van a ház! A társaság fel fogja épiteni. Megtéritik minden kárunkat. A raktárnak pedig cserép teteje van és vas ablakai. Az be nem éghet!

Nem is égett be. Nem a cserépteteje miatt, mert az bizony jórészt lepattogott a nagy hőségtől, de megmentették a diákok. Ugyanaz a Tóby Gyula vitte vissza a sértődötten távozni készülő kollégiumi ifjuságot, kit Linzer Tóni halálra kerestetett az imént. Jobbról égett már a szomszédház, a lángok sürün nyaldosták a cserepes ház tetejét is. De a diákok a maguk testével védték a beégéstől. A többi nádfödeles házat ugy sem lehetett védeni, ezt az egy cserepest meg akarták menteni minden áron. A vizipuska és a vedrek mind erre az egy épületre ontották a vizet: a hol füstölni kezdett, a botosok szétverték a tüz fészkét.

Öt óra volt délután, mikor megállt a szél, s megszünt az égés. Kétszázhetvenkét ház pusztult el e napon, alig hatodfél óra alatt; a diákok a Linzer ház megmentésével vágták be a tüz utját. Vagy harminczemberélet mentettek ki szanaszét az égő házakból; egy se volt köztüs, aki valami sérülést, vagy égést ne szenvedett volna. Azért énekelve vitték haza vállaikon a vizipuskájukat; annak is letört vagy két kereke, huzni nem lehetett tehát.

A pusztulás rettentő képei közt vitt hazafelé az utjok, füstölgő romok közt haladtak el, jajveszékelő, koldussá vált embertömegek közt. A zászlótartójuk kibontva vitte lobogójukat, melyre régi híres jelszavuk aranynyal volt himezve. „Tüzzel a tüzet“ igy szólott ez.

Ők pedig Dávid király XVIII-ik zsoltárát énekelték:

„A pokolnak kötelei körülvettek volt engemet.
A halálnak törei vettek körül engemet.
Az én nyomoruságomban segitségül hivtam az Urat.
Kiáltottam az Istenemnek és meghallgatta a szómat.
Megindult annak előtte a föld és reszketett,
Az Ur haragja felgerjedett.
A hegyeknek fundamentumi megháborodtak,
Kastélyok ledőltek, várak leomoltak.
Füst jött ki a földnek nyilásából,
Emésztő tüz az Ő szájából.
Felettünk bévonta az eget felhőkkel
És megtelt a föld sirókkal és szenvedőkkel.
Megfizetett az Ur az én igazságom szerint nékem
Az én kezeimnek tisztasága szerint fizetett nékem!“

sen és a maguk czéljaira használják fel. Genfben már gyüléseztek is és elhatározták, hogy folytatni fogják az akcziót. Ha a czár azt mondja: nincs kegyelem, akkor a forradalmárok ugyanerre az álláspontra helyezkednek.

Így ütköznek össze azok, a kiknek jelszava az: istennél a kegyelem. Lassankint közelednek egymáshoz, mint az ellenfelek a hareztéren mindaddig, a mig a fegyverek el nem dördülnek és a harcz ki nem gyulad. Csak aztán lép érvénybe majd igazán a jelszó, hogy nincs kegyelem.

Krónikás.

— **Személyi hírek.** *József Agost* főherczeg ma reggel elutazott a fővárosból. — *Lipót Szalvátor és Ferencz Szalvátor* főherczeg k Ischlből Bécsbe érkeztek. — *Jenő* főherczeg tegnap megtekintette a Gmundenben a cumberlandi herczeget és este visszautazott Salzburgba. — *Szögyény-Marich* László berlini nagykövet Bécsből Berlinbe utazott. — Dr. *Nagy* Albert ismert fővárosi orvos visszatért nyaralásából és ujra megkezdte itthon a működését.

— **A király Karlsbadban.** Nagy ünnepségek közepette fogadták ma Karlsbadban a királyt, ahova Marienbadból utazott. Hét óra husz perczkor érkezett a vonat a pályaudvarba, melyet rengeteg tömeg vett körül. Itt s az utczákon és sétányokon vagy ötvenezer ember várta az uralkodót. Miután a király kiszállt az udvari szalonkocsiból, bemutatták a fogadásra megjelent személyiségeket. Ezután a polgármester üdvözölte a királyt, aki kegyes szavakkal válaszolt. A diszszázad megszemlélése utána a király az udvari várótermbe ment, azután az udvari fogatba szállt. A király mellett gróf Coudenhove helytartó foglalt helyet. A bevonulás a városi parkon át történt a katonai fürdőházhoz. Az egész uton lelkesült ovácziókban részesitették a királyt, aki folyton köszöntgetett. A tisztelgésre rendkivül nagy számban megjelent személyiségek bemutatása és a katonai fürdőház-parancsnok jelentéstétele után a király behatóan megszemlélte az egész épületet. A katonai fürdőház megszemlélése után a király megállott a sprudelnél és ott az oszlopcsarnokban bemutatták neki a nagy számban megjelent személyiségeket és a testületek képviselőit. A polgármester beszédére a király köszönetét fejezte ki a szives fogadtatásért. Déli tizenkét órakor a király visszautazott Ischlbe, a hova este fél tiz órakor érkezett.

A marienbadi találkozóról a Times — mint Londonból jelentik, ezeket irja: Az ezer és ezer szerencsekivánat között, mely az uralkodó szülétésnapja alkalmával részesülni fog, egy sem lesz szivesebb, mint az, amelyet Edvárd király saját és az angol nép nevében fog ő felségéhez juttatni. A lap nagyon sajnálja, hogy ő felsége egészségi állapota nem engedte meg, hogy a király meghivását, hogy Angliába jöjjön, elfogadhassa; ő felsége ott igen szives fogadtatásban részesült volna. A lap a következően fejezi be czikkét: Több mint ötvenöt esztendeje annak, hogy ő felsége a legtelelősebb trónokon oly módon uralkodik, a mely mindenütt, de különösen Angliában bámulatot kelt. A Standard a találkozásban ujabb bizonyitékát látja a két uralkodó bizalomteljes viszonyának, amely bensőbb már alig lehet.

— **Kinevezés a diplomáczában.** A király báró Braun Károly rendkivüli követi és meghatalmazott miniszteri czim és jelleggel felruházott kairói diplomácziai ügynökön és I. osztályu főkonzult Szófiába diplomácziai ügynökké és I osztályu főkonzullá kinevezte.

— **A király születésnapja.** Holnap, a király születésnapján, a Mátyás-templomban ünnepies istentiszelet lesz. Az istentiszteleten a főrendiház részéről gróf Csáky Albin elnök, a képviselőház részéről pedig Perczel Dezső elnök, báró Feilitzsch Artur és Jakabffy Imre alelnökök jelennek meg. A kormánynak Budapesten időző tagjai szintén részt vesznek az istentiszteleten.

— **A kánikula tréfái.** Első kép: Egy mintegy 30 éves előkelő külsejü nő e napokban a Boulevard St. Michel egyik fája mögé rejtőzött, majd hirtelen előugrott, hogy az arramenő huszonnégy éves Leon Vaul rajzolót megtámadja. Először az arczát kaparta össze-vissza a körmeivel, majd megölelte és leharapta a jobb fülét. Leon Vaul eszméletlenül lerogyott s a kórházba szállittatott, dühöngő ellenfelét pedig a rendőrségre kisérték. Ott kijelentette, hogy neve Lucienne Laubel, huszonhatéves, áldozatát nem ismeri s csak általános férfigyülöletből követte el tettét. — Második kép: Sajátságos tréfát cszelt ki egy bünbánó férj. A házastársak egy darabig kutyamacska-módra éltek egymással; a feleség azonban végre megsokallta a dolgot és szüleihez hazament. Férje egyre másra küldte utána a hivogató leveleket s midőn ezekre nem hederitett, az utolsóban azt irta, hogy most már vége, — öngyilkos lesz. Az asszony rémülten futott az elhagyott otthonába, de az ajtót zárva találta. Aggodalmában rendőrt és lakatost hivott, erőszakkal behatolt a lakásba s a hálószobába érve ájultan összerogyott, mert férjét frakköltözetben ajtófélfára akasztva találta. Ekkor egy ajtó nyilik és a halottnak hitt férj tárt karokkal rohan a megtért feleséghez. Kisült, hogy szalmabábot öltöztetett a ruháiba. A házaspár kibékül összeölelkezik és a tanuk szerényen visszavonulnak. — Harmadik kép: Egy hamisitatlan marquise, a ki Franczia ország legelső családjaiból való, közelébb tett touraine-i ősi birtokáról Párisba rándult. Ott természetesen egyetlen ismerősre se talált ebben a rekkenő hőségben. Egyet gondolt hát s unalmában egy montmartre-i éjjeli kávéházba ment, a hol rendszerint nem marquise-ekből áll a hölgyközönség. A nagyuri hölgyet egy cseppet se feszélyezte ez a szokatlan környezet. Jóeskán ivott és mikor fejébe szállt a szesz: letépte gyémántjait, a tömeg közé szórta és az egyik márványasztalon vad kankánra perdült. A kávés kiutasitotta, ő pedig egy nagy koczkaköve beverte a tükörablakokat, mire bekisérték s az éj szakát az őrszobában kellett töltenie. Másnap kijózanodva s szabadlábra juutva, nagy összeget fizetett a kávésnak, hogy a kalandjáról hallgasson... de bizony ez mégis kiszivárgott.

— **Az első ut.** A Temes nevü hadihajó — mint táviratozzák — első próbautján ma délután Zimonyba érkezett és Belgráddal szemben, Zimony alatt horgonyt vetett.

— **Piemont herczege** Az az ellentét, a mely a Vatikán és a Kvirinál közt támadt megint abból a kérdésből, hogy az esetleg születendő olasz trónörökös a „Róma herczege“ czimet kapja, ugy látszik, el fog simulni. Rómából ugyanis czeket jelentik: A Vatikánban rosszalják az olasz trónörökös születésére vonatkozó pápai körirat nyilvánosságra való hozatalát, de kijelentik, hogy a közölt szöveg hiteles. Félhivatalosan azt jelentik, hogy az ujszülött, föltéve ha fiu lesz, nem a Róma herczege, hanem a Piemont herczege czimet kapja.

— **Alexis trónörökös.** Pétervárról jelentik, hogy Vilmos császár meleghangu táviratban gratulált a czárnak a trónörökös születése alkalmából. A császár a táviratban isten á dását kéri a czárnére és az ujszülött nagyherczegre. Miklós czár igen sziveshangu táviratban köszönte meg a császár figyelmét. — Genfben az orosz forradalmárok a város közelében gyülést tartottak, a melyen az orosz trónörökös születése folytán beállott uj helyzettel foglalkoztak. Elhatározták, hogy propagandájukat erélyesen fogják folytatni, mert az a tény, hogy a trónörököst a zsarnok Alexis czár után nevezték el, azt bizonyitja, hogy nem várható javulás. A forradalmi bizottság erre vonatkozólag kiáltványt fog kibocsátani. Az orosz forradalmároknak Svájczban való szereplését nagyon megkönnyiti az a viszály, mely Svájcz és Oroszország között Arnoud ezredes, svájczi katonai attasénak az orosz táborból való kitessékelése következtében fennforog. Mindezt azért terjesztik, mert a czár még nem bocsátott ki megkegyelmezési manifesztumot a trónörökös születése alkalmából. Ennek a jelentőségéről lapunk más helyén szólunk.

— **Madarász József ünnepélye.** Horváth Gyula országgyülési képviselő lakásán ma este szükebbkörü értekezlet volt, amelyen megbeszélték annak az ünnepélynek a részleteit, amelyet Madarász József kilenczvennegyedik születésnapján rendeznek. A szükebbkörü bizottság mai értekezletéből kifolyólag az idő rövidsége miatt ez uton kéri fel a képviselőház tagjait — és pedig pártkülömbség nélkül — hogy a Madarász József tiszteletére rendezendő ünnepély idejének és programmjának megbeszélése végett e hó 19-én, pénteken este 6 órakor a függetlenségi és 48-as pártkör helyiségében (Erzsébet-körut 35. sz. alatt) tartandó értekezleten minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

— **Jubiláló rendőrtanácsos.** Dr. Farkas Lajos miniszteri osztálytanácsos, a bünügyi osztály vezetője, ma töltötte be rendőrségi szolgálatának huszonötödik évét. A bünügyi osztály tisztviselői ez alkalommal testületileg jelentek meg előtte. A szerencsekivánatokat Zsarnay Győző rendőrtanácsos tolmácsolta és egyuttal átnyujtotta a bünügyi osztály tisztviselőinek az ajándékát, egy ezüst keretü zöld márványlapon fekvő ezüstből való könyvet, amelynek egyik lapján a jubiláló czimere és Justitia alakja, a másik lapján a bünügyi osztály tisztviselőinek a kézaláirásai vannak bevésve.

— **Merénylet egy hadihajó ellen.** Oroszországban a legtöbb közérdekü esemény rendesen csak hetek multán kerül nyilvánosságra, ha egyáltalában nyilvánosságra kerül. Az alábbi igen érdekes dolog is csak most, hetek multán tudódott ki. Pétervárról jelentik, hogy aznap, majdnem ugyanabban az órában, a mikor *Plehve* belügyminisztert a vasutállomás közelében bombával megölték, *merényletet kiséreltek* meg a *pétervári* kikötőben horgonyzó „*Slava*“ pánczélos hadihajó ellen, mely a balti flotta egyik legnagyobb pánczélosa. Egy ember csónakon a Slavához vitette magát, azután kabátja alól *két bombát vett elő* és a pánczéloshajó felé vetette azokat. A bombák azonban a vizbe estek és *nem robbantak fel.* A merénylőt elfogták, de hiába faggatták, még a nevét sem árulta el. A pétervári rendőrség a legnagyobb titokban tartotta a meghiusult bombamerényletet. Az egyik pokolgépet a Slava közelében felszinre hozták a buvárok, de a másodikat nem sikerült megtalálni. Azt hiszik, hogy a mig a második bombát nem halászszák ki, addig a Slava veszedelemben forog és nem hagyhatja el a kikötőt.

— **József főherczeg palotája.** A főváros egyik legszebb palotája lesz az, melyet József főherczeg épittet magának a várban. Az épület falai készen állanak már s most a belső kikészitésén dolgozik kétszáznál több különféle iparos. Többek között tegnap kezdték meg a páratlanul álló tánczteremhez vezető diszlépcsőzet fetrakását s az összes folyosók terrakotta munkálatait. Még az őszszel hozzálátnak a park rendezéséhez is. A palota csak a jövő évre készül el teljesen, a mikor a főherczegi család átköltözködhetik mostani ideiglenes lakosztályából.

— **Czirill nagyherczeg szerelme.** Annak idejében — mint közöltük — nagy feltünést keltett egész Oroszországban Czirill nagyherczegnek az terve, hogy nőül veszi Melitta nagyherczegnőt, a hesszeni nagyherczeg elvált nejét. Akkoriban a czár határozottan ellenezte a házassági tervet. A szerelmes nagyherczeg a keletázsiai harczterre ment. Ott tudomás szerint a „Petropavloszk“ felrobbantásakor a hadihajón volt és sulyosan megsebesült. Oroszországba visszatérve, a czár diszkarddal ajándékozta meg a nagyherczeget és ugy látszott, mintha nem görditene akadályt a szerelmesek házassága elé. Czirill nagyherczeg, mihelyt meggyógyult, elutazott Melitta herczegnőhöz és együtt rándultak le vele a beyreuti Wagner-előadásokra. De azóta ujabb nehézségek gördültek megint a házassági terv elé. A nagyherczeget elutazásakor a koburgi állomáshoz kisérte az özvegy nagyherczegné, továbbá Viktória Melitta, az elvált hesszeni nagyherczegnő. Péterpári jelentések szerint Czirill nagyherczeg Pétervárról ismét a harczterre fog utazni, hol Kuropatkin táborkarában osztják be.

— **Kémkedő tisztek.** Mai számunkban hirüladtuk már, hogy több közös hadseregbeli tiszt olasz területen letartóztattak. Erre vonatkozólag a Gazetta di Venezia a következőket jelenti: 14-én egy osztrák őrnagy, két kapitány, egy hadnagy és két altiszt, akik Tonnezánál hadgyakorlatokon levő csapatokhoz tartoztak, fegyvertelenül, de egyenruhában átlépték a határt. A tiszteket, akiknél meszszelatók és katonai térképek voltak, egy pénzügyőr állitotta meg, akinek azt mondták, hogy a Toraró-csucsra akarlak kirándulni. A közben előjött pénzügyőrök valamennyiüket a 6-ik vicenzai alpesi vadászezred egyik zászlóaljhoz vitték, mely Cattaneo őrnagy parancsnoksága alatt a határ közelében gyakorlatozott. Az elfogott tiszteket itt több órahosszat tartották, mig Rómából érkezet rendeletre szabadon bocsátották őket.

— **A sötétségbe borult Prága.** A cseh főváros tudomás szerint egyike azoknak a metropolisoknak, amelyek a legmodernebb eszközökkel vannak felszerelve. Többek közt az utczai világitást is villamosság szolgáltatja. Prágából jelentik, hogy ez a modern berendezés egy éjjelen át csütörtökön mondott. Tegnapelőtt éjjel hirtelen sötétségbe borult a város; valamennyi villamos lámpa elaludt s a villamos kocsik sem tudtak mozdulni. A villamos központban tüz támadt, minek folytán a vezetékek megsérültek. A tüzet hamar eloltották, de a vezetékek csak éjjel tizenegy óra tájban kezdtek megint működni. Lényeges zavar azonban nem volt.

— **Halálozások.** Egy derék jó kollégánkat ért ma mély családi gyász. Igaz résztvéttel jelentjük, hogy dr. *Szalay* Mihálynak a „Magyar Esti Lap“ felelős szerkesztőjének kis fia a 18 hónapos *László* a mult éjjel meghalt. Abbaziából hozták haza nagy betegen és a zsenge élet nem birta el a sulyos bajt. Mélyen sujtolt kollegánk családja a következő gyászjelentést adta ki:

Dr. Szalay Mihály és neje született Leichner Róza, ugy a maguk, mint leányaik Margit és Stefánia, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól elgyötört szivvel jelentik egyetlen fiuyermekük, ifiotleg testvérük és ősesük *Szalay László* gyászos elhunytát. Életének 18-ik hónapjában rövid néhány napi fájos szenvedés után vátotta meg a jótékony halál 1904 évi augusztus hó 16-án este. Istenünk, atyánk, bocsásd meg véges emberi elméinknek, ha nem tudunk felemelkedni elhatározásaid végtelen magasságára. Éltünk delének legfényesebb napsugara tovatünt; éltünk fájának legszebb rügye leszakadt. Visszaadjuk a földnek, a mi a földé, az Istennek, a mi Istené. A drága hamvakat 1904 augusztus hó 18-án délelőtt 10 órakor fogjuk a Károly-körut 2. sz. alatti lakásból az uj izraelita sírkertbe kisérni; legyen neki o y könnyü a föld, mint a milyen biztos az elszállott árta lan lélecknek a menyeknek országa. Budapest, 1904 augusztus hó 17-én.

Vigszinház jeles igazgatóját, *Ditrói* Mórt sulyos gyász érte. Édes atyja, *Ditrói* József, a kolozsvári mértékhitelesitő hivatal főnöke, tegnap Kolozsvárott meghalt. Puritán jellemü férfiu volt. Halálát széles körben érzékenyen gyászolták.

Kramer Lipót fővárosi ismert nagykereskedő tegnap rövid szenvedés után meghalt 56 éves korában. Az elhunytban *Kéri* Pál hirlapiró édes atyját gyászolja. Ma temették nagy részvét mellett.

Idősb *Dezső* Lajos a sárospataki állami tanitóképezde igazgatója, az országos közoktatási tanács tagja e hó 15-én életének 57-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten elhunyt. Temetése holnap délután 4 órakor lesz Sárospatakon, az ev. ref. temetőben.

— **A hadgyakorlatok és a szárazság.** Közöltük nemrég, hogy illetékes katonai körökben azzal az eszmével foglalkoznak, hogy a Délcsehországban szeptember elejére tervezett hadgyakorlatokat nem tartják meg és pedig a nagy szárazság miatt. Bécsből most azt jelentik, hogy Teschenbán megjelenő „Silezia“ ujból fölveti az eszmét és kifejti, hogy a gyakorlatok megtartását a szárazság lehetetlenné teszi. „Oly kevés vizünk van, — mondja az idézett ujság — hogy földmüvelőinknek sem elég. Hogy e vizhiányban mily veszedelmeket rejt a csapatok egészségi állapotára s közvetve az ország lakosságára annyi katonának inséges vidéken való elszállásolása, a hadügyi vezetőség is tudhatja.“ Ugyanezt irják a délcsehországi lapok is. És igazuk van.

— **Fogynak az irek.** Irországnak apad a lakossága. Az ir nép kivándorol hazájából, a születések száma is csökken és a kék ir hegyek között mindjobban ritkul a népesség. Ezt jelenti az a statisztikai kimutatás, amelyet most adtak ki Londonban. Tiz esztendő alatt, 1890-tól 1900-ig 4,680,376-ról 4,468 501-re apadt Irország lakosságának száma. A csökkenés már évtizedek óta tart és a kimutatás az apadást mind nagyobb mérvünek jelzi.

— **Budapest látványossága.** Érdemes megemlékezni az e hó 20-dikán megnyitandó Gambrinus éttermekről, mely a főváros legszebb étteremi közé tartoznak, naponta katona zene hangverseny.

Kitört a malomsztrájk.

— Saját tudósitónktól. —

Egy hét óta szállingózott már annak a hire, hogy a budapesti malmok munkásai bérharczra készülnek. Minden feltünés nélkül szervezték a mozgalmat, a melyről a nyilvánosság csak akkor szerzett tudomást, a mikor a munkások vezetői átadták a malomtulajdonosoknak ezt a memorandumot, a melyben követeléseiket pontokba foglalták. A memorandumot, a melynek tartalmát már ismertettük, nem a malommunkások irták alá és igy a malomigazgatók tegnapi értekezletükön kimondták, hogy nem felelnek reá, mert illetéktelen kezektől ered.

A malomigazgatóknak erre a határozatára ma este gyülést tartottak a munkások és *kimondották a bérharczot.* Sulyos, sőt inséges időben fordultak a munkások ehhez a fegyverhez. A drágaság még jobban fokozódni fog és a nagyközönség érdeke, hogy ez az áldatlan bérharcz minél hamarabb véget érjen.

A malommunkások gyülésén, a melyet ma este tartottak meg egy Visegrádi-utczai vendéglőben, mintegy négyezer ember vett részt.

A gyülést Széll Menyhért elnök nyitotta meg, üdvözölte a szaktársait, kérve őket, hogy az előadót a legnagyobb csendben hallgassák meg.

Kovács Géza előadó hosszabban foglalkozik a munkások mai sanyaru helyzetével. A hosszu munkaidő, a kevés fizetés és a most uralkodó és egyre növekvő drágaság mellett — mondta — nem lehet megélni. Majd ismertette a munkások türelmét, higgadiságát és hangoztatja, hogy a malommunkások kivánságát békés uton igyekezett érvényesiteni. Az igazgatóknak nyolcz napi gondolkodási időt adtak, hogy a sztrájk kikerülhető legyen. A határidő a mai nappal lejárt s miután békés uton kivánságukat nem teljesitették, határozzanak — ugy mond — további sorsuk felől.

— Éljen a sztrájk! hangzott mindenfelől.

Szombat Pál munkás, nem hiszi, hogy a mai helyzettel egyetlen egy malommunkás meg lenne elégedve, s ezért remélik, hogy a mai gyülésen a sztrájkot kimondják.

Ukászy Károly lengyel beszédben ismertette a munkások kivánságát és a malomtulajdonosok magatartását.

Ezután az elnök két kérdést tett fel. Az első kérdés az volt, hogy a munkások hajlandók-e a mostani bér és munkaidő mellett továbbra is dolgozni.

Erre a kérdésre egyetlen egy munkás sem jelentkezett.

A másik kérdésre, hogy jobb megélhetés és jobb munkaviszonyt kivánják-e, a munkások nagy lelkesedés mellett »Igen«-nel feleltek.

Az elnök ezek után a munkások nagy éljenzése mellett kimondotta az általános sztrájkot.

Kovács Géza előadó reményének ad kifejezést, hogy a sztrájk alatt adott szavát senki sem fogja megszegni. Ismételten felkéri a gyülekezőket, hogy a legnagyobb csendben, minden éneklés mellőzésével, malom előtti csoportosulás elkerülésével igyekezzenek hazafelé menni. Holnap azután — ugymond — egyenkint jöjjenek ki a sztrájktanyára, ahol a sztrájkbizottságot megfogják v lasztani.

Ezzel a gyülés a legnagyobb csendben véget ért.

A sztrájktanya a Hungária-uti »Zöld vadász« czimü vendéglő kerthelyiségben lesz.

A molnárok és malommunkások ma este megtartott gyülésén kimondott sztrájk következtében az összes budapesti malmok az üzemet beszüntették, kivéve az »Első Budapesti Gőzmalom» és a »Haggenmacher Henrik»-féle visegrádi-utczai gőzmalomban, ahol még az éjszaka dolgoztak. Holnap reggel azonban a munkások szintén a sztrájkolókhoz csatlakoznak. Így a holnapi nap folyamán az összes malmainkban az üzem szünetelni fog.

Gyöngyös leégett.

— Háromezer ember hajléktalan. —

A sors csapásai mind sulyosabban érik az országot. Csak lapunk legutóbbi számában adtunk hirt arról, hogy több község elhamvadt, ma pedig rettenetes tüzkatasztrófa sujtotta *Gyöngyös városát, a mely teljesen leégett.* Hatszáznál több ház esett a lángok martalékául és a házakban bennégett a lakosság minden vagyona. A legtöbb helyen még a pénzt és értéktárgyakat sem tudták kimenteni a lángokból. A nyomor irtózatos, a mezőkön háromezer ember táborozik hajléktalanul.

A lesujtó tüzveszedelemről a következő távirati jelentéseket kaptuk:

Tegnap este hét órakor a templomok tornyain tüzet jeleztek. Hatalmas lángoszlopok kavarodtak a második negyedben az ég felé. Az egész lakosság sietett a veszedelem felé. Orkánszerü vihar dühöngött. Alig telt el fél óra, s mintegy hatvannyolczvan ház állott lángban, s miyel a szélnek határozott iránya nem volt, a zsarátnokok a város minden irányában vetődtek. Növelte a veszedelmet a vizhiány s az emberek tehetetlenül nézték az elem pusztitását. A hatóság a közelfekvő községeket táviratilag kereste meg, hogy Vizet szállitsanak a tüz helyére. A kápolnai, vámos-györki és egri tüzoltóságokhoz is távirati megkeresés ment, a kik az éjjeli órákban Gyöngyösre érkeztek. Azonban a tüz oly erővel pusztitott és a *vizhiány annyira érezhető volt, hogy a Putnok és Gyöngyöspüspöki irányban terjedő veszedelem korlátozása hiábavalónak bizonyult.*

Éjjeli tizenkét órakor Putnok és Gyöngyöspüspöki, valamint Gyöngyös városának a része, mely e községhez visz, valóságos lángtenger volt. A lakosság rémülten futott ki a házakból, benhagyva minden értéket, jószágot, takarmányt és élelmiszikket és egyébre alig gondolhatott, mint a puszta élet megmentésére. A *hajnali órákban ötszáz ház teljesen elpusztulását és porrá égését konstatálták.* Porrá égett a barátok temploma, a Lichtner-féle fatelep és igen sok uriház. A barátok templomát övező üzlethelyiségek teljesen elpusztultak.

A mentés alkalmával igen sok sebesülés történt. Az egri, kápolnai és vámos-györki tüzoltóság derekas munkát fejtett ki a tüz lokalizálása érdekében és számos tüzoltót égett sebekkel vittek el a vész helyéről.

A hajléktalanná vált lakosság a vásártéren tanyáz és néma csöndben fájlalja vagyona pusztulását. A tüz a reggeli órákban is még folyton tart és tekintve azt a koloszális területet, a melyre kiterjedt, a tüz teljes lokalizálásáról csak napok mulva lehet szó. Emberéletben, a mint eddig megállapitható volt, nem esett kár. A hatóság nyomban meginditotta a segitő akcziót és táviratilag kérte a belügyminisztert, hogy a hajléktalanná vált lakosság nyomora mielőbb enyhitessék.

Délután a következőket jelentették Gyöngyösről:

A tüz egész délelőtt ellenállhatatlan erővel dühöngött. A tüzoltóság jóformán tehetetlenül állt a dühöngő elemmel szemben. A házak a tetőtől a fundamentumig lángban állottak. A Csap-utczából a tüz átharapódzott a Baratok-terére s a szent ferenczrendiek templomát is elhamvasztotta. A toronyból óriási robajjal zuhantak le a hőségtől olvadozni kezdő harangok, a szikrák s a beomló épületek megközelithetetlenné tették a veszedelem szinhelyét. Délutánra a tüz mindent elhamvasztott, ami utjába akadt. Három óra felé körköröl üreteleket és tereket találva maga előtt, nem terjedt tovább. *Igy is több száz ház elhamvadt és 3000 ember lett hajléktalanná.*

A tüz keletkezésére vonatkozólag több verzió forog közszájon. Állitólag a Csap-utczába levő Csomor-féle ház gyuladt ki először, ahonnét már vasárnap két izben jelentettek tetőtüzet, a melyet azonban sikerült hamarosan eloltani. *Mások gyujtogatókról beszélnek, akik egy időben a Csap-utcza több földszintes házára dobtak égő rőzseköteget.*

Az egész városban egyébként leirhatatlan a rémület és a zavar. A lakosság egész éjjel talpon volt és segitett a tüzoltóknak. A tüzveszedelemtől tönkresujtott családok kétségbeesve járják be a várost, szállásért és élelemért könyörögve. A hatóság felszólitotta a lakosságot, hogy a nyomorba jutott embereket lehetőleg gyámolitsa.

A tüzveszély — mint egy későbbi távirat jelenti — este megszünt. Egyes házak alkatrészei füstölögnek ugyan még, de a katonaság, a csendőrség, a rendőrség és a lakosság oly tevékenységet fejt ki, hogy a nap folyamán minden valószinüség szerint végleg eloltják a tüzet. Csak most ébred a lakosság annak tudatára, hogy mily kolosszális károkat okozott a tüz. A lakosság legnagyobb részének nemcsak butora, élelmiszere, takarmánya pusztult el, de elpusztult igen sok pénz, arany, ezüst és más érték. Kállay Zoltán, hevesmegyei főispán ma reggel ideérkezett és minden intézkedést megtett a vagyonbiztonság érdekében. Még a délután folyamán megindult a gyüjtés és estig meglehetős összeg gyült össze a nyomor enyhitésére. A gyöngyösi izraelita hitközség 2000 koronát folyositott a legszükségesebb élelmiszerek beszerzésére. Ezenkivül igen sokat adakoztak magánosok és kilátás van rá, hogy a szomszéd birtokosok hozzájárulnak a gyöngyösiek segélyezéséhez.

A környékbeli falvakból egész kocsisorok hordják Gyöngyösre a vizet és ennek köszönhető ily pusztulás után is, hogy a tüzet lokalizálni lehetett.

Egyéb tüzek.

Gyöngyös városon kivül az ország minden részéből érkeznek tüzkatasztrófák hirei. Zentán a tegnapi tüz, hála a gyors segélynek, nem öltött olyan dimenziókat, mint ahogy az az első perczben látszott. A tüzet lokalizálni sikerült és csak jelentéktelen kárt tett. — Gyergyószentmiklósról táviratozzák, hogy Borszék környékéről tegnap több helyen nagyobb erdőtüzeket jelentettek. Állitólag az ott levő köszénbányák is veszélyeztetve vannak. — Dévaról táviratozzák, hogy a Paringi-havason, a szurdoki szoros mellett nagy erdőégés pusztitott, mely kiterjedt a Kinpulunyagi havasokra is. A legnagyobb kárt a Kendeffy család szenvedte, melynek ott óriási mennyiségü a csusztatáshoz már elkészitett röngfája égett. — Nagyszebenből jelentik, hogy Szelindek községben mult délután nagy tüz pusztitott. Tizenkilencz ház mellékhelyiségekkel, gabona- és takarmánynemüekkel, sok szarvasmarha odaégett. Egy kis gyermek tüzhalált szenvedett. — Szarvason Kroszner Nihály gazdálkodónál lakodalomra készültek, midőn ismeretlen okból tüz keletkezett és az egész ház leégett. A szél a zsarátnokokat elhordta, melytől más három ház is tüzet fogott és porig égett. A padláson felhalmozott egész évi termések elégtek. Lembergből táviratozzák, hogy tegnap óta a Nielec város közelében levő erdők lángokban állanak. Több mint 20 hold erdő elégett. A katonaság igyekszik a tüzet lokalizálni, ami nagy nehézségekkel jár. A szomszédos erdők is veszedelemben vannak.

TÁVIRATOK.

Üldözik a zsidókat.

Pétervár, aug. 17. Az orosz távirati ügynökség jelenti: Amerikai körökben azt állitották, hogy Osztrovecben (Raóov kormányzóság) és Paresevben (Siedice kormányzóság) zsidómészárlások fordultak elő. Osztrovecben állitólag augusztus 13-án husz embert megöltek és Parchevben augusztus 12-én 100 embert megsebesitettek. A Paresevben megöltek száma ismeretlen volna. A beszerzett értesülésekből a következők derültek ki: Augusztus 4-én Osztrovecben antiszemita zavargások voltak, melyek négy óra hosszat tartottak. Ez alkalommal egy zsidó sulyosan megsebesült és másnap meghalt, huszonnyolcz könnyen megsérült. A zavarok abból keletkeztek, hogy egy zsidó fiu megvert egy hitbuzgó katolikust, ami arra a hiresztelésre adott alkalmat, hogy a zsidók megöltek egy keresztény embert. Erre a munkások boszut akartak állani a zsidókon. Ami a Paresevben történt eseményeket illeti, a rendőrség augusztus 5-ikén egy csoport zsidót szétkergetett. A csoportosulás oka a zsidóknak az a szándéka volt, hogy egy Ljublinban megkeresztelt zsidót elrejtsenek. A rendőrséggel történt összeütközés alkalmával husz ember könnyen megsérült, de senki sem sebesült meg sulyosan vagy halálosan.

Haroz a hererókkal.

Berlin, aug. 17. Trotha tábornok jelenti Hamakariból: Az ellenség a 14-iki ütközet után teljes pánikszerü futásban igen sok marha és számos holttest hátrahagyásával visszavonult. Estorff üldözte a hereró bandákat, a melyek az Omaramba mentén lefelé vonultak és észak felől körülzárva őket 15-én megverte. Az ellenség nagy veszteségeket szenvedett. A mi veszteségünk öt halott, két tiszt és öt ember megsebesült.

Az angolok Tibetben.

London, aug. 17. A Tibettel való békés megegyezés kilátásai, amelyet az expedicziónak Lhassába való bevonulása után immár biztosra vettek, ismét megrosszabbodtak. A tibetiek ugyanis nem tartják meg az élelmiszer szállitásra vonatkozó igéreteiket. Makdonald tábornok, az expedicció parancsnoka O'Connor kapitányt a Darpung-kolostorba küldte, hogy figyelmeztesse igéretükre a papokat. Ezek azonban közáporral fogadták a kapitányt. Erre tüzérséget állitottak a kolostor elé és miután a töltött ágyukat a falaknak szegezték a papok kiszolgáltatták az igért élelmiszer egy kis részét. Az angolok négy papot tuszul vittek magukkal a további szállitásra való kényszerités miatt.

Lhassa, aug. 17. A helyzet ugy látszik javul. A tibetiek elé szerződési tervezetet terjesztettek. A dalai láma a dolgok fejlődését egy kolostorban várja meg, mely Lhassától nyolcz napi menettávolságra van és ahol menekülésre készen tartja magát. A tibetiek főleg az angol kártéritési követelést ellenzik. A Lhassa melletti hegyekben leesett az első hó.

Az oroszok tüntetnek?

London, aug. 17. A *Morning Post* pétervári tudósítója azt jelenti, hogy a napokban a czár elnöklése alatt konferenczia volt, amelyen *az indiai határszélen való katonai tüntetés kérdésével* foglalkoztak. A konferenczián megegyeztek arra nézve, hogy egy erős hadseregnek *Herat felé való mozdulata* nemcsak hogy kivihető, de nagyon ajánlatos is abban az esetben, ha Anglia a *tengeren támadólag lépne föl*. A konferenczián a pénzügyminiszter is jelen volt és kijelentette, hogy a *hadi alap elbirja ezt a vállalkozást*.

A franczia kulturharcz.

Clermont Ferrand, aug. 17. Az itteni lakosság meghiusította az Orsolya-szüzek kitutasitását az Ambert kolostorból, amennyiben a parancsnokló csendőrtisztet és a birósági hivatalnokokat bántalmazta. A község lakatosai közül egyik sem volt hajlandó feltörni a kolostor kapuit. A végrehajtó elutazott, miután értesitette a hatóságot, hogy lehetetlen feladatát teljesiteni.

A munkáskabinet lemondott.

Sydney, augusztus 17. Lord Northcote nem egyezett bele a Watson kabinet kivánságába, hogy a parlamentet feloszlassák, mire a munkás-minisztérium beadta lemondását. Lord Northcote mágához hivatta Reidet, az ellenzék vezéremberét és őt bizta meg az uj kabinet alakitásával.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.

	aug. 17.	aug. 16
Buza helyben	111.50	107.38
» szeptemberre	112.50	108.38
„ okt.-ra	—.—	—.—
„ deczembere	112.50	108.13

Irányzat: állandó.

Gabonaszállitási-dij

Liverpoolba	1.—	1·—
Tengeri szept.-re	60.38	59.13

irányzat: állandó.

Chicago.

— Zárlat. —

	aug. 17.	aug. 16.
Buza aug.-ra	—.—	—.—
„ szept-re	108.50	105.—
tengeri okt.-re	—.—	—.—
„ szept.-re	55.13	54.25

Chicago, aug. 17. (Zárlat.) Zsir szept.-re 6.87 (6.85) okt.-re 6.97 (6.92), szalonna 8.12 (8.12), sertéshus szept.-re 11.57 (11.50.)

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A visszaszivott ajánlat** A Séger és Oesterreicher-czég ajánlatot tett a néhány héttel ezelőtt megtartott árlejtésen a marha-vásártéri istállók részére való széna-szállitásra. Az ajánlatot a tanács el is fogadta. A vállalkozók azonban, mivel hogy a széna ára emelkedett, visszavonták az ajánlatukat. Erre a valóban vakmerő kijelentésre a tanács, a mai ülésén kimondotta, hogy az ajánlat érvényességét fönntartja s erre a törvényes eszközökkel, a vállalkozókat is kényszeriteni fogja.

— A **bérkocsik taksamérője.** A főváros még 1901-ben szabályrendeletet alkotott, amelyben kötelezte a bérkocsikat a taksamérő alkalmazására. A belügyminiszter ma tudatta a fővással, hogy a szabályrendeletet nem hagyta jóvá, hanem különböző módositásokat kiván. A miniszter csak fakultativ akarja behozni a taksamétert s csak, ha a bérkocsisok önként nem akarják alkalmazni, engedi meg a fővárosnak a bérkocsik számának szaporitását s az uj kocsik tulajdonosait már kötelezheti a taksamérő berendezésére. Felhivja még a miniszter a fővárost, hogy tárgyaljon külföldi és hazai feltalálókkal s állapitsa meg a legmegbizhatóbb rendszert.

TÖRVÉNYSZÉK

— **Kegyelem az elitéteknek.** Az uralkodó kegyelme tegnap nyolczvannyolcz elitélt férfinak és nőnek nyitotta ki az ausztriai börtönök kapuját. Mint Bécsből irják, az osztrák igazságügyminiszter távirati értesitése folytán, a steini fegyházból kilencz, a golberaszdorfiból nyolcz, a marburgiból és prágaiból hét-hét, a gráczi, karhauzi és lembergi börtönökből hat-hat, a gradiskaiból öt, a gasteini és vismeziből négy-négy, a kapodisztriai, a müraui, a sztanuszlauiból két-két a pilzen, suheni és bécsi fogházakból egy-egy, férfielitélt, s a bigauni női fegyházból hat, a tipyből négy, a mezerikiből három s a svácci és bécsujfalui női fegyházakból két-két női elitéltet azonnal szabadon eresztettek. Ezeknek az uralkodó elengedte hátralékos büntetésüket.

— **Az aradi bank sikkasztói.** Annak idején nagy feltünést keltett Böhm Adolfnak, az aradi ipar és népbank igazgatójának letartóztatása, aki pár év alatt körülbelül háromszázezer korona erejéig károsította meg a vezetése alatt álló pénzintézetet. A sikkasztó igazgató a törvényszék előtt azzal védekezett, hogy a jó szive sodorta a bajba. Gonosz szelleme Konsitzky József, a könnyelmű könyvvezető volt, akinek, hogy adósságát rendezze, eladogatta a részvényeket. Konsitzky pedig azt irta a naplóba, ami neki tetszett. Különben még most is fizeti adósságát. Az aradi törvényszék negyedfél évi fegyházra itélte Böhm Adolfot, Konsitzkyt pedig egy évi börtönre. A nagyváradi királyi tábla Böhmre nézve jóváhagyta az első biróság itéletét, ellenben a könyvvezető büntetését hat hónapra szállitotta le. Az itélet ellen mind a két vádlott semmiségi panaszt jelentett be, de mielőtt tárgyalás alá kerültek volna, Böhm Adolfot, aki a börtönben tüdővészt kapott, szadlábra helyezték és pár hét multva meghalt. A Kuria szüneti tanácsa ma foglalkozott a benyujtott semmiségi panaszokkal, s amikor is a Böhm Adolfra vonatkozó itéletet Thassy Pál helyettes-koronaügyész inditványára a vádlott elhalalozása következtében érvényen kivül helyezte, Konsitzky semmiségi panaszát pedig elutasitotta.

SPORT.

A budapesti futtatások.

— Harmadik nap. —

A nyári versenyek harmadik napján közepes számu közönség volt künn a versenyeken.

A nagy handicapban, a mint előre látható volt, nagy mezőny indult: tizenhárom ló állt ki a starthoz. Igazi favorit nem volt, mert a közönség Barna bimbót, Uncast, Mindjárt és Mixit csaknem egyformán fogadta.

A nagy társaság startja csakhamar sikerült. Lotto ugrott az élre és a vezetést egész a távig megtartotta, ott azonban Uncas, kinek utja eddig el volt zárva, kitört a csomóból és könnyen nyerte a versenyt, a későn előnyomuló Mindjárt és Ezerkilenczszázegy ellen.

A Városligeti dijban Kapus, a Szt István-dij egyik jelöltje is indult, azonban csufos vereséget szenvedett Sada Jaccotól és igy nem lesz sok keresni valója a klasszikus versenyben.

A versenyek részletes eredménye a következő:

I. **Városligeti-dij**. Dij 3000 **korona**. Táv. 1600 méter.

1. Br. Herzog M. 3é s k *Sada Jacco* 57.5 k. lov. Clemenson
2. Schosberger L. 4é p m Kapus 58·5 k. lov. Aylin
3. Egyedi L. 3é stp m Lennox 54 k. lov. Lewis
4. Blaskovich Ernő 3é s m Gondos 54 k. lov. Mitchell

Birói itélet: Igen könnyen háromnegyed hoszszal első, két hosszat harmadik.

Tot.: 10 : 28, helyre 50 : 56, 54.

II. **Kétévesek eladóversenye**. Dij 2000 **kor**. Táv. 1400 méter.

1. Meichel T. s m *Kuli* 50 k. lov. Bichler
2. Gr. Degenfeld I. p k Maintenon 48.5 k. lov. Janek
3. Gr. Esterházy M. M. p k Czinka Panna 48.5 k. lov. Jankó
4. Stein R. p her Achilleon 48·5 k. lov. Martinkovics

Futottak még: Jaj de fáj, Pirok, Toilette, Pelda.

Birói itélet: Fél hoszszal első, két és fél hoszszal harmadik.

Tot.: 10 : 111, helyre 50 : 144, 84, 98.

III. **Háromévesek nagy handicapja**. Dij 1000 korona. Táv. 1500 m.

1. Mautner V. sz m *Uncas* 57 **k**. lov. Southey
2. Györgyei M. s m Mindjárt 47·5 k. lov. Fries
3. Rohonczy G. p m Ezerkilenczszázegy 56·5 k. lov. Walkington
4. Egyedi L. p her Lotto 50·5 k. lov. Lewis

Futottak még: Vergissmeinnicht, Prior, Harcsos, Barna bimbó, Sommerfische, Mixi, Marcsa, South Star, In Spe.

Birói itélet: Könnyen két hoszszal első, egy hoszszal harmadik.

Tot.: 10 : 81, 50 : 202, 268, 290.

IV. **Kétévesek versenye**. Dij 3000 **kor**. Táv. 1000 méter.

1. Springer G. p k *Partenza* 54·5 k. lov. Lewis
2. Capt Z. f m Junák 56 k. lov. Bonta
3. Herr E. Müller s k Venezia 54·5 k. lov. Huxtable
4. Blaskovich E. p m Nézsa 53·5 k. lov. Mitchell

Futottak még: Rumpelstühlchen, Tokaj II.

Birói itélet: Könnyen két hoszszal első, **két** hoszszal harmadik.

Tot.: 10 : 44, helyre 50 : 120, 182.

V. **Eladóverseny**. Dij 2000 korona. Táv. 1100 m.

1. Br. Springer G. 4é p m *Talvolta* 59 k. lov. Bonta
2. Schey P. száz. 3é p k Oczi 53·5 k. lov. Smejda

Birói itélet: Igen könnyen **három** és fél hoszszal első.

Tot.: 10 : 11.

VI. **Nursery handicap**. Dij 3000 kor. Táv. 900 méter

1. Rohonczy G stp k *Ezerjó* 51 k. lov. Pretzner
2. Gr. Batthyány E. p k Rieuse 56·5 k. lov. Huxtable
3. Br. Herzog M. s k Amie 47·5 k. lov. Southey
4. Liptay B. p k Hamis hir 48·5 k. lov. Janek

Futottak még: Gádista, Löwenherz, Oglander, Éljen, Mákvirág, Prot typ Barazdás, Nyári betyár, Sátár.

Birói itélet: Közel **1** m után fejhoszszal első, nyakhoszszal harmadik.

Tot.: 10 : 84, helyre 50 : 134, 84, 151.

VII. **Welter-handicap** Dij 3000 **korona**. Táv 3300 m.

1. Schosberger L. 3é p k *Babszi* 55 k. lov. Aylin
2. Megyeri Krausz L. 4é s m Paprika 55·5 k. lov. Martinkovich
3. Gr. Henckel A. 4é p m Plumassier 55·5 k. lov. Walkington
4. Gr. Forgách I. 3é p m Kortes 53 k. lov. Janek

Futott még: Tyrann.

Birói itélet: Könnyen három hoszszal nyerve, két és fél hoszszal harmadik.

Tot: 10 : 86, helyre 50 : 164, 124.

— Negyedik nap. —

Mint eddig minden napon, ugy a nyári versenyek negyedik napján ismét egy nagy handicap kerül eldöntésre; holnap futják meg ugyanis a Nagy nyári handicapot, mely abban különbözik azonban a többi ilyfajta versenytől, hogy mig azokban a terheket egyes lovakra néhány nappal a verseny előtt rójják ki, addig a Nyári handicap teherközlése már hetekkel ezelőtt jelent meg és igy tág tér nyilik a fogadásokra. Minthogy a teherközlés után az állva maradt lovak egynémelyike jó-rosszul szokott futni, a fogadási lista rendesen nagyobb hullámzásnak van kitéve. Az idén azonban kivételesen nem ugy van, mert Retour mindjárt a teherközlés után favoritja lett a versenynek és minthogy azóta is nyert egy nagy versenyt, helyzete még jobban megerősbödött.

Ugyanily esélylyel indul Bonanza is, amely már tavaszszal nyert Budapesten ugyanilyen távra egy nagy handicapot, a mit nem valami sulyosan számitott be a handicapper, mert különben nem került volna ki oly előnyösen a sulyosztás alól. A klasszist különben az induló lovak közül Széllesend és Durban képviselik és ha a nagy suly nem fogja őket tulságosan nyomni, ugy igen könnyen győzelemre juthatnak. Mindezt egybevetve Bonanza, Retour és Durban között látszik a verseny eldölni.

A Nyeretlenek dijában nagyon gyenge társaság van benevezve, még a legkevésbé rosznak Small money és Páros látszanak.

Nagy mezőnyre van kilátás a Nurseryhandicapban, a melyben a legtöbb esélylyel Kakas, Amie és Szt Gellért látszanak indulni.

A napot bezáró handicapban mai jó futása folytán Lottonak vannak kiváló esélyei Thibet és Tubiczám előtt.

Tipjeink a következők:

I. **Small money—Páros—Per bene**
II. **Servus Brezina—Bátran—Pislants**
III. **Bonanza—Retour—Durban**
IV. **Kakas—Szt Gellért—Büszke**
V **Ito—Nàday—Megint**
VI **Marantz—Szende—Gondolat**
VII. **Lotto—Thibet—Tubiczám.**

— **Athletáink Newyorkba érkeztek.** A st.-louisi olympiai versenyekre kiküldött magyar fiuk: Mező Béla (M. A. C.), Gönczy Lajos (B. E. A. C.), Halmai Zoltán (M. T. K.) és Kiss Géza (M. T. K.) vezetőikkel Mursa Gyula és Stankovics Szilárd szövetségi titkárral ma délelőtt Newyorkban partra szállottak. A tengeri ut fáradalmait kipihenve, express vonaton repülnek St.-Louis felé, hova ötvenkét órai utazás után, augusztus 22-én érkeznek meg. Tekintve azt, hogy az olympiai versenyek már 29-én kezdődnek, attól tartunk, hogy a versenyek előtti rövid idő alatt nem jöhetnek teljes kondiczióba. Athletáink közül Mező Béla (M. A. C.) a 60, 100 és 200 méteres sikfutás, továbbá a távol és hármas ugrás bajnokságaiban vesz részt, ezeken kivül még hat handicapben. Gönczy Lajos (B. A. C.) a magas ugrás bajnokságban és handicapben.

A közönség köréből.

Egyéves önkéntesek részére a legolcsóbban és legelegánsabban készíti az egyenruha felszerelést,
Egyéves önkéntesek részére küld díjtalanul árjegyzéket,
Egyéves önkéntesek részére sorozás és áthelyezési kérvény mintákat díjtalanul küld,

a legelegánsabb polgári ruhát készíti
Tiller Mór és Társa, Vaczi-utcza 35.
cs. és kir. udvari szállítók.

Csiz-fürdő.

Beérkezett levelek és táviratok elárulják azon álhirt, hogy fürdőnkben a mindennapi fürdés vizhiány miatt meg van szorítva. Ennek megczáfolására tudositjuk a tisztelt közönséget, hogy **minden vendéglünk fennakadás nélkül fürdik minden nap.**
49610 **A fürdőigazgatság.**

MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER legtisztább ásványos SAVANYÚVIZ

Két vagy három szobás lakás

bútorozva, ehetőleg valamely nyara ónan, mely **télen is lakható**, kerestetik negyedéves felmondásra Budapest belső vagy külterületén. Szives ajánlatok az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kéretnek **„Modern lakás"** czimen.

Az Egri Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága őszinte fájdalommal tudatja, évek hosszu során által szeretett tagtársának

Braun Károly
urnak

folyó év augusztus 15-én történt gyászos elhunytát.

Temetése folyó hó 17-én d. u. 5 órakor volt.

Eger, 1904. augusztus 16.

Áldás és béke porában!

KÖZGAZDASÁG.

Egy év gazdasági képe.

A budapesti kamara jelentése.

A kormány Bécs érdekeit szolgáló politikájának méltó és megérdemelt czáfolata a budapesti kereskedelmi és iparkamarának ma közzétett, mintegy 330 nyomatott oldalra terjedő évi jelentése, mely majdnem minden tételben nyiltan, vagy burkoltan az önálló vámterület mellett bizonyit. Régen tudott dolog az, hogy az összes érdekelt iparos s kereskedő, sőt östermelő körök is egyre határozottabban sürgetik az önálló gazdasági berendezkedést; gyüléseiken, memorandumaikban, minden hatalmi nyomás ellenére is egyre jobban sürgetik az önálló vámterület felállitását. Nem félnek a kormány által falra festett ördögtől, az átmeneti nehézségektől sem: ha lesz felfordulás, biznak saját erejükben, talpra állnak minden nagyobb baj nélkül. Nincs is ahhoz értő tényező széles ez országban más, *mint a magyar kormány, a mely ne lenne az önálló vámterület hive.* De a kormány se meggyőződésből hive a mai függésnek, hanem védenie kell a közös vámterületet, mert *igy kivánják azt Bécsben az osztrák ipar és kereskedelem érdekében.* Mindezekre jobb választ keresve sem találhattunk volna, mint a budapesti kereskedelmi és iparkamara e jelentését. Az ország e legelső szaktestületének határozott állásfoglalása az önálló gazdasági berendezkedés mellett igen nagy jelentőségü, miert is bő kivonatban az alábbiakban ismertetjük azt:

A jelentés mindenekelőtt a mult évi politikai harczokról emlékezik meg, a melyek miatt egy egész esztendő ment veszendőbe Magyarországra nézve, melyet más országokban a termékeny gazdasági munkára felhasználtak, mig nálunk az ipari haladás megállott és nem egy tekintetben visszafejlődött. Különösen sajnosnak tartja a kamara, hogy *Ausztriához való gazdasági viszonyunk* végleges rendezése és a nemzetközi kereskedelmi szerződések hasznos előkészitése czéljából semmi sem történt s e téren ismét teljes bizonytalanságban maradtunk.

Az országot gazdasági katasztrófák veszélye fenyegette, a melytől a jó gabonatermés mentette meg. Ez javitotta meg lényegesen s első sorban a mezőgazdasággal foglalkozó osztálynak, az ország e legerősebb néprétegének és legnagyobb iparczikkfogyasztójának helyzetét. És minthogy a jó aratáshoz még az is hozzájárult, hogy számos nyersterményünkre nézve jobb árakat lehetett elérni és a kivitel is növekedett, ennélfogva ama széles néprétegnek fogyasztó és vásárló képessége is emelkedett. Ennek hatása továbbá nemcsak abban nyilvánult, hogy a mezei gazdaságok terhe itt-ott kevesbedett, meg a földár és a földbérlet ára hazánk több vidékén növekvőben van és hogy a hazai pénzintézetekénél, s ezek közt a vidékieknél is a betétek szaporodtak, hanem abban is, hogy az emlitett fokozottabb vásárló képességnél fogva számos iparczikknek fogyasztása is kedvezőbb arányokat öltött s ezt a jóltevő javulást nem egy iparág meg is érezte, bárha ez az üdvös hatás korántsem mutatkozott minden iparágnál és különösen nem egyenlő mértékben, sőt többeknél annak hasznát az osztrák verseny tulhatalmával fogva inkább csak az osztrák versenyipar élvezte és ragadta ma ához.

Az 1903-iki jó aratás és a külföldi, időnként kedvező kiviteli konjunktura tehát kétségkivül közgazdasági viszonyaink bizonyos általánozabb javulását és külkereskedelmi mérlegünk előnyös alakulását tette lehetővé, ezt a javulást azonban főképpen mezőgazdaságunk érezte s csak csekély mértékben és korántsem általában a hazai ipar.

A jó aratásnak köszönhettük azt is, mondja a jelentés, hogy több gabonanemben, főképpen árpában hazánk kivitele emelkedett, másfelől pedig a közös vámterületnek, nevezetesen Ausztriának behozatala ugyanazokban kevesbedett, kivéve természetesen a tengerit, melyből gyenge termésünk volt, ugy, hogy nemcsak Ausztria (a közös vámterület), hanem Magyarország maga is telemesen nagyobb behozatalra szorult.

Megemliti a kamara jelentése továbbá azt, hogy a világpiaczi konjunkturak kedvezőbb alakulásának meg nagyobb hasznát vette a közös vámterület, illetőleg Ausztria, mintsem Magyarország. Kitetszik ez a közös vámterület 1903-ik évi kereskedelmi mérlegének igen jelentékeny javulásából.

Ebben a meddő évben, mikor a vasuti hálózatunk is jóformán stagnált, jól esik megemlékezniök a kamarának vasuti forgalmunknak ujabb, még pedig nem jelentéktelen, hanem eléggé számot tevő gyarapodásáról.

A magyar államvasutak bevételei a személy- és áruszállitásból 202.5 millió koronáról 208.9 millióra, összes fővasutaink hasonló bevételei pedig 235.3 millió koronáról 242.2 millióra javultak fel és a javulás — a pecs—barcsi vasut igen csekély visszaesésétől eltekintve — minden fővasutra terjedt ki. Helyi érdekü vasutaink bevételeinek összege szintén növekedést mutat, még pedig 36.6 millió koronáról 39.3 millióra.

Igen érzékenyen nélkülözte a hazai ipar a lefolyt évben az iparfejlesztő akczionak szünetelését és sajnosan érezte az állami nagyobb beruházási munkálatok ujabb elodázását. A kormány benyujtotta ugyan az 1903-ik évben az állami beruházásokról szóló törvényjavaslatot, a mely azonban tulnyomóan részben az állami üzemek javára szolgál és a magánüzemnek csupán mint egy 25 százalékot ugy foglalkoztatást, holott a maganipar már eddig is sulyosan érezte az állami üzemnek versenyének nyomását és az e részbeli panaszok évről évre, mint erősebben hangzanak fel. A jelentés hosszan foglalkozik a beruházási programmal és sajnálattal konstatálja, hogy a Duna-Tisza-csatorna megépitése kimaradt belőle.

A budapesti tőzsdére nézve a lefolyt üzleti év — mondja a kamara — elég kedvező auspiciumok közt látszott megindulni. Sajnos az e részbeli remények nem valósultak meg és az egy darab ideig élénkebbnek mutatkozó forgalom helyébe csakhamar ismét a pangás és tengődés lépett. Hazánk jó aratása és az egész éven át uralkodott pénzbőség és olcsó kamatláb, mely az országnak gazdasági viszonyait egyébként sok tekintetben megjavitotta, tőzsdénk jelzett állapotán szintén nem sokat segitett, ennek üdvös hatását a tőzsde s általában a kereskedelem nem igen érezte meg, ugy hogy a fővárosi gabonakereskedelemnek számottevő képviselői a mezei gazdasággal kezdenek foglalkozni s a tőzsde tagjainak száma ujból csökkent. Az értékpapirok szállitásából és átvételéből származó pénzforgalom (revirement) az 1903-ik évben 262.5 millió koronát tett ki, mig 1902-ben és 1900-ban 258, 1901-ben pedig csak 227 millió.

Az uj *kibocsatások* az előző évi csekély arányokat felülmulták, mégis messze elmaradtak még a szomszéd Ausztriának szintén szerénytebb tőkepiaczi hasonló kibocsátásai mögött. A magyarországi összes uj kibocsátások összege 1903-ban — hozzászámitván az eladásra került 60 millió négyszázalékos koronajáradékot és az összes zálogleveleket — mintegy 215 millió koronára becsülték, mig 1902-ben ezek számmal körülbelül 100 millióra. Emlitést érdemel a *zálogleveleznek* jelentékeny fellendülése is. Sokkal gyengébb volt az eredmény az 1903. évben az *uj alapitások* terén. Csak mint egy 24·3 millió koronára teszik az ezekre szánt tőkék összegét, melynek nagyobb része, 13.7 millió korona 64 uj bank és takarékpénztár alapitására, 4 millió K. 4 uj helyiérdekü vasutra, 4.3 millió K. 34 különféle részvénytársaságra jutott és csak 1.9 millió K. a tulajdonképeni részvényiparvállalatokra.

Megemlékezik a jelentés arról a fokozódó tevékenységről, mely több év óta a *szövetkezet* alapitása terén mutatkozik hazánkban.

A kamara hosszasan panaszkodik ama tevékenysége miatt, melylyel a szövetkezeteket kedvezmények adásával támogatja és kimutatni igyekszik, hogy a szövetkezeteknek állami segitése és hatósági protegálása azokat egészségtelen, hamis irányba terelte, természetes rendeltetésüket megváltoztatta és azok elfajulására vezetett, másfelől pedig a kereskedelemnek sulyos károkat okozott és okoz.

A legkedvesebb tehát, amit jogosan kivánni és elvárni lehet, mondja a jelentés az, hogy állami szubvenczionálás és hatósági protekczionizmusnak eddigi rendszerével, még pedig minél előbb szakitani kell.

Megemlékezik még a kamarai jelentés a mindinkább elharapodzó sztrájk-mozgalomról, mely 1903-ban kezdődvén, a folyó évre nyult át és ma az egyik iparágban, holnap s holnapután egy másik és harmadikban tört ki, ekként végigmenve az iparágak hosszu sorozatán, óriási károkat okozott több szakmában és szinte végromlással fenyegetett más ágakat, melyek ugyis már évek óta a magyar ipar általános bajaival, a külföldiekhez képest nagyon is drága munkabérekkel küzdöttek.

Végül a munkaközvetitő intézetről emlékszik meg a kamara s megjegyzi, hogy a munkaközvetitést ugy a munkaadóktól, mint a munkásoktól teljesen függetlenül kellene szervezni. Legczélszerübbnek tartaná, ha munkaközvetités, mint közhatósági intézmény, még pedig tisztán, mint községi, városi intézmény szerveztessék, mint ez különben ily alakban már más országban már bevált.

A miskolczi sörárpavásár. Ma reggel kilencz órakor nyitotta meg Miklós Ödön országgyülési képviselő, mint a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület elnöke, Miskolczon a hetedik sörárpavásárt. Beszédében utal az árpavásárok fokozatos fejlődésére, a melyben immár tizenkét vármegye vesz részt és hogy a termelők őszinte jóakarattal keresik fel a vásárt. Kivánatos, hogy a vásárlók is hasonló őszinteségel viseltessenek. Megköszöni a földmivelésügyi kormány képviseletében Bartók Géza megjelenését, ugyszintén köszönetet mond dr. Tarnay Gyulának, a ki Borsodmegye képviseletében van jelen: üdvözli továbbá Miskolcz város és az idegen testületek kiküldötteit. Eddig mintegy 5—6000 kocsirakományt jelentettek be eladásra. A minőség általában kitünő.

Az **amerikai viziutak tanulmányozása.** A kereskedelemügyi miniszter a miniszterium csatornavezetési osztályának műszaki tanácsosát, Izsáky Ernőt az északamerikai viziutak, hajózási csatornák és kikötők tanulmányozására hosszabb tanulmányutra küldte ki. Izsáky, aki különösen az amerikai gabonaszállitó berendezéseket fogja tanulmányozni, ma indult el Amerikába.

Az Egyesült Államok idei buzatermése. A m. kir. földmivelésügyi miniszterhez érkezett tudósitások szerint jelenleg valamivel kevesebbnek látszik, mint a mennyit ezelőtt egy hónappal vártak. Folyó évi junius hó közepén ugyanis az ottani buzatermést 229 millió hektoliterre becsültek, ma pedig csak 215 millió hektoliterre teszik. A mult év ugyanezen időszakában az Egyesült Államok buzatermését 232 millió hektoliterre becsülték. A rozstermés és a tengeritermés kilátásának becslése a mult hónap óta nem változott, az idei rozstermelést 10 millió hektoliterre becsülik, tengerit 845 millió hektolitert várnak. Mind a kettő több, mint a mennyire a mult év termését ugyanezen időszakban becsülték, akkor ugyanis a rozstermést 9.5 millió hektoliterre, a tengeritermést 740 millió hektoliterre tették.

A magyar viszonyok ismertetése Amerikában. A kereskedelemügyi miniszter a st.-louizi kiállitás és az Egyesült-Államok kereskedelmi viszonyainak tanulmányozására tudvalevőleg *Zerkowitz* Emilt küldötte ki, aki már két hónapja időzik New-Yorkban. Kiküldetésének alkalmát arra is felhasználta, hogy az Egyesült-Államok sajtójában informálja az amerikai közönséget Magyarországról; igy a »World»-ban, az Unio legelterjedettebb lapában, Magyarország állami önállóságáról, a »New Yorker Staatszeitung»-ban Magyarország részvételéről a st.-louizi világkiállitáson és a »New Yorker Handelszeitung»-ban a hazai közgazdasági mozgalmakról és az amerikai tőkének a magyar iparfejlesztési mozgalmakban kinálkozó kedvező alkalmakról irt hosszabb czikkeket, melyek később hozzánkhoz majd abhoz, hogy a sokban tévesen informált amerikai közönség kedvezőbb világitásban ismerje meg hazai viszonyainkat. Legközelebb a többi nagy new-yorki lapokban folytatja Zerkowitz ezt a czikksorozatot.

A penzpiaczról. Berlinben, mint onnan jelentik, a pénzpiaczon drágulás állt be. A magánkamatláb ma 2 és háromnegyed százalékra emelkedett. Bécsben a magánkamatláb 3 és egynegyed—3 és öttizenhatod százalék.

Az **Osztrák-Magyar-Bank állása** e hó 15-én ez volt: Bankjegytorgalom 1 655 660.000 kor. (—474.000 kor.), érczkészlet 1,519,420.000 kor. (+219.000 kor.), leszámitolási tárcza 207.001.000 kor. (+6,891.000 kor.), lombardkölcsönök 41,858.000 (kor. (189.000 kor.), adómentes bankjegytartalék 260,978.000 kor. +696.000 kor.)

Folyóvizeinkről. A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna alacsony vizállás mellett Passaunál, Bajától Mohacsig, Zimonynál és Báziástól Orsováig emelkedik, egyebütt apad. Budapesten a vizállás ma 108 czentiméter, tegnap óta 4 czentiméterrel apadt. A Tisza alacsony vizállásu, Tokajnál és Titelnél emelkedik, egyebütt apály. A Dráva alacsony vizállásu és egész hosszában apad. A Száva alacsony vizállás mellett Mitrovczánál emelkedik, egyebütt apad. A többi folyó alacsony vizállásu. Gazlómélység a Dunán: Gemenczénél 22 decziméter.

Hajó közlekedés Budapest és Dömös közt. A Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közbirré teszi, hogy a nyári hónapok alatt Budapest, Visegrád és Dömös között fenntartott harmadik járatot e hó 11-én megszünteti; a gőzösök e hó 22-étől kezdve a fentemlitett vonalon naponként csak két járatban fognak a következő menetrend szerint közlekedni: Felfelé: I. járat péntek kivételével naponkint, indulás Budapestről reggel 8 óra 10 perczkor, érkezés Dömösre délután 12 óra 40 perczkor, II. járat naponkint indulás Budapestről délután 2 óra 20 perczkor, érkezés Dömösre este 6 óra 20 perczkor. Lefelé: I. járat péntek kivételével naponkint, indulás Dömösről dé után 5 óra 30 perczkor, érkezés Budapestre este 8 óra 30 perczkor; II. járat indulás Dömösről reggel 4 óra 45 perczkor, érkezés Budapestre reggel 7 óra 45 perczkor.

A kitüntetett méhészegyesület. A német osztrák és magyar méhészek most tartják nyegyvenkilenczedik vándorgyülésüket Dornbirnben, Tirol és Svajcz határán. A nagy vándorgyülés a Magyar Országos Méhészeti Egyesület arra való tekintettel, hogy olcsó kaptárok és méhészeti eszközök terjesztése által, a szegényebb sorsuaknak is lehetővé teszi az okszerü méhészkedést, a gyülésen kiosztásra került legnagydbb díjjal, a nagy állami ezüst éremmel tüntette ki.

A végnélküli végeladás. A kereskedelmi miniszter egy konkrét esetből kifolyólag kimondotta, hogy az, aki az ipartörvény 52 §-a alapján kért végeladási engedély elnyerése után üzletebe uj árukat visz, kihágást követ el. Ismeretes ez a nagy visszaélés a tisztességes verseny ellen, amely a legutóbbi években szinte szokássá vált, hogy egyes kereskedők végeladást hirdetnek, de

Lhassa, aug. 17. A helyzet ugy látszik javul. A tibetiek elé szerződési tervezetet terjesztettek. A dalai láma a dolgok fejlődését egy kolostorban várja meg, mely Lhassától nyolcz napi menettávolságra van és ahol menekülésre készen tartja magát. A tibetiek főleg az angol kártérítési követelést ellenzik. A Lhassa melletti hegyekben leesett az első hó.

Az oroszok tüntetnek?

London, aug. 17. A *Morning Post* pétervári tudósítója azt jelenti, hogy a napokban a czár elnöklése alatt konferenczia volt, amelyen *az indiai határszélen való katonai tüntetés kérdésével* foglalkoztak. A konferenczián megegyeztek arra nézve, hogy egy erős hadseregnek *Herat felé való mozdulata* nemcsak hogy kivihető, de nagyon ajánlatos is abban az esetben, ha Anglia a *tengeren támadólag lépne föl*. A konferenczián a pénzügyminiszter is jelen volt és kijelentette, hogy a *hadi alap elbirja ezt a vállalkozást*.

A franczia kulturharcz.

Clermont Ferrand, aug. 17. Az itteni lakosság meghiusította az Orsolya-szüzek kitasitását az Ambert kolostorból, amennyiben a parancsnokló csendőrtisztet és a birósági hivatalnokokat bántalmazta. A község lakatosai közül egyik sem volt hajlandó feltörni a kolostor kapuit. A végrehajtó elutazott, miután értesitette a hatóságot, hogy lehetetlen feladatát teljesiteni.

A munkáskabinet lemondott.

Sydney, augusztus 17. Lord Northcote nem egyezett bele a Watson kabinet kivánságába, hogy a parlamentet feloszlassák, mire a munkás-miniszterium beadta lemondását. Lord Northcote mágához hivatta Reidet, az ellenzék vezéremberét és őt bizta meg az uj kabinet alakitásával.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.

	aug. 17.	aug. 16
Buza helyben	111.50	107 38
» szeptemberre	112.50	108.38
„ okt.-ra	—.—	—.—
„ deczembere	112.50	108.13

Irányt: állandó.
Gabonaszállitási-dij
Liverpoolba . . . . . 1.— 1·—
Tengeri szept.-re 60 38 59.13
irányzat: állandó.

Chicago.

— Zárlat. —

	aug. 17.	aug. 16.
Buza aug-ra	—.—	—.—
„ szept-re	108.50	105.—
tengeri okt.-re	—.—	—.—
„ szept.-re	55.13	54.25

Chicago, aug. 17. (Zárlat.) Zsir szept.-re 6 87 (6.85) okt.-re 6.97 (6.92), szalonna 8.12 (8.12), serténshus szept.-re 11.57 (11.50.)

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A visszaszivott ajánlat** A Sléger és Oesterreicher-czég ajánlatot tett a néhány héttel ezelőtt megtartott árlejtésen a marha-vásárlóri istállók részére való széna-szállitásra. Az ajánlatot a tanács el is fogadta. A vállalkozók azonban, mivel hogy a széna ára emelkedett, visszavonták az ajánlatukat. Erre a valóban vakmerő kijelentésre a tanács, a mai ülésén kimondotta, hogy az ajánlat érvényességét fönntartja s erre a törvényes eszközökkel, a vállalkozókat is kényszeriteni fogja.

— **A bérkocsik taksamérője.** A főváros még 1901-ben szabályrendeletet alkotott, amelyben kötelezte a bérkocsikat a taksamérő alkalmazására. A belügyminiszter ma tudatta a fővással, hogy a szabályrendeletet nem hagyta jóvá, hanem különböző módositásokat kiván. A miniszter csak fakultativ akarja behozni a taksamétert s csak, ha a bérkocsisok önként nem akarják alkalmazni, engedi meg a fővárosnak a bérkocsik számának szaporitását s az uj kocsik tulajdonosait már kötelezheti a taksamérő berendezésére. Felhivja még a miniszter a fővárost, hogy tárgyaljon külföldi és hazai feltalálókkal s állapitsa meg a legmegbizhatóbb rendszert.

TÖRVÉNYSZÉK

— **Kegyelem az elitéteknek.** Az uralkodó kegyelme tegnap nyolczvannyolcz elitélt férfinak és nőnek nyitotta ki az ausztriai börtönök kapuját. Mint Bécsből irják, az osztrák igazságügyminiszter távirati értesitése folytán, a steini fegyházból kilencz, a golberaszdorfiból nyolcz, a marburgiból és prágaiból hét-hét, a grácz, karhauzi és lembergi börtönökből hat-hat, a gradiskaiból öt, a gasteini és visnczieből négy-négy, a kapodisztriai, a müraui, a sztanuszlauiból két-két a pilzen, suheni és bécsi fogházakból egy-egy, férfielitélt, s a bigauni női fegyházból hat, a tipyből négy, a mezerikiből három s a sváczi és bécsujfalui női fegyházakból két-két női elitéltet azonnal szabadon eresztettek. Ezeknek az uralkodó elengedte hátralékos büntetésüket.

— **Az aradi bank sikasztói.** Annak idején nagy feltűnést keltett Böhm Adolfnak, az aradi ipar és népbank igazgatójának letartóztatása, aki pár év alatt körülbelül háromszázezer korona erejéig károsította meg a vezetése alatt álló pénzintézetet. A sikkasztó igazgató a törvényszék előtt azzal védekezett, hogy a jó szive sodorta a bajba. Gonosz szelleme Konsitzky József, a könnyelmű könyvvezető volt, akinek, hogy adósságát rendezze, eladogatta a részvényeket, Konsitzky pedig azt irta a naplóba, ami neki tetszett. Különben még most is fizeti adósságát. Az aradi törvényszék negyedfél évi fegyházra itélte Böhm Adolfot, Konsitzkyt pedig egy évi börtönre. A nagyváradi királyi tábla Böhmre nézve jóváhagyta az első biróság itéletét, ellenben a könyvvezető büntetését hat hónapra szállitotta le. Az itélet ellen mind a két vádlott semmiségi panaszt jelentett be, de mielőtt tárgyalás alá kerültek volna, Böhm Adolfot, aki a börtönben tüdővészt kapott, szabadlábra helyezték és pár hét multa meghalt. A Kuria szüneti tanácsa ma foglalkozott a benyujtott semmiségi panaszokkal, s amikor is a Böhm Adolfra vonatkozó itéletet Thassy Pál helyettes-koronaügyész inditványára a vádlott elhalalozása következtében érvényen kivül helyezte, Konsitzky semmiségi panaszát pedig elutasította.

SPORT.

A budapesti futtatások.

— *Harmadik nap.* —

A nyári versenyek harmadik napján közepes számu közönség volt künn a versenyeken.

A nagy handicapban, a mint előre látható volt, nagy mezőny indult: tizenhárom ló állt ki a starthoz. Igazi favorit nem volt, mert a közönség Barna bimbót, Uncast, Mindjárt és Mixit csaknem egyformán fogadta.

A nagy társaság startja csakhamar sikerült. Lotto ugrott az élre és a vezetést egész a távig megtartotta, ott azonban Uncas, kinek utja eddig el volt zárva, kitört a csomóból és könnyen nyerte a versenyt, a késön előnyomuló Mindjárt és Ezerkilenczszázegy ellen.

A Városligeti dijban Kapus, a Szt István-dij egyik jelöltje is indult, azonban csufos vereséget szenvedett Sada Jaccotól és igy nem lesz sok keresni valója a klasszikus versenyben.

*

A versenyek részletes eredménye a következő:

I. **Városligeti-dij.** Dij 3000 korona. Táv. 1600 méter.
1. Br. Herzog M. 3é s k *Sada Jacco* 57 5 k. lov. Clemenson
2. Schosberger L. 4é p m Kapus 58·5 k. lov. Aylin
3. Egyedi L. 3é stp m Lennox 54 k. lov. Lewis
4. Blaskovich Ernő 3é s m Gondos 54 k. lov. Mitchell

Birói itélet: Igen könnyen háromnegyed hoszszal első, két hosszzal harmadik.
Tot.: 10 : 28, helyre 50 : 56, 54.

II. **Kétévesek eladóversenye.** Dij 2000 kor. Táv. 1400 méter.
1. Meichel T. s m *Kuli* 50 k. lov. Bichler
2. Gr. Degenfeld I. p k Maintenon 48·5 k. lov. Janek
3. Gr. Esterházy M. M. p k Czinka Panna 48·5 k. lov. Jankó
4. Stein R. p her Achilleon 48·5 k. lov. Martinkovics

Futottak még: Jaj de fáj, Pirok, Toilette, Pelda.
Birói itélet: Fél hosszzal első, két és fél hosszzal harmadik.
Tot.: 10 : 111, helyre 50 : 144, 84, 98.

III. **Háromévesek nagy handicapja.** Dij 1000 korona. Táv. 1500 m.
1. Mautner V. sz m *Uncas* 57 k. lov. Southey
2. Györgyei M. s m Mindjárt 47·5 k. lov. Fries
3. Rohonczy G. p m Ezerkilenczszázegy 56·5 k. lov. Walkington
4. Egyedi L. p her Lotto 50·5 k. lov. Lewis

Futottak még: Vergissmeinnicht, Prior, Harczos, Barna bimbó, Sommerlüsche, Mixi, Marcsa, South Star, In Spe.
Birói itélet: Könnyen két hoszszal első, egy hosszszal harmadik.
Tot.: 10 : 81, 50 : 202, 268, 290.

IV. **Kétévesek versenye.** Dij 3000 kor. Táv. 1000 méter.
1. Springer G. p k *Partenza* 54·5 k. lov. Lewis
2. Capt Z. f m Junák 56 k. lov. Bonta
3. Herr E. Müller s k Venezia 54·5 k. lov. Huxtable
4. Blaskovich E. p m Nézsa 53·5 k. lov. Mitchell

Futottak még: Rumpelstühlchen, Tokaj II.
Birói itélet: Könnyen két hoszszal első, két hosszszal harmadik.
Tot.: 10 : 44, helyre 50 : 120, 182.

V. **Eladóverseny.** Dij 2000 korona. Táv. 1100 m.
1. Br. Springer G. 4é p m *Talvolta* 59 k. lov. Bonta
2. Schey P. száz. 3é p k Oczi 53·5 k. lov. Smejda

Birói itélet: Igen könnyen három és fél hosszszal első.
Tot.: 10 : 11.

VI. **Nursery handicap.** Dij 3000 kor. Táv. 900 méter
1. Rohonczy G stp k *Ezerjó* 51 k. lov. Pretzner
2. Gr. Batthyány E. p k Rieuse 56·5 k. lov. Huxtable
3. Br. Herzog M. s k Amie 47·5 k. lov. Southey
4. Liptay B. p k Hamis hir 48·5 k. lov. Janek

Futottak még: Gá dis'a, Löwenherz, Ogelander, Eljen, Mákvirág, Prot typ Barazdás, Nyári helyár, Sátár.
Birói itélet: Küzdelem után fejhoszszal első, nyakhosszzal harmadik.
Tot.: 10 : 84, helyre 50 : 134, 84, 151.

VII. **Welter-handicap** Dij 3000 korona. Táv 3300 m.
1. Schosberger L. 3é p k *Babszi* 55 k. lov. Aylin
2. Megyeri Krausz L. 4é s m Paprika 55·5 k. lov. Martinkovich
3. Gr. Henckel A. 4é p m Piumassier 55·5 k. lov. Walkington
4. Gr Forgách I. 3é p m Kortes 53 k. lov. Janek

Futott még: Tyrann.
Birói itélet: Könnyen három hoszszal nyerve, két és fél hosszszal harmadik.
Tot: 10 : 86, helyre 50 : 164, 124.

— *Negyedik nap.* —

Mint eddig minden napon, ugy a nyári versenyek negyedik napján ismét egy nagy handicap került eldöntésre; holnap futják meg ugyanis a Nagy nyári handicapot, mely abban különbözik azonban a többi ilyfajta versenytől, hogy mig azokban a terheket egyes lovakra néhány nappal a verseny előtt rójják ki, addig a Nyári handicap teherközlése már hetekkel ezelőtt jelent meg és igy tág tér nyilik a fogadásokra. Minthogy a teherközlés után az áliva maradt lovak egynémelyike jó-rosszul szokott futni, a fogadási lista rendesen nagyobb hullámzásnak van kitéve. Az idén azonban kivételesen nem ugy van, mert Retour mindjárt a teherközlés után favoritja lett a versenynek és minthogy azóta is nyert egy nagy versenyt, helyzete még jobban megerősbödött.

Ugyanily esélylyel indul Bonanza is, amely már tavaszszal nyert Budapesten ugyanilyen távra egy nagy handicapot, a mit nem valami sulyosan számitott be a handicapper, mert különben nem került volna ki oly előnyösen a sulyosztás alól. A klasszist különben az induló lovak közül Széllesend és Durban képviselik és ha a nagy suly nem fogja őket tulságosan nyomni, ugy igen könnyen győzelemre juthatnak. Mindezt egybevetve Bonanza, Retour és Durban között látszik a verseny eldölni.

A Nyeretlenek dijában nagyon gyenge társaság van benevezve, még a legkevésbé rossznak Small money és Páros látszanak.

Nagy mezőnyre van kilátás a Nurseryhandicapban, a melyben a legtöbb esélylyel Kakas, Amie és Szt Gellért látszanak indulni.

A napot bezáró handicapban mai jó futása folytán Lottonak vannak kiváló esélyei Thibet és Tubiczám előtt.

Tipjeink a következők:

I. **Small money—Páros—Per bene**
II. **Servus Brezina—Bátran—Pislants**
III. **Bonanza—Retour—Durban**
IV. **Kakas—Szt Gellért—Büszke**
V **Ito—Náday—Megint**
VI **Maranta—Szende—Gondolat**
VII. **Lotto—Thibet—Tubiczám.**

— **Athletáink Newyorkba érkeztek.** A st.-louisi olympiai versenyekre kiküldött magyar fiuk: Mező Béla (M. A. C.), Gönczy Lajos (B. E A. C.), Halmai Zoltán (M. T. K) és Kiss Géza (M. T. K.) vezetőikkel Mursa Gyula és Stankovics Szilárd szövetségi titkárral ma délelőtt Newyorkban parta szállottak. A tengeri ut fáradalmait kipihenve, express vonaton repülnek St.-Louis felé, hova ötvenkét órai utazás után, augusztus 22-én érkeznek meg. Tekintve azt, hogy az olympiai versenyek már 29-én kezdődnek, attól tartunk hogy a versenyek előtti rövid idő alatt nem jöhetnek teljes kondiczióba. Athletáink közül Mező Béla (M. A. C.) a 60, 100 és 200 méteres sikfutás, továbbá a távol és hármas ugrás bajnokságaiban vesz részt, ezeken kivül még hat handicapben. Gönczy Lajos (B. A. C.) a magas ugrás bajnokságban és handicapben.

A közönség köréből.

Egyéves önkéntesek részére a legelőkelőbban és legelegánsabban készült az egyenruha felszerelést,
Egyéves önkéntesek részére küld díjtalanul árjegyzéket,
Egyéves önkéntesek részére sorozás és áthelyezési kérvény intákat díjtalanul küld.

a legelegánsabb polgári ruhát készit
Tiller Mór és Társa, Vaczi-utcza 35.
cs. és kir. udvari szállitók.

Csiz-fürdő.

Beérkezett levelek és táviratok eláruják azon állhirt, hogy fürdőnkben a mindennapi fürdés vizhiány miatt meg van szoritva. Ennek megczáfolására tudositjuk a tisztelt közönséget, hogy **minden vendégünk fennakadás nélkül fürdik minden nap.**
49610 **A fürdőigazgatság.**

MATTONI'FELE GIESSHÜBLER legtisztább ásványvizes SAVANYÚVIZ

Két vagy három szobás lakás

bútorozva, ehetőleg valamely nyaralóban, mely **télen is lakható**, keresteik negyedéves felmondásra Budapest belső vagy külterületén. Szives ajánlatok az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kéretnek **„Modern lakás"** czimen.

Az Egri Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága őszinte fájdalommal tudatja, évek hosszu során által szeretett tagtársának

Braun Károly
urnak

folyó év augusztus 15-én történt gyászos elhunytát.

Temetése folyó hó 17-én d. u. 5 órakor volt.

Eger, 1904. augusztus 16.

Áldás és béke porain!

KÖZGAZDASÁG.

Egy év gazdasági képe.

A budapesti kamara jelentése.

A kormány Bécs érdekeit szolgáló politikájának méltó és megérdemelt czáfolata a budapesti kereskedelmi és iparkamarának ma közzétett, mintegy 330 nyomatott oldalra terjedő évi jelentése, mely majdnem minden tételben nyiltan, vagy burkoltan az önálló vámterület mellett bizonyit. Régen tudott dolog az, hogy az összes érdekelt iparos s kereskedő, söt őstermelő körök is egyre határozottabban sürgetik az önálló gazdasági berendezkedést; gyüléseiken, memorandumaikban, minden hatalmi nyomás ellenére is egyre jobban sürgetik az önálló vámterület felállitását. Nem félnek a kormány által falra festett ördögtől, az átmeneti nehézségektől sem: ha lesz felfordulás, biznak saját erejükben, talpra állnak minden nagyobb baj nélkül. Nincs is ahhoz értő tényező széles ez országban más, *mint a magyar kormány, a mely ne lenne az önálló vámterület hive.* De a kormány se meggyőződésből hive a mai függésnek, hanem védenie kell a közös vámterületet, mert *igy kivánják azt Bécsben az osztrák ipar és kereskedelem érdekében.* Mindezekre jobb választ keresve sem találhattunk volna, mint a budapesti kereskedelmi és iparkamara e jelentését. Az ország e legelső szaktestületének határozott állásfoglalása az önálló gazdasági berendezkedés mellett igen nagy jelentőségü, miért is bő kivonatban az alabbiakban ismertetjük azt:

A jelentés mindenekelőtt a mult évi politikai harczokról emlékezik meg, a melyek miatt egy egész esztendő ment veszendőbe Magyarországra nézve, melyet más országokban a termékeny gazdasági munkára felhasználtak, mig nálunk az ipari haladás megállott és nem egy tekintetben visszafejlődött. Különösen sajnosnak tartja a kamara, hogy *Ausztriához való gazdasági viszonyunk* végleges rendezése és a nemzetközi kereskedelmi szerződések hasznos előkészitése czéljából semmi sem történt s e téren ismét teljes bizonytalanságban maradtunk.

Az országot gazdasági kataszrófák veszélye fenyegette, a melytől a jó gabonatermés mentette meg. Ez javitotta meg lényegesen s első sorban a mezőgazdasággal foglalkozó osztálynak, az ország e legerősebb néprétegének és legnagyobb iparczikkfogyasztójának helyzetét. És minthogy a jó aratáshoz még az is hozzájárult, hogy számos nyersterméynünkre nézve jobb árakat lehetett elérni és a kivitel is növekedett, ennélfogva ama széles néprétegnek fogyasztó és vásárló képessége is emelkedett. Ennek hatása továbbá nemcsak abban nyilvánult, hogy a mezei gazdaságok terhe itt-ott kevesbedett, meg a földár és a földbérlet ára hazánk több vidékén növekvőben van és hogy a hazai pénzintézeteknél, s ezek közt a vidékieknél is a betétek szaporodtak, hanem abban is, hogy az emlitett fokozottabb vásárló képességnél fogva számos iparczikknek fogyasztása is kedvezőbb aranyokat öltött s ezt a jóltevő javulást nem egy iparág meg is érezte, bárha ez az üdvös hatás korántsem mutatkozott minden iparágnál és különösen nem egyenlő mértékben, sőt többeknél annak hasznát az osztrák verseny tulhatalma-si fogva inkább csak az osztrák versenyipar élvezte és ragadta ma ához.

Az 1903-iki jó aratás és a külföldi, időnként kedvező kiviteli konjunktura tehát kétségkivül közgazdasági viszonyaink bizonyos általánozabb javulását és külkereskedelmi mérlegünk előnyös alakulását tette lehetővé, ezt a javulást azonban főképpen mezőgazdaságunk érezte s csak csekély mértékben és korántsem általában a hazai ipar.

A jó aratásnak köszönhettük azt is, mondja a jelentés, hogy több gabonanemben, főképpen árpában hazánk kivitele emelkedett, másfelől pedig a közös vámterületnek, nevezetesen Ausztriának behozatala ugyanazokban kevesbedett, kivéve természetesen a tengerit, melyből gyenge termésünk volt, ugy, hogy nemcsak Ausztria (a közös vámterület), hanem Magyarország maga is tetemesen nagyobb behozatalra szorult.

Megemliti a kamara jelentése továbbá azt, hogy a világpiaczi konjunkturák kedvezőbb alakulásának meg nagyobb hasznát vette a közös vámterület, illetőleg Ausztria, mintsem Magyarország. Kitetszik ez a közös vámterület 1903-ik évi kereskedelmi mérlegének igen jelentékeny javulásából.

Ebben a meddő évben, mikor a vasuti hálózatunk is jóformán stagnált, jól esik megemlékeznie a kamarának vasuti forgalmunknak ujabb, még pedig nem jelentéktelen, hanem eléggé számot tevő gyarapodásáról.

A magyar államvasutak bevételei a személy- és áruszállitásból 202 5 millió koronáról 208.9 millióra, összes fővasutaink hasonló bevétele pedig 235.3 millió koronáról 242.2 millióra javultak fel és a javulás — a pecs—barcsi vasut igen csekély visszaeséstől eltekintve — minden fővasutra terjedt ki. Helyi érdekü vasutaink bevételeinek összege szintén növekedést mutat, még pedig 36 6 millió koronáról 39.5 millióra.

Igen érzékenyen nélkülözte a hazai ipar a lefolyt évben az iparfejlesztő akcióinak szünetelését és sajnosan érezte az állami nagyobb beruházási munkálatok ujabb elodázását. A kormány benyujtotta ugyan az 1903-ik évben az állami beruházásokról szóló törvényjavaslatot, a mely azonban tulnyomóan részben az állami üzemek javára szolgál és a magánüzemnek csupán mint egy 25 százalékot ugy foglalkoztatást, holott a magánipar már eddig is sulyosan érezte az állami üzemnek versenyének nyomását és az e részbeli panaszok évről évre, mint erősebben hangzanak fel. A jelentés hosszan foglalkozik a beruházási programmal és sajnálattal konstatálja, hogy a Duna-Tisza-csatorna megépitése kimaradt belőle.

A budapesti tőzsdére nézve a lefolyt üzleti év — mondja a kamara — elég kedvező auspiciumok közt látszott megindulni. Sajnos az e részbeli remények nem valósultak meg és az egy darab idéig élénkebbnek mutatkozó forgalom helyébe csakhamar ismét a pangás és tengődés lépett. Hazánk jó aratása és az egész éven át uralkodott pénzbőség és olcsó kamatláb, mely az országnak gazdasági viszonyait egyébként sok tekintetben megjavitotta, tőzsdénk jelzett állapotán szintén nem sokat segitett, ennek üdvös hatását a tőzsde s általában a kereskedelem nem igen érezte meg, ugy hogy a fővárosi gabonakereskedelemnek számottevő képviselői a mezei gazdasággal kezdenek foglalkozni s a tőzsde tagjainak száma ujból csökkent. Az értékpapirok szállitásából és átvételéből származó pénzforgalom (revirement) az 1903-ik évben 262 5 millió koronát tett ki, mig 1902-ben és 1900-ban 258, 1901-ben pedig csak 227 millió t.

Az uj *kibocsatások* az előző évi csekély arányokat felülmulták, mégis messze elmaradtak még a szomszéd Ausztriának szintén szerényebb terjedelmü hasonló kibocsátásai mögött. A magyarországi összes uj kibocsátások összegét 1903-ban — hozzászámitván az eladásra került 60 millió négyszázalékos koronajáradékot és az összes záloglevelet — mintegy 215 millió koronára becsülték, mig 1902-ben csak számmal körülbelül 100 millióra. Emlitést érdemel a *zálogleveleknek* jelentékeny fellendülése is. Sokkal gyengébb volt az eredmény az 1903. évben az *uj alapitások* terén. Csak mint egy 24·3 millió koronára teszik az ezekre szánt tőkék összegét, melynek nagyobb része, 13 7 millió korona 64 uj bank és takarékpénztár alapitására, 4 millió K. 4 uj helyiérdekü vasutra, 4.3 millió K. 34 különféle részvénytársaságra jutott és csak 1 9 millió K. a tulajdonképeni részvényiparvállalatokra.

Megemlékezik a jelentés arról a fokozódó tevékenységről, mely több év óta a *szövetkezet* alapitása terén mutatkozik hazánkban.

A kamara hosszasan panaszkodik ama tevékenysége miatt, melylyel a szövetkezeteket kedvezmények adásával támogatja és kimutatni igyekszik, hogy a szövetkezeteknek állami segitése és hatósági protegálása azokat egészségtelen, hamis irányba terelte, természetes rendeltetésüket megváltoztatta és azok elfaulására vezetett, másfelől pedig a kereskedelemnek sulyos károkat okozott és okoz.

A legkedvesebb tehát, amit jogosan kivánni és elvárni lehet, mondja a jelentés az, hogy állami szubvenczionálás és hatósági protekczionizmusnak eddigi rendszerével, még pedig minél előbb szakitani kell.

Megemlékezik még a kamarai jelentés a mindinkább elharapodzó sztrájk-mozgalomról, mely 1903-ban kezdődvén, a folyó évre nyult át és ma az egyik iparágban, holnap s holnapután egy másik és harmadikban tört ki, ekként végigmenve az iparágak hosszu sorozatán, óriási károkat okozott több szakmában és szinte végromlással fenyegetett más ágakat, melyek ugyis már évek óta a magyar ipar általános bajaival, a külföldiekhez képest nagyon is drága munkabérekkel küzdöttek.

Végül a munkaközvetitő intézetről emlékszik meg a kamara s megjegyzi, hogy a munkaközvetitést ugy a munkaadóktól, mint a munkásoktól teljesen függetlenül kellene szervezni. Legczélszerübbnek tartaná, ha munkaközvetités, mint közhatósági intézmény, még pedig tisztán, mint községi, városi intézmény szerveztessék, mint ez különben ily alakban már más országban már bevált.

A miskolczi sörárpavásár. Ma reggel kilenez órakor nyitotta meg Miklós Ödön országgyülési képviselő, mint a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület elnöke, Miskolczon a hetedik sörárpavásárt. Beszédében utal az árpavásárok fokozatos fejlődésére, a melyben immár tizenkét vármegye vesz részt és hogy a termelők őszinte jóakarattal keresik fel a vásárt. Kivánatos, hogy a vásárlók is hasonló őszinteségel viseltessenek. Megköszöni a földmivelésügyi kormány képviseletében Bartók Géza megjelenését, ugyszintén köszönetet mond dr. Tarnay Gyulának, a ki Borsodmegye képviseletében van jelen: üdvözli továbbá Miskolcz város és az idegen testületek kiküldötteit. Eddig mintegy 5—6000 kocsirakományt jelentettek be eladásra. A minőség általában kitünő.

Az amerikai viziutak tanulmányozása. A kereskedelemügyi miniszter a miniszterium csatornavezetési osztályának müszaki tanácsosát, Iszáky Ernőt az északamerikai viziutak, hajózási csatornák és kikötők tanulmányozására hosszabb tanulmányutra küldte ki. Iszáky, aki különösen az amerikai gabonaszállitó berendezéseket fogja tanulmányozni, ma indult el Amerikába.

Az Egyesült Államok idei buzaterméze. A m kir. földmivelésügyi miniszterhez érkezett tudósitások szerint jelenleg valamivel kevesebbnek látszik, mint a mennyit ezelőtt egy hónappal vártak. Folyó évi junius hó közepén ugyanis az ottani buzatermést 229 millió hektolterre becsültek, ma pedig csak 215 millió hektolterre teszik. A mult év ugyanezen időszakában az Egyesült Államok buzatermését 232 millió hektolterre becsülték. A rozstermés és a tengeritermés kilátásának becslése a mult hónap óta nem változott az idei rozstermelést 10 millió hektolterre becsülik, tengerit 845 millió hektolitert várnak. Mind a kettő több, mint a mennyire a mult év termését ugyanezen időszakban becsülték, akkor ugyanis a rozstermést 9.5 millió hektolterre, a tengeritermést 740 millió hektolterre tették.

A magyar viszonyok ismertetése Amerikában. A kereskedelemügyi miniszter a st.-louzi kiállitás és az Egyesült-Államok kereskedelmi viszonyainak tanulmányozására tudvalevőleg *Zerkowitz* Emilt küldötte ki, aki már két hónapja időnk New-Yorkban. Kiküldetésének alkalmát arra is felhasználja, hogy az Egyesült-Államok sajtójában informálja az amerikai közönséget Magyarországról; igy a »World«-ban, az Unió legelterjedtebb lapjában, Magyarország állami önállóságáról, a »New Yorker Staatszeitung«-ban Magyarország részvételéről a st.-louzi világkiállitáson és a »New-Yorker Handelszeitung«-ban a hazai közgazdasagi mozgalmakról és az amerikai tőkének a magyar iparfejlesztési mozgalmakban kinálkozó kedvező alkalmakról irt hosszabb czikkeket, melyek kétségkivü hozzájárulnak majd ahhoz, hogy a sokban tévesen informált amerikai közönség kedvezőbb világitásban isme je meg hazai viszonyainkat. Legközelebb a többi nagy new-yorki lapokban folytatja Zerkowitz ezt a czikksorozatot.

A penzpiaczról. Berlinben, mint onnan jelentik, a pénzpiaczon drágulás állt be. A magánkamatláb ma 2 és háromnegyed százalékra emelkedett. Bécsben a magánkamatláb 3 és egynegyed—3 és öttizenhatod százalék.

Az **Osztrák-Magyar-Bank állása** e hó 15-én ez volt: Bankjegyforgalom 1 655 660.000 kor. (—474 000 kor.), erczkészlet 1,519,420 000 kor. (+219 000 kor.), leszámitolási tárcza 307 001.000 kor. (+6,891.000 kor.), lombardkölcsönök 41,858 000 (kor. (189 000 kor.), adómentes bankjegytartalék 260,978.000 kor. +696.000 kor.)

Folyóvizeinkről. A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna alacsony vizállás mellett Passaunál, Bajától Mohacsig, Zimonynál és Báziástól Orsováig emelkedik, egyebütt apad. Budapesten a vizállás ma 108 czentiméter, tegnap óta 4 czentiméterrel apadt. A Tisza alacsony vizállásu, Tokajnál és Titelnél emelkedik, egyébütt apály. A Dráva alacsony vizállásu és egész hosszában apad. A Száva alacsony vizállás mellett Mitrovczánál emelkedik, egyébütt apad. A többi folyó alacsony vizállásu. Gázlómélység a Dunán: Gemenczénél 22 decziméter.

Hajó közlekedés Budapest és Dömös közt. A Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhirré teszi, hogy a nyári honapok alatt Budapest, Visegrád és Dömös között fenntartott harmadik járatot e hó 11-én megszünteti; a gőzösök e hó 22-étől kezdve a fentemlitett vonalon naponként csak két járatban fognak a következő menetrend szerint közlekedni: Felfelé: I. járat péntek kivételével naponkint, indulás Budapestről reggel 8 óra 10 perczkor, érkezés Dömösre délután 12 óra 40 perczkor, II. járat naponkint indulás Budapestről délután 2 óra 20 perczkor, érkezés Dömösre este 6 óra 20 perczkor. Lefelé: I. járat péntek kivételével naponkint, indulás Dömösről dé után 5 óra 30 perczkor, érkezés Budapestre este 8 óra 30 perczkor; II. járat indulás Dömösről reggel 4 óra 45 perczkor, érkezés Budapestre reggel 7 óra 45 perczkor.

A kitüntetett méhészegyesület. A német osztrák és magyar méhészek most tartják nyegyvenkilenczedik vándorgyülésüket Dornbirnben, Tirol és Svajcz határán. A nagy vándorgyülés a Magyar Országos Méhészeti Egyesület arra való tekintettel, hogy olcsó kaptárok és méhészeti eszközök terjesztése által, a szegényebb sorsuaknak is lehetővé teszi az okszerü méhészkedést, a gyülésen kiosztásra került legnagydbb díjjal, a nagy állami ezüst éremmel tüntette ki.

A végnélküli végeladás. A kereskedelmi miniszter egy konkrét esetből kifolyólag kimondotta, hogy az, aki az ipartörvény 52 §-a alapján kért végeladási engedély elnyerése után üzletébe uj árukat visz, kihágást követ el. Ismeretes ez a nagy visszaélés a tisztességes verseny ellen, amely a legutóbbi években szinte szokássá vált, hogy egyes kereskedők végeladást hirdetnek, de

ahelyett, hogy meglévő árukat eladnák, folytonfolyvást uj árukat rendelnek s ily módon egy végnélküli végeladást rendeznek és a hiszékeny közönséget ezzel tovább vezetik. A miniszter elvi határozatában kimondja azt is, hogy a vétkes kereskedőtől a végeladási engedélyt azonnal meg kell vonni s az eladásból befolyt összeg 10 százaléka ipari czélokra beszedendő.

A takarmányhiány. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület e hó 26-án igazgató választmányi ülést tart, amelyre az összes gazdasági egyesületeket meghivta. Az ülés tárgya a szárazság következtében beállott takarmányinség elhárítására vonatkozó teendők megbeszélése lesz. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület czélja, hogy valamennyi gazdasági egyesületet egyöntetü akczióra birja. Az értekezleten javaslatba hozzák egy országos bizottság alakitását, melynek székhelye Budapest lesz, ehhez csatlakoznának a gazdasági egyesületekkel kapcsolatos vidéki inséghizottságok. Ezeknek a bizottságoknak lesz feladata a kormánynyal és közigazgatási közegekkel egyetértőleg a segitő akcziót kezükbe venni.

A Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete, mint Temesvárról jelentik, legutóbbi ülésén elhatározta, hogy maga veszi kezébe a takarmánynemünk közvetitését. Előrelátólag nagy mennyiségü szaraz takarmányt: korpát, szénát, szalmát, kukoriczaszárat, babot, burgonyát, rizst szerzett be, melyet önköltségi árakon oszt ki a tagok közt.

Uj gyárak. Szarukőn, Sopron megyében egy németországi gyáros selyemszalag fonó gyárat épit egy millió korona költséggel. Egy külföldi czég Győrött egy linoleum gyárat alapit. A leégett szent-gotthardi óragyárat nem épitik fel, hanem helyette Budán készülnek a tulajdonosok egy óragyárat létesiteni.

Nők mint méhészek. A gödöllői méhészeti mintagazdaságban ma kezdődött a nők kurzusa. Husz tanitónő, óvónő, gazdatisztné jelentkezett a kurzusra, a kik a méhészkedés minden fogását meg akarják tanulni, hogy működési helyükön apostolnői legyenek a méhészetnek. Tallián földmivelésügyi miniszter a női kurzusokat szaporitotta, mert ugy van meggyőződve, hogy a gazdasági mellékhaszonvétel akkor lendithető föl, ha nők kezében lesz, a kiket foglalkozásuk otthon tart, a kik tehát legjobb gondozói lehetnek a méheknek, ha azt tudják.

Elhalasztott szőlészeti értekezlet. Tekintettel tartós szárazságra, mely a tolnamegyei szőlők nagy részében máris tetemes kárt okozott, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a Szegzárdra e hó 21-ére kitűzött értekezletetet bizonytalan időre elhalasztotta.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

A mai gabonaüzlet ujra meglehetős élénk volt, amit a hazai viszonyokon kivül főképp a napról-napra emelkedő amerikai árjegyzéseknek lehet tulajdonitani, ahonnan ma ujabb 2 és fél centtel emelkedést jelentettek. A mai üzletben ugy a coulisse, mint a spekuláczió élénken vett részt s miután a malmok is jobban hozzá láttak a vásárláshoz, az árak ujra javultak.

A készárupiaczon buza jóbb kinálat és élénkebb vételkedv mellett ma kezdetben szilárd, utóbb csendesebb irányzatu volt. Elkelt ca. 48 000 mm egyenlegkép változatlan árakon.

Rozs mérsékelt forgalom mellett ártartó. Helybelt paritásra prompt szallitva 7.90—8.00 koronáig fizetnek.

Takarmányárpa tartott, helyben és helyi paritásra 7.——7.50 koronáig jegyez promt szállitásra.

Zab változatlan és helyben 7.20—7.55 koronáig fizetnek.

Tengeri ártartó. Azonnalra kocsira rakva helyben 7.50—7.60 koronáig jegyez.

Az árak 50 kilogrammonként értendők.

Elkelt:

Uj-buza: *Tiszavidéki*: 600 mm 81 kg 11.12 és fél kor 100 mm 81.5 kg 11.10 kor 300 mm 81.5 kg 10.92 és fél kor 450 mm 81 kg 10.92 és fél kor 300 mm 81.5 kg 11.— kor 400 mm 81 kg 11.10 kor 1000 mm 81 kg 11.12 és fél kor, 400 mm 81 kg 11.07 és fél kor 150 mm 81 kg 11.— kor 300 mm 81 kg 11.— kor 1000 mm 81 kg 11.— kor 100 mm 81 kg 11.— kor 100 mm 81 kg 11.— kor 300 mm 81 kg 10.90 kor, 100 mm 81 kg 10.90 kor 100 mm 81 kg 10.92 és fél kor 100 mm 80 kg 10.92 és fél kor 100 mm 79 kg 10.92 és fél kor 300 mm 81 kg 10.95 kor 100 mm 81 kg 10.95 kor, 100 mm 80 kg 10.95 korona 100 mm 79 kg 10,95 kor 1000 mm 801 kg 11.10 korona 400 mm 80.7 kg 10.90 kor. 1000 mm 80.5 kg 11.10 kor. 400 mm 81 kg 10,90 kor 200 mm 80.2 kg 10,90 kor 100 mm 81 kg 10.90 kor 200 mm 80,5 kg 10,90 korona 1000 mm 80 kg 11,05 korona 600 mm 80 kg 10,97 és fél kor 1000 mm 80 kg 11,02 és fél kor 300 m 80 kg 11,— kor 500 mm 80 kg 11.— korona 500 mm 81 kg 11.— kor 100 mm 80 kg 10,90 kor 100 mm 80 kg 10.75 kor 100 mm 79 kg 10.75 kor 100 mm 79.8 és fél kg 11.— kor 100 mm 79,3 kg 10.90 kor 150 mm 79,5 kg 10.90 kor 100 mm 79 kg 10,85 kor 100 mm 79 kg 10,80 kor 120 mm 78 kg 10,75 kor mind három hónapra.

Bécskai: 2000 mm. 78 kg. 10.85 korona mind három hónapra.

T.-Becse: 1630 mm 78.5 kg 10.92 és fél kor mindhárom hónapra.

Szt.-Tamási 2240 mm 75.4 kg 10.67 és fél kor mind három hónapra.

Páden: 1700 mm 77,8 kg 10.90 kor mind három hónapra.

Panesovai 1100 mm 77.4 kg 10.65 kor három hónapra.

Szerb: 2000 mm 78·5 kg 10.52 és fél kor 2000 mm 78,5 kg 10.50 három hónapra.

Román: 2500 mm 80 kg 10·95 kor 2500 mm 70 kg 10.95 kor mind három hónapra.

Rozs. 500 mm 8.— 500 mm 8— kor 150 mm 8— kor 300 mm 8— kor 300 mm 7,85 kor 200 mm 8— kor 200 mm 7,80 kor kfp. mellett paritásra.

O-árpa: 150 mm 7.55 korona 200 mm 7,55 kor 6000 mm 6,95 kor készpénzfizetés mellett.

Orosz árpa, malomvágányra ez év végéig szállitandó.

O-zab. 100 mm 7,65 kor 100 mm 7,50 kor 100 mm 7,45 kor 200 mm 7,35 kor.

Tengeri: 400 mm 7,60 kor 300 mm 7.60 kor, 1000 mm 7,62 és fél kor 100 mm 7,65 kor. 200 mm 7,60 kor 1800 mm 7.60 kor 500 mm 7,62 és fél kor 900 mm 7,57 és fél kor 1100 mm 7.52 és fél kor készpénzfizetés mellett kocsira rakva.

Budapesti gabonaforgalom.

Budapesti gabonaforgalom az utolsó 24 óra alatt a következő volt:

	Erkezett:		Elszallitatott	
Buza	71712	mm.	—	mm.
Rozs	937	»	—	»
Árpa	5980	»	50	»
Zab	2420	»	—	»
Tengeri	22751	»	7430	»
Repcze	3253	»	—	»
Liszt	816	»	11194	»
Korpa	—	«	3347	»
Összesen	106869	mm.	22021	mm.

A **határidőüzlet** magasabb amerikai jelentésekre szilárdan indult később azonban realizálásokra gyengült. Köttetett:

Délelőtt:

Buza októberre 10.71, 10.72, 10 66, 10.68, 10.67 k, Buza 1905. áprilisra 10.93, 10.91, 10.92, 10.87, 10.88, 10.87 k,
Rozs októberre 8.30, 8.25· 8 27, 8.26 k.
Tengeri szeptemberre 7.55, 7.58, 7.53 k.
Tengeri 1905. májusra 7 51, 7.53, 7.46, 7.47 k.
Zab októberre 7.38, 7.33, 7.34 k.

1 óra 30 perczkor záródnak:

Buza októberre	10.67—10.68 k
Buza 1905. áprilisra	10.88 - 10.89 „
Rozs októberre	8.26 - 8.27 „
Tengeri szeptemberre	7.53—7.54 „
Tengeri 1905. máj.-ra	7.48—7.49 »
Zab októberre	7.35—7.36 »

Délutáni forgalom.

A délutáni tőzsde irányzata ujra valamivel szilárdabb volt.

4 óra 30 perczkor záródnak:

Buza októberre	10.69—10.70 k
Buza 1905. áprilisra	10.91—10.92 „
Rozs októberre	8.27—8.28 »
Tengeri szeptemberre	7.55—7.56 „
Tengeri 1905. májusra	7.49—7.50 „
Zab októberre	7.33—7.35 »

Terménytőzsde.

Mérsékelt forgalom mellett fizettek disznózsirért 66 koronát 50 kilónkint.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 48.50 49 50 korona.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz uj termelési időszakban szállitva 1 koronával drágábban, 47—48 koronán volt ajánlva és több tétel ez áron záruiva is kelt el. Irányzat szilárd.

Budapesti szeszgyárak jegyzése.

	Nagyban koronakban
Kontingens nyersszesz	48.50— 49.50
Finomitott szesz adózva	153 50—154.—
„ „ adózatlan	54.50— 55.—
Élesztőszesz adózva	153.50—154.—
„ adózatlanul	54.50— 55.—
Nyersszesz adózva	151.50—152.—
Denaturált szesz	47.—— 48.—

Értéktőzsde.

A külföldi tőzsdék magasabb jegyzései buzditólag hatottak az itteni piaczra is ugy, hogy a forgalom barátságos hangulattal nyilt meg. Később azonban nagyon megcsappant a forgalom, minek következtében az árfolyamok lassankint lemorzsolódtak.

Előtőzsde.

Az előtőzsdén a forgalom meglehetősen élénk, az irányzat szilárd volt. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 642 75—643.50, magyar hitelbank 756.75—756,50, magyar jelzaloghitelbank II. kib. —, osztrák-magyar államvasut 633.50—634.25, déli vasut —, rimamurányi vasmű —, közut vasut —, városi villamos vasut 332.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 643.——643.25, magy hitelbank 755—756.15, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 450—451.—, —.—, magyar jelzáloghitelbank II. kb. 509—509.50, osztrák-magyar államvasut 633.75—634 —, déli vas, 86.——87 rimamurányi vasmű 498.—498 50, magyar koronajáradék 97.20—97.25, magyar aranyjáradék 119.——119.50, közuti vasut 570.——570.50, városi villamos vasut 332.——332.50.

Déll tőzsde.

A déli tőzsde szilárd berlini jegyzésekre kedvezően indult, a zárlat azonban valamivel gyengébb volt. Köttettek: Osztrák hitelrészvény —, magyar hitelbank 755.25—756, magyar leszámitoló és pénzváltóbank —, magyar jelzaloghitelbank II. kib. —, osztrák-magyar államvasut 633.50—634.25, déli vasut —. rimamurányi vasmü 499—499 25, magyar koronajáradék —, közuti vasut 570—570.25, városi villamos vasut —.

Helyi értékekben köttetett. Adria 465.75—466, Magyar kereskedelmi r. t. 560, kőszénbánya és téglagyár 450.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 642.75——.—, magy. hitelbank 755.50——.—, magyar leszámitoló és pénzváltobank 450.——.—, magyarjelzaloghitelbank II. kib. 508.75——.—, osztr. m. államvasut 633.50——.—, déli vasut —.——87, rimamurányi vasmű 498.75——.— magy. koronajáradék 97.15——.—. közuti vasut 569.50——.— városi villamos vasut 331.50——.—.

Prámium-üzlet: Díjbiztositások osztrák hitelben holnapra 4—5 k., nyolcz napra 6—8 k. 1904. szeptember végére 18—20 korona.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén gyengébb bécsi jegyzésekre az árfolyamok hanyatlottak. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 641.75—642, Magyar hitelbank 755—754.25, Osztrák-magyar államvasut 633.25, rimamurányi vasmű —, Városi villamos vasut —.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 641.50—641.75, magyarhitelbank 754—754.50, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank ——.—, magyar jelzáloghitelbank II kib. ——.—, osztrák-magyar államvasut 633.25—633.50, déli vasut ——, rimamurányi vasmű 498 50—499.—.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, aug. 17. (Az *Egyetértés* távirata.) A gabonapiacz helyzete ma sem változott, noha a magasabb amerikai jegyzésekben és a tartós szárazságban elég ok lett volna. A fogyasztás egyelőre el van látva s tartózkodóan viselkedhetik. Buza szilárd, rozs tartott, árpa tartott, tengeri nagyon szilárd; magyar tengeri 7.85—8.05 K. Zab emelkedő; magyar elsőrendü 7.85—8.05 K., középminőségü 7,65—7.85 korona, harmadrendü 7.55—7.70 korona.

Szesz változatlan, jegyzése 50.60 kor pénz, 51.60 korona áru.

BÉCSI ERTÉKTŐZSDE.

Bécs, aug 17. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai előtőzsdén a hangulat általában igen barátságos volt. Az érdeklődés ismét a bányaértékek felé irányult, melyek közül a cseh bánya- és a bruxi szénbányarészvények jelentékenyen emelkedtek. Az alpesi bányarészvények csak mérsékelten javultak, de időnkint igen élénk forgalom fejlődött bennök. A vasuti értékek közül az államvasuti és az elbavölgyi részvények emelkedtek.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészveny 643.—, magyar hitelbank 754.—, osztrák-magyar államvasut 634.25, Uniobank 516. déli vasut 86.50. alpesi bánya 436.75, rimamurányi vasmü 495 50, prágai vasmü 2297, májusi járadék 99.35. magyar koronajáradék 97.10, török sorsjegy 127.75, német birodalmi márka 117..27 Anglobank 279, Bankverein 517.50, Lenderbank 425.50, elbevölgyi vasut 425, cseh bánya 13.40, bonti szénbánya 643.

A déli tőzsde szilárd irányzattal nyilt meg.

Jegyeznek: osztrák hitelrészvény 642.75, magyar hitelbank 754.— Länderbank 425.50 Unionbank 516.—, Anglobank 279.—, Bankegyesület 417.50, osztrák-magyar államvasut 634.—, déli vasut 87.75, elbavölgyi vasut 425.— alpesi bánya 436 50, rimamurányi vasmü 499.—, prágai vasmüipar ——, májusi járadék 99.35. magyar koronajáradék 97.10, török sorsjegy 128.—, német márka 117.27.

Bécs, aug. 17. *(Magyar értékek zárlata.)* 4. százalékos arany-járadék 119.—, Tiszai és szeg köles. sorsj. 161.75, Magyar hitelb.-részv. 753.— M. lesz. és váltóh. részv. —. Rimamurányi 498.—, M. czukoripar —.—, Adria hajózási r.-t. 463., Magy koronajáradék 97.10,4 százalékos magy. földtelherm. kötv. 97.60, M. ny. k. sorsjegy 206.—, Kassa-oderb. v.-részv 360. M. keresk. bank —.—, M. jelzáloghitelbank 508.—.

Bécs, aug. 17. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 szá zalékos papirjáradék 99.40, 4.2 százalékos ezüst járadadék 99.35—10 0.20, 4 százalékos osztr. aranyjár. 119.30, Osztr. koronajáradék 99.20, 1860 sorsjegy. 153.10, 1864. sorsjegy 257., Osztr. hitelsorsjegy 400.—, Osztr. hitel-részv. 642.—, Angol-osztr.-bank 278.50. Union-bank 516.—, Bécsi bankverein 517,25 Osztr. Länderbank 424.75, Osztr. magy. bank 16.05, Osztr. magy. államv. 633.—, Déli vasut 86.50, Elbevölgyi vasut 424.75 Duna-gőzha.-társ. 846 — Alpesi részv., 435.75, Dohány-részv. 342.—, 20 frankos, 19.04, Cs. k. arany (vert) 11.33, Londoni váltóár 239.65. Német bankváltók 117.17, Lipótkohó 587—, osztr. Lloyd 685, Török sorsjegyek 128.—, kedvetlen.

KULFÖLDI ÉRTEKTŐZSDEK.

Berlin, aug. 17. (Az Egyetértés távirata.) A mai tőzsdeforgalom csupán a bányaértékekre összpontosult, mert a spekuláczió ragaszkodott ahhoz, hogy e téren ujabb egyesülések fognak történni, melyek ismét uj fransakcziókra vezetnek. Bankok a tegnapi zárlati árfolyamokon jól tartva, de a kötések jelentéktelenek voltak. Hazai állampapirok csendesek, idegenekben kevés forgalom, oroszok gyengébbek. Vasutak forgalom nélkül. Később bányaértékek a napi spekuláczió realizálása folytán gyengültek, Egyéb piaczok rendkivül csendesek. A második tőzsdeóraban nem állott be semmiféle nevezetesebb változás, csak a gelsenkircheniek emelkedtek tovább, a jelentés elküldése idején azonban állandóak voltak. Spanyolok és törökök javultak: Magánleszámitolási kamatláb 2 és háromnegyed százalék.

Zárlatkor jegyeztetik 4.2 %-os papirjáradék —.—, 4%-os osztrák arany-járadék 102.— osztr. hitelrészvény 202.25, déli vasut 18.30, orosz bankjegyek 216.25, 4%, uj orosz kölcsön —.—, Disconto Commandit 190.10, dynamit trust 168.75, harpeni 221.80 4.2% ezüstjáradék 99.75, 4%, magyar aranyjáradék 100.60, magyar koronajáradék 97.75, osztrák-magyar államvasut 195.60, bécsi váltóár 85 30 olasz járadék 104.40, ált. villamossági Edison 227.—, gelsenkircheni 228.75, Laura-kohó 255.— nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) aug. 17. 4.2%, papir-járadék —.—, 4% oszt arany-járadék 101.80, 4% Magyar arany-járadék 100.35, Osztr. hitelint. részv 202.30 Osztrák-magyar államvasut 135.80, észak-nyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.50, Bécsi bankverein 131.30, Villamosrészvény —.— 3% m. arany kölcsön 83.10, 4.2% ezüst-járadék 100.90, Osztr. koronajáradék 99.90, magyar koronajáradék 97.65, Osztr-magyar bank 115 80, Déli vasut részvény 18 50. Bibevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 852.83, Párisváltóár 81.016, Unió-bank-részvény —, Alpesi bánya-részvny 218.— szilárd.

Páris, aug. 17 (Zárlat) Osztr magy. államvasut —. Uj török konzol 87.07, Egyptomi járadék 107.—, Magyar aranyjárdék —.—, Török sorsjegy 122.75, Meridionalvasut —. 4% olasz járadék 103 85, Banque Ottomane 567.—, Credyt foncier de France —., Alpesi bányarészvény —. 4%, 1890 román kölcsön 89.60, Görög kölcsön —.—, Váltó Olaszországra —,%, Váltó Amsterdamr 206 62, Váltó Brüsszelre 0.09, De Beers 477.50, Chartered 38.50, 5% bolgár kötelezvény —, Déli vasut 92.— Váltó Londonra 252 50, Osztrák aranyjáradék 102.25, Osztr. Länderbank —, Banque de paris 11.75, 3% francziajáradék 98.77, 4% spanyol járadék 86.70, 3% uj törleszthető járadék —.— Osztr. földhitelintézet 13.00, Déli vasut elsőbbségi kötv. 322.—, 4% 1896. román kölcsön 88 70, Dohányrészvény 376., Váltó Bécsre 104.15, Váltó német piaczokra 122.12, Rio 13.53, East Rand 202.50, Randfontein 74.75, Magyar Jelzálogbank 543. nyugodt.

Frankfurt aug. 17. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 202.30, Déli vasut 18.50 Disconto Comandit 190.20, Berlini Handelsgesellsch 159.10, Harpen 222.—, Német bank —., Hibernia 228.50 szilárd.

Hamburg (Zárlat.) aug. 17. 4.2%-os ezüstjáradék 100.30, sorsjegy 153.—, déli vasut 18.50, 4%-os ossztrák aranyjáradék 101.50, osztrák hitelrszvény 202.50, osztrák-magyar államvasut 135.50, olaszjáradék 104 10, 4%-os magyar aranyjáradék 100.90 szilárd.

London, aug. 17. Angol consol 88.31.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Páris, aug. 17. *Nyers czukor* aug.-ra 25.75 25 50, nyugodt, *fehér czukor* aug 29.—, szept.-re 29.25, okt.-jan-ra 30.75, jan.-ápr 31.50 nyugodt, *finomitott czukor* folyó hóra 61.50—62.—.

Boroszló, aug. 17. Buza helyben 18 10, sárga buza helyben 18.—, rozs helyben 13.80, zab helyben 14.—, repcze helyben 19.20, tengeri 15.—.

Köln, aug. 17. Olaj 49.— k.

Magdeburg, aug. 17. Nyerszczukor augusztusra 21.25, szeptemberre 21.25, októberre 21.65, oktdeczemberre 21.60, november-deczemberre 21.60, jan.-márczlusra 21.80, április 21.90, májusra 22.—, jun.-júliusra 22.15, augusztusra 22.25, okt.-deczemberre 22.85 márka 50 kilónkint.

Prága, aug. 17. Nyers czukor helyben és Aussigban azonnal szállitva 24.80, uj campagnera 25.— K.

Bécs, aug. 17. Finomitott czukor Bécsben 75.75 Prágában 74.— Lembergben 77.70, Krakóban 75.00 korona nagyban. Koczkaczukor 2 koronával, kicsiben 1 koronával drágább.

Hamburg, augusztus 17. Nyers czukor augusztusra és szeptemberre 21.40, októbere 21.45, novemberre 21.40 deczemberre 21.45, januárra 21.60, februárra 21.70, márcz. ra 21.75, áprilisra 21.85, májusra 21.95, junius ra 22.— juliusra 22.15 márka. 100 kilónkint.

Berlin, aug. 17 Buza szeptemberre 180—, oktoberre 180.—, szilárd, rozs szeptemberre 140.50. októberre 141.— renyhe, zab szeptemberre 139.50, októberre 140 25 állandó, tengeri szeptemberre 418.50, októberre 118.75 renyhe, olaj October 44.10, deczemberre 44.40, nyugodt, szesz helyben —' az Időjárás: szeles.

Páris, aug 17. *Buza* aug.-ra 23 05, szept.-re 23.15, szept.-decz. 23.55, nov.-febr-ra 24 05, szilárd, *rozs* aug-ra 14.75, szept.-re 14 75, szept.-decz. 15.50, nov.-febr.-ra 16.50 nyugodt, *liszt* aug. 30.—, szept.-re 30.40, szept.-decz. 31.00. nov.-febr.-ra 32.— szilárd. *repcze-olaj* aug. 48.—, szept.-re 48..5, szept.-decz, 48.50, jan.-ápr.-ra 49.50 nyugodt, szesz aug. 43 25, szept.-re 42—, szept.-decz-re 38.50, jan.-ápr. 37.75 szilárd. *Időjárás* felhős.

ZLETI TUDÓSITÁSOK.

Sertéskereskedelmi-csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, aug. 17. Hizott sertésárak: I. *Magyar* elsőrendü: Oreg nehéz (páronkint 400 kgro felül) ——— f. Közép (páronkint 300—400 kgro felül) sulyban ——— fillér. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 114—115, Fiatal közép (páronkint 251—320 klgrig terjedő sulyban 113 114 f. könnyü (páronként 250 klgig) 114-115 krt *Szerbiai*: Nehéz (páronkint 260 klg. felüli sulyban) 115—116 f. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 114—115 f. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 112—114 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és addig a szokásszerü levonások mellett egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerüleg hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre pároukint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes élő sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám: 1904. aug. 15. napján volt készlet 34990 darab, aug. 16 napján felhajtatott 928, aug. 16 napján elszállittatott 555, aug. 17. napján maradt készlet 35363. darab. Az irányzat tartott.

Fémek.

Budapest, aug. 17. (Chaudoir Gusztáv és társa czég jelentése.) Réz készfizetés mellett 57.—, három hóra 57.15 korona, ón készfizésre 121.63, három hóra 122.13 korona.

Felelős szerkesztő:
Molnár Márton.

Kivonat a hivatalos lapból

— Augusztus 17. —

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter Liszkay Kálman pénzügyőri főbiztost Nagyváradra pénzügyőri felügyelővé végleges minőségben, a pénzügyőri biztosok létszámából Nagi Józsefet Tordára, Szikszay Józsefet Zsolnára és Tóth Györgyöt Makóra pénzügyőri főbiztosokká ugyancsak végleges minőségben és a pénzügyőri biztos-helyettesek létszámából András Károlyt Nagyenyedre, Rhéman Balintot Szamosujvárra, Weisz Bernátot Szepesolaszibra, András Józsefet Szepesbélára és Szántó Mihályt Orsovára pénzügyőri biztosokká ideiglenes minőségben, Szarka József pénzügyőri számellenőrt pénzügyőri számvizsgálóvá végleges minőségben, Mézes János és Koflanovits Sándor pénzügyi számgyakornokokat pedig pénzügyi számtisztekké ideiglenes minőségben a beregszászi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, illetve az utolsót ezen számvevőség n. gyszőllősi kirendeltségéhez, Brenner Adolf belobreskai vámellenőrt a gyulafalva commandói II. oszt. mellékhivatalhoz vámszedővé és Gál Ödön gyulafalva-commandói vámszedőt a belobreskai I. oszt. mellékhivatalhoz ellenőrré. Külkey Sándor fogyasztó i adóhivatali tisztet fogyasztási adóhivatali ellenőrré végleges minőségben és Tábory Gyula fogyasztási adóhivatali gyakornokot fogyasztási adóhivatali tisztté ideiglenes minőségben, Szmetana Frigyes trencséni adóhivatali gyakornokot a monori m. kir. adóhivatalhoz adóhivatali tisztté ideiglenes minőségben, a karánsebesi m. kir. adóhivatalhoz Kerenyi Bertalan adóhivatali gyakornokot adóhivatali tisztté ideiglenes minőségben, Oláh Zsigmond zilahi díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségü segélydijas m. kir. pénzügyi számgyakornokká a zilahi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Bozan Lajos nyiregyházai ideiglenes minőségü díjtalan pénzügyi számgyakornokot és Scipiades Tibor szolnoki számvevőségi díjnokot ideiglenes minőségü segélydijas m. kir. pénzügyi számgyakornokokká a nyiregyházai, illetve a makói m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, a székelykeresztúri m. kir. adóhivatalhoz Vaska Béla kezdivásárhelyi díjtalan adóhivatali gyakornokot segélydijas adóhivatali gyakornokká, dr. Debreczeny Márton lőcsei és dr. Cserépy Emil deési kir. törvényszéki joggyakornokot a lőcsei, továbbá Lénárt Sándor szilágysomlyói kir járásbiró sági és dr. Fekete Jenő szatmárnémeti kir. törvényszéki joggyakornokot a szatmárnémeti kir. törvényszékhez aljegyzőkké nevezte ki.

Pályázatok. A nagyenyedi pénzügyigazgatóságnál titkári és fogalmazói állásra 14 nap alatt, — a trencséni pénzügyigazgató ságnál titkári állásra 14 nap alatt adandók be a kérvények.

Időjárás.

A meteorológiai központi intézet távirat jelentése 1904. aug. 17-én reggel 7 órakor

Hazánkban az északnyugati részeken, a hol a hőmérséklet is kissé alacsonyabb lett, tegnap 1—2 mm-nyi esők hullottak elő, mig egyébként a száraz és igen meleg időjárás változatlanul tartott.

Közép-Európát nagykiterjedésü levegőnyomási maximum borítja és északon a depresszió mélységéből veszitett.

Európában az idő meleg és túlnyomóan száraz; kisebb eső az északi és keleti részeken volt.

Prognozis a következő 24 órára: Meleg, száraz idő várható.

Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél irány- és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet: a napszak m. maximuma	Hőmérséklet: a napszak m. minimuma
Akna-Szlatina	64.3	+15.0	N 2	0	—	25	08
Szatmár	—	—	—	—	—	—	—
Ungvár	64.0	+13.7	NE 4	0	—	25	12
Eger	62.7	+20.8	—	1	—	26	08
Kesmárk	60.7	+15.0	N 1	1	—	—	—
Arvavarálja	—	—	—	2	—	—	—
Losonez	63.6	+12.7	WNW 3	0	ny	27	07
Selmeczbánya	63.6	+16.1	W 0	1	ny	25	16
Budapest	63.8	+16.6	NW 1	0	ny	27	16
O-Gyalla	61.2	+16.4	—	2	—	28	09
Komárom	63.8	+17.3	E 1	3	—	28	10
Magyar-Óvár	64.5	+14.4	NE 1	3	1	20	11
Sopron	63.9	+17.4	—	2	3	—	—
Herény	63.4	+18.2	—	5	1	26	14
Keszthely	63.8	+20.4	—	2	—	27	18
Pécs	6 .9	+22.0	NE 2	3	—	30	19
Eszek	65.8	+22.9	—	1	—	34	18
Zágráb	64.1	+19.1	SE 1	0	—	29	18
Fiume	61.3	+23.4	N 1	1	—	33	21
Cirkvenica	61.4	+20.1	NW 1	0	—	30	18
Debreczen	—	—	—	—	—	—	—
Kecskemét	63.2	+20.5	—	1	—	30	15
Orosháza	63.9	+21.8	N 0	0	—	31	15
Szeged	63.5	+21.2	NE 1	0	—	31	16
Zsombolya	63.1	+18.3	N 1	0	—	34	16
Arad	65.9	+17.6	W 3	0	—	31	16
Temesvár	6..8	+18.4	N 2	0	—	32	17
Veresez	65.6	+19.4	N 1	2	—	36	18
Orsova	6 .9	+19.3	W 1	1	—	26	16
Nagyvárad	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár	63.1	+18.4	SW 1	1	—	32	11
Nagyszeben	63.3	+15.4	NE 1	0	—	30	11
Bécs	63.9	+16.5	—	1	—	27	14
Salzburg	63.6	+15.0	WNW 2	1	—	—	—
Hágenfurt	65.0	+18.2	NE 1	≡	—	28	10
Pola	60.7	+25.6	E 1	1	—	26	28
Lesina	61.0	+25.4	—	1	—	30	21
Hamburg	63.9	+12.6	SW 2	3	—	—	—
Berlin	63.7	+14.7	W 2	2	1	—	—
Zürich	64.0	+14.9	N 0	0	—	—	—
Biarritz	—	—	—	—	—	—	—
Nizza	60.7	+15.8	—	1	—	32	20
Paris	62.1	+16.2	SE 1	0	—	24	16
Christiansund	56.1	+11.2	W 4	10	—	—	—
Stockholm	49.8	+12.8	SW 4	4	—	—	—
Szent-Petersvár	5 .9	+12.4	ESE 1	4	—	—	—
Varsó	62.9	+11.9	W 1	3	—	—	—
Moszkva	51.2	+12.2	WSW 1	10	11	—	—
Kiev	61.8	+12.8	NW 2	0	5	—	—
Sarajevo	63.9	+17.8	—	1	—	33	15
Szófia	—	—	—	—	—	—	—
Athen	62.8	+18.0	—	0	—	29	13
Forino	—	—	—	—	—	—	—
Florencz	62.0	+22.8	N 3	4	—	30	22
Róma	61.0	+22.2	SE 0	0	—	33	22
Napoly	6 .0	+24.5	W 0	4	—	34	23
Brindisi	59.9	+22.8	WSW 1	0	—	29	20
Palermo	61.3	+26.2	SSW 2	0	—	32	24

A = szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugot. Felhőzet: 0 = e pészen derült, 1 = többnyire derült W = reszben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, = ✳ hó, ◍ = eső, ▽ = zivatar, ≡ = köd.

Napirend.

Csütörtök, augusztus 18.

Naptár. Csütörtök, aug. 18. — Róm. kath. Ilona — prot. Ilona — görög-orosz (augusztus 5.) Fabina. — zsidó: Elul 7. — Nap kel 4 óra 44 p. nyugszik 6 óra 51 p. — Hold kel 12 óra 1 p. délután nyugszik 10 óra 54 p. este. Első negyed 5 óra 27 p. reggel.

A király születésnapja. Csapatszemle a vármezőn 9 órakor. Ünnepi mise a koronázó Mátyas templomban és 10 órakor a kir. palota Szent István kápolnában 9 órakor ünnepi Hánia 5 órakor.

A nyári versenyek IV. napja kezdete 3 órakor.

A *tűzoltókiállitás* a városligeti iparcsarnokban nyitva egész nap.

Könyves Kálmán képkiállitás (*Nagymező-utcza 3 nyitva díjtalanul* egész nap.

Nemzeti Muzeum állattár nyitva 9—1-ig. A könyvtár *és irodalmi kiállitása* nyitva 1 korona díj mellett. Néprajzi osztály Csillag-utcza nyitva 9—1-ig belépő díj 1kor. Növénytár Szechenyi-utcza 1 nyitva 9 órától 1-ig. A többi tárak megtekinthetők 1 koronáért.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9—1 óráig.

Az *Iparmüvészeti muzeum* nyitva 9—1-ig.

*Technológiai i

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései.

1904. augusztus 17.

A) Árutőzsde.

I. Gabonanemüek. — Árak készpénzben 50 kilogrammonként.

a) Készáru.

A minőségi suly hektoliterenként és kilogrammokban.

Buza	76		77		78		79		80		81	
Tiszavidéki ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
„ uj	— —	— —	10 50	12 65	10 60	10 75	10 70	10 85	10 75	10 90	10 80	11 —
Fejérmegyei ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
„ uj	— —	— —	10 45	10 60	10 50	10 65	10 55	10 70	10 60	10 85	— —	— —
Pestvidéki ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
„ uj	— —	— —	10 45	10 60	10 50	10 65	10 60	10 70	10 65	10 80	10 70	10 85
Bánsági ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
„ uj	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bácskai ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
„ uj	10 45	10 60	10 55	10 70	10 60	10 80	— —	— —	— —	— —	— —	— —

	Származás, nem és minőség	Árfolyam kor.-ért	Árfolyam kor.-ig
Rozs uj	Előrendű	7.95	8.10
	Középminőségű	7.85	7.90
Árpa	Takarmány előrendű	7.25	7.50
	„ másodrendű	7.15	7.25
	Sörfőzésre tiszavidéki	—.—	—.—
	„ felső-magyarországi	—.—	—.—
	„ dunántuli	—.—	—.—
Köles	—	—.—	—.—
Zab	Előrendű	7.30	7.50
	Középminőségű	7.20	7.30
	Belföldi uj	7.55	7.65
Tengeri	Cinquantin	—.—	—.—
	Fehér	—.—	—.—
Repcze	Kapeszta	11.50	12.—
	tánsági	—.—	—.—

b) Határidőre.

	Határidő	Árfolyam pénz	Árfolyam áru
Magyar buza ...	... ...	—.—	—.—
	1904 május ...	—.—	—.—
Buza	1905 a rilis	10.38	10.39
	1904 május ...	—.—	—.—
	1904 október ...	10.67	10.68
Rozs	... ...	—.—	—.—
	1905 április ...	—.—	—.—
	1904 október	8.26	8.27
Tengeri	1904 julius ...	—.—	—.—
	1904 augusztus	—.—	—.—
	1904 szept ...	7.51	7.53
	1905 május ...	7.48	7.49
Zab	1904 április ...	—.—	—.—
	1904 május ...	—.—	—.—
	1904 október	7.35	7.38
Kapeszta repcze	1904 szept.	—.—	—.—

II. Különféle termények (készáru).

		Származás, nem és minőség	Árfolyam pénz	Árfolyam áru
Ingyen hordó 50 kilogrammonként	Disznózsir	Budapesti	65.50	66.—
		Vidéki	—.—	—.—
50 kilogrammonként	Szalonna	Magyar, légenszáritott, vidéki	—.—	—.—
		Városi, légenszáritott, é darabos	52.50	53.—
		„ „ „ 8 „	55.—	56.50
		Füstölt	—.—	—.—
Zsákkal együtt, göngyöleg, tiszta suly helyett. Minőség 500 grammonként. 50 kilogrammonként.	Szilva	Bosniai, 1903. évi szokvány-minőség ...	—.—	—.—
		„ „ „ 100 darabos ...	—.—	—.—
		„ „ „ 85 „	—.—	—.—
		Szerbiai, 1903. évi szokvány-minőség ...	—.—	—.—
		„ „ „ 100 darabos ...	—.—	—.—
		„ „ „ 85 „	—.—	—.—
Ingyen hordó 50 kilogrammonként	Szilvaiz	Szlavóniai	12.50	13.—
		Szerbiai	10.50	11.—
			kor.-ért	kor.-ig
50 kilogrammonként	Heremag	Lucerna magyar 1903. évi	58.—	63.—
		Lohere aprószemű 1903. „	62.—	64.—
		„ közepszemű 1903. „	68.—	74.—
		„ nagyszemű 1903. „	78.—	82.—

B) Értéktőzsde.

Kamatláb %	ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árf. pénz	Utolsó árf. áru
		korona ért.	
	Az I—IV. alatt jegyz. értékpap. árfolyama 100 kor.-ként értendő, ha koronára, o. 4.-re vagy ezüstre szól; 50 frt.-ként, ha arany-frt.-ra vagy pengő pénzre szól, 100 márkaként, ha márkára szól; 100 frankonként, ha frankra szól.		
	I. Államadósság.		
	a) Magyar államadósság.		
4	Aranyjáradék, 100, 500, 1000 aranyfrt. névért drbokban, adómentes 50 aranyfrt.-onként	119.10	119.60
4	Aranyjár., 10.000 aranyforint névért darabokban, adómentes, 50 aranyforintonként	119.10	119.60
4	Aranyjáradék, adóm., 50 ar. frtként, ang. v.	119.10	119.60
3½	Koronaértékű járadék adómentes	88.75	89.25
4	„ „ „	97.15	97.55
4	„ „ „ ... ... ang. v.	—.—	—.—
4	„ „ „ ... ... aug. v.	97.—	97.50
—	1876. kel. vas. államk. r. frtban 50 ar. frtként	—.—	—.—
—	1889. államvasaranyk., adóm., 50 ar. frtként	—.—	—.—
—	1889. évi államvasuti czukrokölcsön, adóm.	—.—	—.—
3	Államkölcs. avaskapu czéljára, aranyadóm.	83.25	84.25
—	1870. évi nyer.-kölcsön, 100 frt. drb = 200 K.	206.—	208.—
—	1870. évi nyer.-kölcs. 50 frtos drb. = 100 K.	203.—	209.—
—	Magy. regale-kartelanitási kötvény adóm.	—.—	—.—
4½	Horvát-szlavon kárital. kötvény adómentes	101.50	102.50
6	Mag. ar földtelerment. kötvény adómentes	97.75	98.75
—	B. „ „ szlavon. „ „	98.50	99.50
4	Tiszai és szegedinyer.-kölcsön, adóm., 200 K.	161.—	164.—
—	Horvát-szlavon lejz. földváltságkötvény...	101.—	102.—
	b) Osztrák államadósság.		
5	Convertált adóm. koronajáradék jan.—jul.	99.—	99.50
5	„ „ „ „ máj.—nov.	99.—	99.50
4½	Egyesített járadék papirban, febr.—aug. ...	100.—	100.50
4½	„ „ „ „ máj.—nov. ...	100.—	100.50
4	Aranyjár., adóm., arany frtban 50 ar. frtként	119.—	119.50
4	Koronaértékű járadék	99.—	99.50
4½	Államvorsj. 1854. évb. 61, 250 frt p. p. 50 frt p. p. frtként	187.—	195.—
4	Államvorsj. 1860. évb. 500 fr. o. é. = 1000 K.	153.—	155.—
4	„ „ 1860. „ 100 „ „ = 200 „	192.—	198.—
4	„ „ 1864. „ 100 „ „ = 200 „	257.—	261.—
—	„ „ 1864. „ 50 „ „ = 100 „	257.—	261.—
	II. Más közkölcsönök.		
6	Bolg államv. zálogk., aranyban, 50 ar. frtként	168.—	169.—
4	Bosnyák-herczegov. oraz. kölcs. 1895. évbéli	96.70	96.70
4½	Bosnyák-herczegov. oraz. vasutlk. 1895. évbéli	100.25	101.25
4½	„ „ „ „ „ „ 1902. „	100.50	101.0
4	Budapest főv. kölcsöne, adóm. 1867 kor.	96.—	96.75
4	„ „ „ „ 1868 „	96.—	96.75
4	Tem.-bágvelógyivizszabályozási társ. kölcs.	97.—	98.—
	III. Zálogleveleк közkölcsön-kötv.		
	a) Budapesti intézetek kibocsátásai.		
4½	Belvárosi takarékpénztár részvénytárs. —	101.—	102.—
4½	Egyes. bpesti főv. tpénztár frtban v. kor.-ban	100.25	101.25
—	„ „ „ „ „ „	98.—	99.—
—	Egyes. tégla és czementgyárrt. olcsóbb. kötv.	—.—	—.—
4½	Ganz és társa vas- öntöde és épgyárrt. k.-kötv.	101.—	—.—

Kamatláb %	ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árf. pénz	Utolsó árf. áru
		korona ért.	
5	Kisbirtokosok orsz. földhitl. 56 éves, irt. v. k.	100.25	101.25
5	„ „ „ 50½ „ „ — —	103.25	104.25
4½	„ „ „ 50½ „ frtban	101.—	102.—
4	Magy. agrár- és jar.-bank rt. zálogkötvények	99.75	100.75
4½	„ „ „ járadékjegy vf. 110%	100.75	101.75
4½	„ „ „ záloglevél	100.50	101.50
4	Magyar ált. takarékpénztár r. t. 50 évre	98.25	99.50
4	„ „ „ „ „ 60 „	98.50	99.50
4	Magyar földhitelintézet 41 évre frtban	99.50	100.50
4	„ „ „ 50 „	98.75	99.75
3½	„ „ „ 68 „	88.25	89.25
4	„ „ „ szab. ált. alj. jav. irt.	98.20	99.20
6½	Magy. hely. érd. vasuti kötv. 50½ évre frtban	100.—	101.—
4	„ „ „ „ „ „ 50 „ „ „	99.—	99.—
4	„ „ „ „ „ „ 60 „ „ vf. 100%	97.—	98.—
4½	Magyar jelzálogh. bank ... ... frtban	100.—	101.—
4½	„ „ „ 50 évre „ ...	100.—	101.—
4	„ „ „ ... ... frtban	98.—	99.—
4	„ „ „ 50 évre 1 sorozat	98.—	99.—
4	„ „ „ 50 „ „ ...	98.—	99.—
4½	„ „ közs. kötv. 50 „ frtban	100.—	101.—
4½	„ „ „ „ 50 „ „ ...	100.—	101.—
4	„ „ „ „ 50 „ frtban	98.—	99.—
4	„ „ „ „ 50 „ vf. 110%	101.25	102.25
3½	„ „ „ „ 60 „ „ 100 frkban	—.—	—.—
4	„ „ nyeremény-kötvények frtban	128.50	129.50
4	„ „ osztrák felh. helyegy. es	133.50	120.50
4	„ „ nyeremény-kötv. 200 k. dbok	111.25	113.25
3	„ „ „ „ 2000 „ „	107.—	108.—
4½	Magy. leszámítoló- és pénzváltóbank 50 évre	88.—	89.—
4½	M. orsz. közp. takarékpénztár 40 évre frtban	100.50	101.50
4½	„ „ „ „ 50 „	100.50	101.50
4½	„ „ „ „ 56 „ A., B.	97.20	98.20
4½	M. takarékp. közp. jelzálogb. 1—3., 9—10. kib.	101.25	102.25
4½	„ „ „ „ „ 4., 5. kibocsatás	101.—	102.—
4	„ „ „ „	98.—	99.
4½	„ „ „ „ községi kölcs.	100.50	101.50
4½	Országos közp. hitelszövetkezeti kötvények	96.75	97.25
4	Osztr.-magyar bank 40½ évre ... frtban	100.—	101.—
4	„ „ „ „ 50 „	100.50	101.50
4	Pesti házai első takarékp., községi kötv. ...	100.50	101.50
4½	„ „ „ „ „ „ „ frtban	100.25	101.25
4½	„ „ „ „ zálogleveлek 50 évre	98.50	99.50
4½	Pesti magy. keresk. bank ... frtban v. kor.	97.50	98.75
4½	„ „ „ „	100.25	101.25
4	„ „ „ „ közs. k. 50½ évre	98.25	99.25
4½	„ „ „ „ „ vf. 110% frt.	100.—	101.—
4½	„ „ „ „ „ 50 évre ...	107.—	108.—
4	„ „ „ „ „ 60 „ ...	98.—	99.—
4	„ „ „ „ „ 100% ...	99.50	100.50
	b) Vidék és külföldi intézetek kibocsatásai.		
5	Albina takarék-betétlinl. ... ... frtban	101.—	102.—
5	Aradi polg. takarékpenzt. 40 évre „	101.—	102.—
5	„ „ „ „ 40 „ vf. 110% „	99.—	100.—
6½	„ „ „ „ 40 „ „ „	104.—	105.—
4½	Aradmegyei takarékpénztár ... ... „	99.—	100.—
5	Bosnyák-herczegov. szab. orsz. bank 20 évre	100.25	101.25
4½	„ „ „ „ „ „ 80 „	102.50	103.50
4½	Debreczeni első takarékp. ... ... frtban	100.50	101.5
4½	Erdélyi magyar jelzálogbank 40 évre „	99.—	100.—
4½	„ „ „ „ 49 „ „	101.—	102.—
4½	Horvát-szlav. orsz. jelzálogbank ... ... „	100.—	101.—
4½	„ „ „ „ „ közs. kötv.	99.—	100.—
5	Nagyszeb. ált. kipt. 51½ évre visszafiz. 110%	101.—	102.—
5	„ „ „ „ „ „ 106%	102.—	112.—
5	„ „ „ 40 „ III. kib. frt. v. kor.	110.—	112.50
4½	Nagyszebeni földhitelint. ... ... frtban	102.50	103.50
4	„ „ „ „ „ „ „	90.50	91.50
4	„ „ „ „ „ „ VI. kibocsatás...	104.—	105.—
—	Osztrák földhitelint. nyeremény-kötv. frtban	100.50	101.50
5	Temesvári takarékpénztár ... ... „	93.50	99.50
4½	„ „ „ ... ... „	156.—	157.—
4½	„ „ „ 40 évre C sorozat	100.60	101. 0
	IV. Elsőbbségi kötvények.		
4½	Adriamagy. kir. tengerhajóz. rt. frtban	100.—	101.—
4	Budapesti közuti vasp. társaság ... ... „	100.25	101.25
4	villam. városi vasut részvénytars.	99.50	99.50
4	Budapest-pesti vasut ... ... frtban	98.	99.—
4	Déli vasut t. b. márkában, 100 márk.-kent.	111.—	112.—
4	„ „ 1900. évi kibocsát. 100 frankban	—.—	—.—
6	Elkocs. kir. szab. dunagőzhajózási társ. frtban	—.—	—.—
4	Kassa-oderbergi Vasut 1888. ... ... „	99.—	100.—
4	„ „ „ 1888. ar.-ban, 100 mark	118.—	119.—
4	„ „ „ 1891. ... ... frtban	99.—	100.—
4	„ „ „ 1891. ar.-ban, 100 mark	118.—	119.—
4	„ „ Oszt.-vonal 1889 frtban	100.50	101.50
4½	Magyar folyam- és tengerhajózási részv. t.	100.50	101.50
5	Magy.-gácsországi vasut I. kibocsátás frtban	110.—	111.—
4	„ „ „ „ II. „ „	110.—	111.—
4	„ „ „ „ III. „ „	99.—	100.—
5	Magy. nyugotiv. (szivar-györ-grácziv osai) „	102.50	103.50
5	„ „ „ „ 1874. kibocsátás ... ... „	102.50	103.50
4	M. vasutiels. kölcs. ber. czélra, jár., 100 márkban	—.—	—.—
4	Oszt.-m. államv., 1868 aranyban 100 mrkent	—.—	—.—
8	„ „ „ X. kib., 1885, „ 100 frakent	—.—	—.—
4½	Torontáli helyi érdekú vasutak ... ... „	96.25	97.25

Osztl. 1903. évre kor.	As V—XIV. alatt jegyzett értékpapirok árfolyama drbonként koronában értendő	Bevezetési	
	V. Bankok részvényei		
—	Angol-osztrák bank	279.—	281.—
—	Bpesti bankegyesület részvénytársaság	102.—	107.—
20	Első magyar iparbank	305.—	338.—
7.50	Fiumei hitelbank	135.—	158.—
60	Budapesti giro- és váltóbank	—.—	—.—
16	Hazai bank-részvénytársaság	210.—	220.—
—	Hermes magyar általános váltóüzlet rt.	250.—	260.—
—	Horvát kereskedelmi bank	—.—	—.—
30	Horvát leszámítoló bank	—.—	—.—
11	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	285.—	295.—
20	Magy. agrár- és járadékbank részv.-i.	450.—	460.—
56	Magyar általános hitelbank	—.—	—.—
56	„ „ „ „ „ aug. v.	755.50	765.—
26	Magyar jelzálogbitelbank	—.—	—.—
26	„ „ „ „ „ aug. v.	508.75	509.25
85	Magyar kereskedelmi részvénytársaság	555.—	560.—
140	M. kir. szab. osztalyorsajték r.-társ.	1720.—	1840.—
24	Magyar leszámítoló és pénzváltó bank	—.—	—.—
24	„ „ „ „ „ aug. v.	450.—	451.—
55	Magyar takarékp. közp. jelzálog-bankja	1025.—	1035.—
28	Osztrák hitelintézet	—.—	—.—
28	„ „ „ „ „ aug. v.	642.75	645.25
60.20	Osztrák-magyar bank	1600.—	1610.—
140	Pesti magyar kereskedelmi bank ...	2810.—	2820.—
26	Unionbank	910.—	918.—
	VI. Takarékpénztárak részvényei.		
300	Belvárosi takarékpénztár	224.—	226.—
100	Budapest III. kerületi takarékpénztár	200.—	230.—
300	Budapest-erzsébetvárosi takarékpenzt.	214.—	220.—
600	Ipesti takarékp. és erszi zálogkölc. rt.	419.—	427.—
600	Egyesült bpesti külvárosi takarékpénzt.	2350.—	2360.—
500	Magyar Általános takarékpénztár	505.—	510.—
600	Magyar orsz. központi takarékpenztár	1640.—	1660.—
5000	Pesti hazai első takarékpénztár-egye.	21700.—	21900.—
	VII. Biztosító társaságok részv.		
400	Ecsei biztosító társaság	420.—	430.—
400	Betűd elek- és járadék-biztosító intézet	590.—	600.—
2000	Első magyar általános biztosító társ.	8010.—	8040.—
200	„Concordia“, pesti biztosító intézet ...	242.—	244.—
200	Magyar jég- és vízkontibiztosító rt. ...	325.—	328.—
200	„Newzeil“ baleset biztosító részvényt.	240.—	250.—
600	Pannonia viszonybiztosító intézet ...	2050.—	2100.—
	VIII. Gőzmalmok részvényei.		
200	Concordia gőzmalom részvénytársaság	175.—	185.—
500	Első budapesti gőzmalom részvényt.	1220.—	1250.—
400	Erzsébet gőzmalom-társaság	430.—	435.—
320	Ganz-gőzmalom részvénytársaság ...	220.—	230.—
200	Pesti hengermalom-társaság	920.—	970.—
400	Pesti molnárok és sütők gőzmalom rt.	375.—	385.—
300	Pesti Victoria-gőzmalom	470.—	480.—
	IX. Bányák és téglagyárak részvényei.		
20	Budapest szentlőrinczi téglagyár ...	300.—	315.—
200	Egyesült tégla- és czementgyár rt. ...	200.—	95.—
200	Északmagyar. egyes. kőszénb. és iparv.	226.—	230.—
200	Kőszegfalvi kőszénbánya rt.	—.—	—.—
200	Petrozsényi orszz. bánya és kohomű rt.	547.—	552.—
200	„Salvan“ téglagyár részvénytársaság ...	100.—	105.—
200	Salgótarjáni gránitbányák részv. ...	245.—	250.—
320	Schlesinger téglagyár részvénytárs.	950.—	980.—
20	Kőbányai téglagyár részvénytársaság	460.—	480.—
200	Kőszénbánya és téglagyár részvényt.	150.—	160.—
200	Lechner rakos. téglagyár részvényt.	—.—	—.—
200	Magnezit-ipar r. szvénytársaság	132.—	134.—
200	Magyar asphalt r. szvénytársaság ...	290.—	295.—
200	Magyar ásványolajbánya r. szvénytárs.	135.—	140.—
200	Magyar kőszénbánya r. szvénytárs.	510.—	515.—
200	Ujlaki tégla- és mészégető r. szvénytár.	325.—	328.—
	X. Vasművek és gépgyárak részv.		
200	Első magyar gazdasági gépgyár rt.	150.—	166.—
—	Danubius-Schoenichen-Hartmann-féle hajó rt.	175.—	177.
150	Fegyver- és gépgyár részvénytársaság	305.—	307.—
200	Ganz és társa vasöntöde rt. elsőbbs.	3155.—	3245.—
500	Magyar-belga fémipari gyár rt. elsőbbs.	—.—	—.—
200	Magyar vaggon- és gépgyár részvényt.	—.—	—.—
200	Magyar-szerb szipár-társulat	—.—	—.—
400	„Schlick“ gépgyár részvénytársaság	305.—	315.—
200	Kőbányai gépgyár rt.	—.—	—.—
200	„ „ „ „ „ aug. v.	408.75	409.25
400	Schlick-féle vasöntöde és gépgyár ...	345.—	355.—
100	Tendlóff és Dittrich gépgyár részvényt.	90.—	104.—
300	Weitzner J. gép., waggongyár rt. ...	200.—	210.—
	XI. Könyvnyomdák részvényei.		
200	„Athenaeum“ irodalmi és nyomdai rt.	195.—	250.—
300	Franklin-társulat	500.—	505.—
400	„Pallas“ irodalmi és nyomdai részvt.	100.—	105.—
1000	Pesti könyvnyomda-részvénytársaság	250.—	260.—
	XII. Különféle vállalatok részv.		
40	Általános waggonkölcsönző részvényt.	600.—	610.—
200	„Apollo“ kőolajhomlokgyár részvt.	—.—	—.—
500	Banthi-féle vegyigyárak részvényt. ...	300.—	305.—
200	Bihar-szilágyi olajipar részvénytársa.	800.—	810.—
200	Brassói cellulose-gyár részvénytársa...	360.—	375.—
200	Budapesti általános villamossági rt.	316.—	322.—
200	Első magyar betűöntöde részvénytársa.	205.—	215.—
400	Első magyar gyapjumosó és bizom. rt.	550.—	—.—
800	Első magyar részvényserőfürdő	450.—	490.—
	XIII. Közlekedési vállalatok.		
200	Adria m. kir. tengerhajózási részvt.	495.50	496.50
200	Arad és csanádi egyes. vasuti rt. törzsr.	200.—	205.—
200	Bajai-zombor-ujvidéki h. é. r. t. elsőbbs. r.	—.—	—.—
400	Barcs-pakraczi vasut elsőbbségi részv.	408.—	410.—
200	Budapesti közúti vasparalya-társ. ...	—.—	—.—
200	„ „ „ „ ang. v.	569.50	570.—
200	„ „ „ „ elővezető jegy	345.—	350.—
200	Budapesti villamos városi vasut r. t.	351.50	352.—
200	„ „ „ „ „ „ elővezető	115.—	118.—
—	Budapest-szentlőrinczi h. é. vasut v. t.	—.—	—.—
200	Budapest-ujpest-rákospiloteki vill. v. rt.	172.—	185.—
200	Debreczen-nagyenyedi h. é. v. és. r.	—.—	—.—
400	Déli vasut — — — — — — —	—.—	—.—
200	„ „ — — — — ang. v.	57.—	58.—
1200	Első cs. k. szab. dunagőzhajózási t.	840.—	850.—
200	Gömöri-völgyi vasut rt. elsőbbs. részv.	200.—	210.—
400	Kassa-oderbergi vasut — — — —	378.—	383.—
400	Kassa-tornai helyiérdekú v. és. r.	880.—	890.—
400	Magyar folyam- és tengerhajózási t.	—.—	—.—
400	Magyar-gácsországi vasut	405.—	405.—
400	Magyar helyi érdekú vasutak részvt.	—.—	—.—
400	Magyar uj-ugoti vasut	406.—	408.—
200	Marambarosi szvasut elsőbbségi részv.	205.—	206.—
200	„ „ törzs-részvények	103.—	—.—
200	„ „ B. „ „	105.—	—.—
200	Marosvásárhely-szászregeni v. és. r.	—.—	—.—
1000	Orientu magyar tengerhajózási részv.	—.—	—.—
400	Osztrák-magyar államvasut	5.—	6.—
400	„ „ „ „ „ aug vég.	633.50	634.—
200	Pécs-baráczi vasut	480.—	483.—
200	Szent-lőrincz-szlatina-nas. h. é. v. e. r.	—.—	—.—
200	Temesvár-modosi helyi é. v. rt. és. r.	—.—	145.—
	XIV. Sorsjegyek.		
10	Bazilika-sorsjegy	19.50	21.50
10	„ osztrák felh. hely. egy.	20.50	22.50
—	„ nyeremény-jegy	6.—	8.—
200	Bécsvárosi nyeremény kölcsön 1874. évbeli	510.—	525.—
80	Budavárosi sorsjegy	165.—	180.—
80	„ „	160.—	170.—
4	„Jó szív“ egyesületi sorsjegy	9.75	10.75
4	„ „ „ „ osztrák felelős.	9.75	10.75
—	Magyar jelzálogbitelbank nyeremény-jegy	45.—	46.—
—	„ „ „ „ osztr. felelős.	4.—	5.—
10	Magyar vörös-keresztű-sorsjegy	27.—	29.—
10	„ „ osztr. felelős.	29.—	31.—
—	„ „ nyeremény jegy	9.—	11.—
24	Olasz vörös-keresztű-sorsjegy	41.—	43.—
24	„ „ osztr. felelős.	45.—	47.—
—	Osztrák földhitelintézet nyeremény-jegy ...	77.—	82.—
20	Osztrák vörös-keresztű-sorsjegy	54.—	56.—
200	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	450.—	470.—
84	Palffy sorsjegy	100.—	110.—
96	Szerbiai nyer.-k., 100 frankonként (20% kamat)	90.—	95.—
96	„ „ „ „ (1903 jan 15)	95.—	97.—
	XV. Pénznemek.		
	Arany magyar vagy osztr. vert. ... drbonként	11.35	11.43
	„ „ „ „ kor. „	11.27	11.35
	„ „ „ „ 5 frankos „	19.03	19.08
	„ 20 frankos ... ... „	19.03	19.08
	„ 10 markás ... ... „	23.45	23.53
	Török arany darb ... ... „	—.—	—.—
	Német birod. v. egyenert, bankjegy (100 m.	117.10	117.40
	Francia bankjegy (100 frank)	95.05	95.22
	Olasz bankjegy (100 lira)	94.95	95.25
	Papirrubel darabonként	2.53	2.54
	Román bankjegy (100 lei)	94.10	95.60
	Szerb bankjegy (100 dinár)	94.50	95.—
	XVI. Váltók árfolyama (látra).		
8	Amsterdam ... ... 100 holandi forintért ...	199.35	198.75
8	Brüssel ... ... 100 frankért	—.—	—.—
8	London ... ... 10 sterlingért	239.70	240.10
4	Német bankpiacok 100 márkáért	117.12	117.42
8	Olasz bankpiacok 100 liráért	94.90	95.20
8	Paris ... ... 100 frankért	94.95	95.20
8½	Svájci bankpiacok 100 „	94.95	95.20
8½	Szentpétervár ... 100 rubelért	—.—	—.—

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban **Budapesten V., Bástyautcza 6. sz.** 945

Kisasszony
irodába kezdőtőzetessel azonnal felvétetik. Kertész-utcza 18. I. 10 616

Alláskeresők
ingyen kapják az Országos Pályázati közlöny mutatványszámát, mely az országban betöltendő valamennyi állást teljes czimekkel közli. Kiadóhivatal: Budapest, József-körut 9. szám. 49170 E

Kiváló
finom saját termési hegyi csemegeszőlőből 4 korona utánvétellel küldök 5 kgr. kosárral szakszerűen csomagolva. Fülöp Sándor oklevelés szőlész és borász Gyöngyös. 542

Bérbeadó:
Borsodmegyében kitünő karban levő haszlag kezelés a 2500 holdnyi elsőrangú birtok, 260 hold dohánytermelésre, f. év October hó 1-től bérbe adó. Részletes felvilágositást ad Vértessy Tivadar gazdasági titkár, Miskolcz, Vármegyeháza. 2520

Tartós, gyönyörű, óriás
őszi baraczkot,
csemegézni való, 5 kilos kosárral bérmentve 6 koronáért szállit. Kopasz József, Szegeden. 49565

Pénzkölcsön
egymillió koronanál több kezesek nélkül is, négyes kamatra, hiteléspes egyeneknek kiadatik több éves törlesztésre. Ingatlanokra pedig a legmagasabb összeg erejéig, ötven éves törlesztésre. Sürgős lebonyolitást eszközöl a Pénzügyi Iroda Budapest, VII., Erzsébet-körut 5. Válaszbélyeg. 95 46

Cseléd
felvétetik Izabella-utcza 71. II. 18. Kuttner.

Mindentudó iroda
Budapest, Ferencz-körut 42. sz. a.
Az iroda a főváros legjelesebb szakembereivel áll összeköttetésben és utbaigazitást, felvilágositást, tanácsot ad bármilyen ügyben. Kisebb természetü megbizásokat egy korona beküldése után gyorsan és pontosan teljesit. Az iroda teljesen megbizható; vezetője: *Péntek Ferencz*

Gimnaziumi
polgári, bármily magánvizsgálatra, valamint javitó hadapródiskolai vizsgálatra felelősséggel előkészit „Kerekes“ Dohány-u. 82. szám. (Vidékieknek ellátás.) 49501

Budapesti bankbizomanyi iroda; VII., Dohány-u. 80. lebonyolit személyi- és tárczaügyeket, kereskedőknek, ügyvédeknek nyrvalamok és katonatiszteknek, egyszersmind convertálásokat. Mindennemű felvilagositással dijtalanul szolgál.
FREUD SÁNDOR, Bankbizomanyos VII., Dohány utcza 80. sz.

Bor
sajátterméstü rislin ó és uj bor, kölcsön hordókban kapható. Raksanyi Károlynál Balaton Henyében.

A takarmányhiány
az ország allatenyésztését elpusztulással fenyegeti az óriási takarmányszükség. A gazda ha már akar is vásárolni takarmányt, nem ismeri a forrásokat. E hiány pótlására alakult most egy intezmény, amelynek czélja, hogy a gazdák részére olcsó és jó takarmányt jutalék- és dijmentesen szerezzen. Az intézet czime: Országos takarmányozási iroda, Budapest, VII., Nyár-